

ZAKON O ZNANSTVENORAZISKOVALNI IN INOVACIJSKI DEJAVNOSTI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Državni zbor Republike Slovenije je v letu 2011 sprejel Resolucijo o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 (ReRISS11-20), ki identificira družbene izzive, ki zahtevajo kritičen razmislek in raziskovanje vzrokov za nastalo stanje, predvsem pa prenavo načina življenja, delovanja, ustvarjanja, proizvodnje in povezovanja. Resolucija izpostavlja potrebo po ustvarjalnosti in znanju kot dobrinah, ki izpolnjujeta posameznika in mu dajeta ustrezno mesto v sodobni družbi, omogoča družbeno vključenost, trajnosten način življenja in trajnostno gospodarstvo, kar vse vodi do visoke kakovosti življenja in pravičnejše družbe. Z ReRISS11-20 država Slovenija ob upoštevanju družbene odgovornosti priznava trajno zavezanost znanosti in razvoju ter priznava njuno pomembno vlogo pri družbenemu napredku in ustvarjanju blaginje za svoje državljane. Izhajajoč iz ReRISS11-20 Slovenija podpira celovitost in nedeljivost znanosti ter krepitev avtonomije znanosti in njenih institucij (tako javnih raziskovalnih kot tudi javnih visokošolskih zavodov) ob hkratni podpori usklajeni soodvisnosti znanosti, razvoja in inovacij, kar edino zagotavlja splošni družbeni napredek in blaginjo. **Vizija** ReRISS11-20 je: »Do leta 2020 bo vzpostavljen odziven raziskovalni in inovacijski sistem, ki ga bodo sooblikovali vsi deležniki in bo odprt svetu. Ta sistem bo trdno zasidran v družbi, bo v njeni službi, odzival se bo na potrebe in hotenja državljanov ter omogočal reševanje velikih družbenih izzivov prihodnosti, kot so podnebne spremembe, energija, pomanjkanje virov, zdravje in staranje. Zato se bosta v družbi povečala ugled in privlačnost dela raziskovalcev, razvojnikov in inovatorjev. Pravni okvir za delovanje takšnega sistema bo s prilagoditvijo zakonodaje vzpostavljen v letu 2012.« **Cilj** pa je vzpostaviti sodoben raziskovalni in inovacijski sistem, ki bo omogočal višjo kakovost življenja za vse, s kritično refleksijo družbe, učinkovitim reševanjem družbenih izzivov in dvigom dodane vrednosti na zaposlenega ter zagotavljanjem več in kakovostnejših delovnih mest. Spremljanje izvajanja ciljev, opredeljenih v ReRISS11-20 je bilo skladno z opredeljenimi ukrepi za spremljanje implementacije izvedeno trikrat¹ v času veljavnosti resolucije, rezultati

¹ Poročili za 2011-2012(objavljeno 2013),in 2013-2014 (objavljeno 2016) in 2015–2017 (objavljeno 2019) so dostopna na:

- Poročilo o uresničevanju Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 za leti 2011–2012: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ca20e005608726581fd185ba7ce26b7ac6d06a4805044716e5f20882d3902b8d>
- Poročilo o uresničevanju Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 za leti 2013 in 2014: https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/izbranZakonAkt?uid=C1257A70003EE749C1258022002EC871&db=kon_akt&mandat=VII

analize pa so bili predstavljeni Svetu za znanost in tehnologijo Republike Slovenije, Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru Republike Slovenije.

Razvoj raziskovalne in inovacijske dejavnosti spremlja tudi UMAR v okviru Poročila o razvoju² s katerimi spremlja uresničevanje Strategije razvoja Slovenije 2030, ki jo je Vlada RS sprejela decembra 2017. Strategija razvoja Slovenije 2030 je v osrednjem cilju usmerjena k zagotavljanju kakovostnega življenja za vse z uravnoveženim gospodarskim, družbenim in okoljskim razvojem, ki ustvarja pogoje in priložnosti za sedanje in prihodnje rodove. Med razvojnimi cilji Slovenije je tudi konkurenčen in družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor, ki je pomembno gibalno razvoja. Konkurenčnost slovenskega gospodarstva zmanjšuje predvsem nizka dodana vrednost na zaposlenega (produktivnost). Ustvarjanje visoke dodane vrednosti bo zato podprto z inovacijami, temeljnim in aplikativnim raziskovanjem, spodbujanjem ustvarjalnosti ter z izkoriščanjem digitalnih potencialov in vseh priložnosti, ki jih prinaša četrta industrijska revolucija. Zato država raziskave in inovacije umešča v središče razvojnih politik za doseganje bolj konkurenčnega in odgovornega podjetniškega in raziskovalnega sektorja. Poleg tega je treba vzpostaviti spodbudno in predvidljivo okolje za raziskovanje, poslovanje in investicije, ustrezno infrastrukturo kakovosti, sodobno raziskovalno, informacijsko in komunikacijsko infrastrukturo ter zagotoviti ustrezne človeške vire.

Pomemben okvir za oblikovanje in izvajanje politik na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti predstavlja tudi prenovljeni koncept Evropskega raziskovalnega prostora (v nadaljevanju: ERA). Le-ta nastaja v sodelovanju med Evropsko komisijo (EK) in državami članicami v okviru Sveta. Nova ERA je opredeljena kot osredotočena na raziskovalce, temelječa na vrednotah, s poudarkom tako na odličnosti kot vplivu, kjer so podprti raziskovalci, znanje in tehnologije, ki lahko svobodno krožijo. Poleg odličnosti je za uspešnost ERA pomembna tudi integriteta na področju raziskav, etika v raziskavah in skupne vrednote, svoboda znanstvenega raziskovanja ter jasne metode evalvacij (peer review).

V kolikor želi Slovenija aktivno soustvarjati novo ERA in če želi konkurenčno sodelovati z najboljšimi, mora nujno reformirati znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem, tako v smislu upravljanja institucij, kot tudi oblikovanja in izvajanja politik na tem področju. Najpomembnejša dokumenta, ki tlakujeta konceptualno podstat novega ERA sta Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij³ in Sklepi Sveta o novem Evropskem raziskovalnem prostoru⁴. Že v izhodišču je cilj ERA oblikovanje skupnega znanstvenega in tehnološkega prostora v EU ter ustvariti enotni trg za raziskave in inovacije, ki podpira prosto gibanje raziskovalcev ter prosti pretok znanstvenega znanja in inovacij, kar vodi v spodbujanje konkurenčnosti evropske industrije. To vključuje preoblikovanje evropskega raziskovalnega okolja v smeri večjega čezmejnega sodelovanja, vsecelinske konkurenčnosti, doseganja kritične mase in usklajevanja ter izboljševanja nacionalnih raziskovalnih politik in sistemov. EU si je za doseganje globalne

– Poročilo o uresničevanju Resolucije o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije za obdobje 2015–2017: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/ZNANOST/Strategije/Porocilo-o-uresnicevanju-Resolucije-o-raziskovalni-in-inovacijski-RS-20152017.pdf>

² https://www.umar.gov.si/publikacije/porocilo-o-razvoju/?no_cache=1

³ Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52018AE2898>

⁴ Dostopno na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13567-2020-INIT/en/pdf>

konkurenčnosti zadala ambiciozne cilje, predvsem v kontekstu dvojnega prehoda (digitalno in zeleno) in podnebne nevtralnosti do leta 2050 pri čemer je pospeševanje raziskav in inovacij ter izboljšanje sodelovanja med vsemi akterji ključnega pomena.

Kot kritičen element je identificirano počasno spreminjanje odličnih raziskav v prelomne inovacije, kar je v veliki meri pogojeno tudi z (ne)ustreznostjo upravljalvskega okvirja. Za doseganje zelenih rezultatov je potrebno v okviru ERA zagotoviti ustrezna javna sredstva, s katerimi je moč pritegniti tudi višja zasebna vlaganja. Tako je zastavljeni politični cilj vlaganje 1,25 % BDP javnih sredstev v raziskave in razvoj na strani držav članic, pri čemer je cilj dvigniti tudi obseg sredstev, ki jih države namenijo skupnim programom, iz sedanjih 1 % na 5 % ter doseganje sinergij med različnimi viri sredstev. Poseben poudarek je dan tudi okviru za poklicne poti v raziskavah, znotraj katerega naslavlja ključne izzive na področju nagrajevanja, stabilnosti zaposlitev in privlačnosti raziskovalnih karier. V tem kontekstu je poseben poudarek na ukrepih za zagotavljanje enakosti spolov. Področje, ki je močno izpostavljeno in ki je eno osrednjih razvojno/organizacijskih vprašanj znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti je vprašanje odprte znanosti. Odprtost v okolje in obča dostopnost raziskovalnih rezultatov sta namreč predpogoja za legitimnost zvišanja financiranja znanosti in zagotavljanja uspešnega prenosa znanstvenih rezultatov v gospodarstvo in širšo družbo. Za celovito izrabo potencialov in optimiziranje rezultatov je pomembna tudi koordinacija aktivnosti na področju raziskovalne infrastrukture.

Nov globlji in širši ERA bo sodeloval z državami članicami pri doseganju štirih ključnih strateških ciljev: dajanju prednosti naložbam na področju raziskav in inovacij, izboljšanju dostopa do odličnosti, prenosu raziskovalnih in inovacijskih dosežkov v gospodarstvo ter poglobljanju politik, ki spodbujajo prosti pretok znanja.

Izvajanje vizije Raziskovalne in inovacijske strategije 2011-2020 (RISS) so deležniki v anketi ob pripravi poročila o izvajanju RISS za leti 2013 in 2014 (pripravljeno, obravnavano in sprejeto v letu 2016) ocenili relativno kritično, kar gre pripisati predvsem padcu državnih proračunskih sredstev za raziskave in razvoj za več kot četrtino (26,5 % v letu 2014 glede na 2011⁵) in dejstvu, da v času izvajanja resolucije ni prišlo do nadaljnje potrebne integracije

⁵ Izdatki za raziskovalno-razvojno dejavnost (RRD) so se po večletnem zmanjševanju, ko so v letu 2017 dosegli najnižjo vrednost v obdobju 2011-2019 (1,87 % BDP), v letu 2018 povečali na 1,95 % BDP in v letu 2019 na 2,05 % BDP. Rast izdatkov za RRD v letu 2018 in 2019 v % BDP pa ni nadomestila njihovega padca v preteklih letih in v tem letu raven izdatkov za RRD še ni dosegla tiste iz leta 2013, ko je dosegala najvišjo vrednost (2,56 % BDP). Relativno največji upad je bil pri državnem sektorju, sledi poslovni sektor, ki je v letu 2018 v Sloveniji financiral 62,6 % izdatkov za RRD (UMAR, Poročilo o razvoju 2020, str. 27 in 104). Cilj Slovenije za leto 2020, da bo Slovenija za izdatke za RRD namenjala 3 % BDP, je dlje, kot je bil v letu 2011, ko je bil zastavljen v sprejetem RISS-u. Slovenija je v letu 2010 presegla EU povprečje vlaganja v RRD kot % BDP in v letih 2012 in 2013 dosegla najvišjo vrednost 2,56 % BDP za RRD (v istem letu je bilo povprečje EU27 2,10% BDP). V letih, ki so sledila je delež EU27 rasel, medtem, ko je v Sloveniji delež v letu 2015 padel na 2,20% BDP, v letu 2016 na 2,01 % BDP, kar je bilo prvič manj od povprečja EU27 (2,12 % BDP), ter v letu 2017 na 1,87 % BDP. Še zgovornejši je bil padec sredstev za R&D v deležu proračuna, kjer je bilo v letu 2009 v ta namen dodeljenih 1,4% (EU28 = 1,48%) proračuna, medtem, ko v letu 2015 še zgolj 0,86 % (EU28 = 1,37). V letih 2016 in 2017 je delež nekoliko zrasel (0,89 % oz. 0,92 %), vendar je rast še vedno prepočasna, kar povečuje razkorak do najboljših. Avstrija je v tem obdobju (2009–2017) dvignila delež z 1,38% na 1,59%, Estonija z 1,48% na 1,54%, Litva je delež zmanjšala iz 1,15 na 0,95 in Finska je delež ravno tako zmanjšala iz 1,95% na 1,56%. Povprečje EU28 v letu 2017 je bilo 1,4 % (vir: EUROSTAT, tabela: »Total GBAORD as a % of total general government expenditure [gba_nabste]«, 16. 9. 2019)

področij raziskav in inovacij (tehnologije) temveč se je nasprotno, z novo resorsko delitvijo po volitvah leta 2011, pričeti proces povezovanja prekinil in se ločil tudi institucionalno. Tudi zaradi obeh dejstev od sprejema RISS še ni prišlo do predvidenih sprememb zakonodajnega okvirja.

Slovenija je v času izvajanja RISS kontinuirano padala na evropski inovacijski lestvici, kjer je iz skupine močnih inovatorjev padla v skupino zmernih inovatorjev. Slovenija je na tej lestvici ena redkih držav članic EU, ki v zadnjem osemletnem obdobju ne kaže pozitivnih razvojnih trendov na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti.

Učinkovito upravljanje raziskovalnega in inovacijskega sistema

Upravljanje raziskovalnega in inovacijskega sistema se v zadnjih letih ni sistemsko spremenilo glede krepitve učinkovitosti in enotnosti sistema upravljanja. Zaradi velike razpršenosti deležnikov in odločevalcev v raziskovalnem in inovacijskem sistemu in zaradi pogostih organizacijskih sprememb upravljanje še vedno ni dovolj učinkovito. Ukrepa, ki sta vplivala na izboljšanje, pa je sprejetje Slovenske strategije pametne specializacije v letu 2015 ter vzpostavitev sistema upravljanja za njeno izvajanje na strateški in vsebinski ravni. Njeno izvajanje temelji na tesnejšem sodelovanju med državo, to je pristojnimi resornimi ministrstvi ter gospodarstvom in raziskovalnimi organizacijami, združenimi v devet strateških razvojnih inovacijskih partnerstev (SRIP-ov).

Večina ključnih izvajalcev RISS meni (anketa izvedena za poročilo RISS 2014-2015), da je enotni sistem upravljanja raziskovalne in inovacijske dejavnosti v Sloveniji nezadosten in slab. Cilji, ukrepi in kazalniki RISS se spremljajo kvantitativno in kvalitativno. Procesi vrednotenja posameznih podpornih in izvajalskih institucij niso sistemsko urejeni prek zunanjih evalvacij, a se občasno izvajajo. Od šestih ukrepov RISS, vezanih na učinkovito upravljanje raziskovalnega in inovacijskega sistema, je bil en izveden (ukrep št. 5), pet pa ni bilo izvedenih tako, kot je predvideval RISS.

Kakovostne raziskave v javnem sektorju

Ocene ključnih izvajalcev RISS in mednarodno primerljivi podatki Evropske komisije kažejo, da je naš javni raziskovalni sektor premalo uspešen in neprilagojen zahtevam časa, kar ni povezano samo z upadanjem javnih izdatkov za raziskave in razvoj v javnem sektorju, temveč tudi z neprimerno zakonodajno ureditvijo inovacijskega sistema. Kot šibka točka je v vseh mednarodnih evalvacijah slovenskega raziskovalnega in inovacijskega sistema identificirana omejena zmožnost javnih raziskovalnih in visokošolskih zavodov, da se avtonomno upravljajo. Pridobljene ocene so v skladu z oceno OECD iz leta 2012, da ima Slovenija zastarel model javnih raziskovalnih organizacij, ki terja celovito in čim prejšnjo reformo v skladu s sprejetima nacionalnima strategijama RISS in ReNPVŠ11-20.

Vzpostavitev zmogljivosti v podporo raziskavam in inovacijam (človeški viri, specializacija, infrastruktura)

Prednosti, ki jih je Slovenija imela na področju človeških virov v raziskovalni in razvojni dejavnosti ob začetku izvajanja RISS, se ob izteku izvajanja RISS kažejo kot pomembne slabosti in nevarnosti, na katere opozarjajo številni kvantitativni kazalniki in zunanje evalvacije.⁶ Kljub temu je Slovenija na področju človeških virov v raziskovalni in razvojni dejavnosti še vedno nad povprečjem Evropske unije, zlasti zaradi visokega deleža novih doktorandov in dosežene stopnje visokošolske izobraženosti.

UMAR v Poročilu o razvoju 2020⁷ na str. 28 in 104 ugotavlja, da se je v letu 2018 povečalo število raziskovalcev v vseh sektorjih, rast v javnem sektorju pa ni nadomestila večletnega upadanja njihovega števila. Največji delež v skupnem številu raziskovalcev ima poslovni sektor, kjer se je njihovo število tudi najbolj povečalo. To je lahko podlaga za nov razvojni zagon za inoviranje ob zagotavljanju ugodnejših razmer za RRD v javnem sektorju. Primanjkljaj človeških virov v javnem sektorju lahko v prihodnje zaradi starostne strukture raziskovalcev (okoli 41 % raziskovalcev je starejših od 45 let) zmanjša potencial za temeljne raziskave, ki so podlaga za aplikacije v poslovnem sektorju in prebojne inovacije. Upadanje števila raziskovalcev v javnem sektorju in prepolovitev sredstev za financiranje mladih raziskovalcev v obdobju 2012–2017 sta prizadela pretežno mlajše kadre na začetku samostojne raziskovalne kariere, kar slabi potencial za sodelovanje s poslovnim sektorjem in prenosa znanja mlajših raziskovalcev z doktoratom znanosti na najnovejših področjih raziskovanja in razvoja. Ob neugodni starostni strukturi raziskovalcev in odlivu v tujino bo zagotavljanje zadostnega števila visoko usposobljenih raziskovalcev oteženo tudi zaradi zmanjševanja generacij za vpis na terciarno izobraževanje ter posledično na doktorski študij.

Inovativno gospodarstvo

MGRT je v okviru svojih pristojnosti, Programa izvajanja finančnih spodbud Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo 2015–2020 in sprejetega proračuna pospeševalo zasebna vlaganja v RRD z nepovratnimi spodbudami za krepitev razvojnih dejavnosti in tehnoloških investicij v podjetjih, prek krepitev razvojnih oddelkov v podjetjih in finančnih instrumentov za raziskave, razvoj in inovacije. Prav tako velja 100 % davčna olajšava za vlaganja v RRD.

Ob merjenju evropskega inovacijskega indeksa za leto 2018 je Slovenija znatno poslabšala uvrstitev in nazadovala v skupino zmernih inovatork⁸. Stanje se je še poslabšalo ob merjenju evropskega inovacijskega indeksa za leto 2019. European Innovation Scoreboard 2020 navaja da se je inovacijska uspešnost od leta 2012 zmanjšala le v treh državah, med njimi je tudi Slovenija.

Inovacijska aktivnost podjetij (IAP) se je v obdobju 2010–2016 zmanjšala, zaostanek za povprečjem EU se je povečal zlasti pri majhnih podjetjih.

⁶ https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/ZNANOST/SZT/5-seja/3T-RISS_ukrepi.pdf

⁷ https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2020/slovenski/POR2020.pdf

⁸ Vodilne inovatorke dosegajo inovacijsko učinkovitost višjo od 120 % povprečja EU v izbranem letu (npr. v poročilu European Innovation Scoreboard 2020 je to 2012, v poročilu European Innovation Scoreboard 2019 je to leto 2011), močne inovatorke med 90 % in 120 % povprečja, zmerne inovatorke med 50 % in 90 % ter skromne inovatorke pod 50 % povprečja EU.

V zadnjih letih so bili vzpostavljeni novi instrumenti za financiranje RRD in krepitev sposobnosti MSP za inoviranje (SRIP-i, RRI v verigah in mrežah vrednosti – Sklop 1: spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih programov (TRL3-6), spodbujanje izvajanja raziskovalno-razvojnih projektov TRL 3-6, spodbujanje raziskovalcev na začetku kariere, spodbujanje dejavnosti prenosa znanja preko delovanja pisarn za prenos tehnologij, dolgoročno financiranje razvojnih projektov z ugodnimi posojili prek Sklada skladov – vse (so)financirano iz sredstev evropske kohezijske politike, financiranje mednarodnih raziskovalnih infrastruktur in super računalniškega centra HPC RIVR). Instrumenti, ki naslavljajo nekatere slabosti raziskovalne, inovacijske in digitalne sposobnosti Slovenije in ki kažejo dobre rezultate povezovanja podjetniškega sektorja in znanosti. Med njimi so nastala nova partnerstva, sodelovanje pri RRD, razvoju kadrov in vključevanju v mednarodne mreže.

Popularizacija znanosti, ustvarjalnosti in inovativnosti v družbi in izobraževanju

Promocijska sredstva se niso povečevala z dinamiko, predvideno v RISS, povečala pa se je kakovost dogodkov, namenjenih promociji znanosti. Promocija je bila ob manjših sredstvih bolj ciljno usmerjena. MIZŠ je v letu 2016 prvič organizacijo različnih nacionalnih, regionalnih in mednarodnih dogodkov s področja znanosti, ki potekajo v zadnjem četrtletju in se jih letno udeleži več kot 1.000 deležnikov, združilo pod skupno ime »Mesec znanosti«. Največji projekt MIZŠ v povezavi s popularizacijo znanosti, sofinanciran iz sredstev strukturnih skladov, je »gradnja in vzpostavitev delujočega Centra znanosti«, ki mora biti dokončan do leta 2023.

SPIRIT Slovenija, MIZŠ, CPI in MK, so preko različnih projektov pri mladih promovirali ustvarjalnost, inovativnost in podjetništvo, preko projektov kot so: projekt »Vrata odpiram sam«, projekt »Podjetnost, fleksibilnost in individualizacija za boljše zaposlitvene možnosti mladih«, evropski projekt CENTRES, mednarodni projekt Youth start – spodbujanje podjetnosti za mlade, projekt krepitve kompetenc podjetnosti in spodbujanje prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem v osnovnih šolah in gimnazijah, program spodbujanja ustvarjalnosti, podjetnosti in inovativnosti (UPI) med mladimi, projekt »Mreža centrov raziskovalnih umetnosti in kulture«.

Javno financiranje raziskav in razvoja

Struktura izdatkov za raziskave in razvoj se med posameznimi sektorji v Sloveniji razlikuje od strukture izdatkov držav EU-28. Zmanjšanje izdatkov za raziskave in razvoj v javnem sektorju in povečanje razkoraka med izdatki za raziskave in razvoj v javnem in poslovnim sektorjem, ne zagotavljata dolgoročno stabilnega in uravnoveženega razvoja znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema v Sloveniji. Slovenija v času od leta 2011 do leta 2014 ni povečala javnega vlaganja v raziskave in razvoj niti z nacionalnimi, niti s sredstvi evropske kohezijske politike. Državna proračunska sredstva za raziskave in razvoj so bila v letu 2014 za 26,50 % manjša kot v letu 2011, proračunska sredstva, ki jih je država prejela za raziskave in razvoj iz evropskih strukturnih skladov pa za 62,5 % manjša, saj se je večina projektov financirala v obdobju 2011 in 2012. Obdobje, ki je sledilo, pa je bilo v znamenju zaključevanja finančne perspektive in priprave dokumentov za nov večletni finančni okvir. V letu 2017 so bila Državna proračunska sredstva za raziskave in razvoj nominalno sicer višja kot v letih 2014-2016, vendar pa je bil njihov delež v slovenskem BDP v obdobju 2011-2017 najmanjši in enak kot v letu 2016 (0,4 % BDP). Ob zmanjševanju javnih

vlaganj v raziskave in razvoj so sredstva gospodarskega sektorja v tem obdobju ves čas naraščala, se je pa stopnja rasti zmanjšala. Do leta 2014 so se viri gospodarskega sektorja povečali za 11 %. Proračunska sredstva Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS (ARRS) za temeljne raziskave so se v času izvajanja RISS zmanjšala, tako v državnem kot tudi v visokošolskem sektorju. Upadanje javnih sredstev za raziskave in razvoj je bilo ustavljeno šele v letu 2015, ko so se sredstva začela minimalno povečevati. Na deklarativni ravni so raziskave in znanje že ves čas izvajanja RISS ključna prioriteta Slovenije (izhajajoč tudi iz Strategije razvoja Slovenije in Strategije pametne specializacije – S4), vendar pa je letna rast integralnih sredstev za financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti preko ARRS in MIZŠ za nadomestitev zaostanka prepočasna, kljub nekaj večji rasti od leta 2015. Ob tem velja poudariti, da je veljavna RISS glede vlaganj jasna, opozorila o nesprejemljivo manjšem deležu sredstev za raziskave in razvoj pa prihajajo tudi iz mednarodnih institucij. V poročilu za IMF je na primer ocenjeno, da je za stabilizacijo stanja v znanosti potrebno konstantno povečevanje razpoložljivih integralnih sredstev za cca. 10% na letni ravni do leta 2020. Podobna opažanja sledijo tudi iz dokumentov Evropske komisije in OECD.

V okviru spremljanja izvajanja RISS je bilo izpostavljeno, da se predvideni ukrepi ne izvajajo z dinamiko, kot je bila načrtovana v RISS, predvsem pa usmeritvam RISS ne sledijo načrtovana proračunska sredstva za raziskave in razvoj, ki so se v letih od 2011 do 2014 zniževala, medtem ko je v RISS načrtovana stalna rast. Poleg nezadostnega zagotavljanja sredstev je na upočasnitev izvajanja RISS prav gotovo vplivala tudi pogosta menjava vlad in pristojnih ministrov za znanost in gospodarstvo (tehnologijo), kar je negativno vplivalo na kontinuiteto usmeritev in sledenju ciljev RISS ter na usklajevanje resornih politik.

RISS je bil ambiciozno zasnovan dokument, z jasno začrtanimi cilji, ukrepi in finančnim načrtom, ki ga je leta 2011 sprejel Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor). Strategija je bila pripravljena ob upoštevanju vseh sodobnih usmeritev tudi na ravni EU in globalno, in usmerjena v razvoj kakovostne znanosti ob povezovanju trikotnika znanja za zagotavljanje razvoja države. Za implementacijo strategije je nujna sprememba zakonodajnega okvira za raziskave in razvoj, kar izhaja že iz same strategije, v kateri je za dosego zastavljenih ciljev načrtovanih 69 ukrepov, 11 od njih pa zahteva spremembo zakonske ureditve. Od sprejema RISS v letu 2011 pa do danes, sprememba zakonodaje na področju raziskovalno-razvojnne dejavnosti še ni bila implementirana.

Ključni izzivi znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema v Sloveniji, ki jih urejamo z novim zakonom, so bili identificirani v okviru spremljanja izvajanja RISS, in sicer predvsem:

- zniževanje obsega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti tako iz proračunskih sredstev, kot tudi iz drugih, gospodarskih virov;
- prenizka raven avtonomije javnih raziskovalnih organizacij;
- nizka raven internacionalizacije;
- pomanjkanje sistema za vzpodbujanje medsektorske mobilnosti in pretoka znanja
- relativno nizek delež znanstvenih objav med 10% najbolj citiranih objav na svetu, kar izkazuje primanjkljaj v raziskovalni odličnosti;
- neustrezna opredelitev javne službe;
- odsotnost stimulativnega nagrajevanja raziskovalcev;

- pomanjkljivo uveljavljanje elementov »na rezultatih temeljčega financiranja«.

Na pomanjkljivosti v ureditvi znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega okolja v Sloveniji lahko sklepamo tudi na podlagi poročil Evropske komisije o inovacijski uspešnosti držav članic, iz katere izhaja, da »Slovenija nima več položaja „močne inovatorke“, ampak je na lestvici padla za eno stopnjo, in je „zmerna inovatorka“«. S tem je Slovenija že padla pod povprečje EU.

Cilj Slovenije, ki ga želimo doseči tudi s pomočjo spremembe zakonodaje na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti je ustvariti pogoje, ki bodo omogočali razvojni preboj in Slovenijo umestili med močne inovacijske države.

Predlog novega zakona, ki ureja znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost vzpostavlja nov sistemski okvir, ki s sproščanjem razvojnega potenciala omogoča večjo kakovost pri izvajanju znanstvenoraziskovalnega dela, njegov hitrejši razvoj in boljše vključevanje v evropski in svetovni raziskovalni prostor, ter učinkovitejši prenos znanja in povezovanja z gospodarstvom.

RISS sicer določa, da je ključna vzpostavitev enotnega raziskovalno inovacijskega sistema, kar je predpogoj učinkovitega delovanja. Pripravljalci predloga se zavedamo, da s pričujočim zakonom sistemsko urejamo predvsem raziskovalni del, ki se pretežno izvaja na raziskovalnih inštitutih in univerzah, vendar pa se dotika tudi širšega okvirja znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti predvsem ko: opredeljuje aplikativne raziskave in raziskave v podporo oblikovanja politik (»CRP«);

- opredeljuje podlage za instrumente evropske kohezijske politike;
- naslavlja inovacije, ki neposredno izhajajo iz znanstvenoraziskovalnih dejavnosti;
- opredeljuje institucionalni okvir oblikovanja in izvajanja javnih politik na tem področju.

V dogovoru z MGRT komplementarni inovacijski del sistema ureja Zakon o podpornem okolju za podjetništvo (Uradni list RS, št. , 57/12, 82/13, 17/15, 27/17 in 13/18 – ZSInv), ki postavlja okvir razvoja in inovacij na ravni gospodarskih družb. Znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem dodatno dopolnjujeta Slovenska strategija pametne specializacije (SPS) in Načrt razvoja raziskovalnih infrastruktur 2011–2020, ki vsak na svojem področju dodatno definirata prednostna področja delovanja.

Znanstvenoraziskovalni in inovacijski okvir tako sestavljata dva sistemska zakona in dve strategiji, ki se vsebinsko prekrivajo na stopnjah tehnološke pripravljenosti (TRL) 3-6, kjer vsak s svojim okvirom omogoča celovito in komplementarno izvajanje potrebnih ukrepov. Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti tako postavlja predvsem okvir za znanstveno raziskovalno dejavnost in definira javno financiranje te dejavnosti ter z njo povezan institucionalni okvir.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Splošni cilj zakona je zagotoviti sodoben znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem, ki bo omogočal višjo kakovost življenja za vse, s kritično refleksijo družbe, učinkovitim reševanjem družbenih izzivov in dvigom konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

Specifični cilji zakona so:

- krepitev splošnega razvoja znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti;
- pospeševanje in spodbujanje znanstvenega raziskovanja namenjenega pridobivanju splošno pomembnega znanja ter širjenju in poglobljanju znanstvenih spoznanj;
- ustvarjanje pogojev za kakovostno in neodvisno usmerjanje, vrednotenje ter spremljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti;
- izboljševanje odličnosti ter krepitev družbene vloge in učinkovitosti znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti na vseh področjih, kot temelja za doseganje konkurenčnosti in na znanju temelječe družbe z ustvarjanjem spodbudnega družbenega, gospodarskega in institucionalnega okolja za razvoj znanja in inovativnosti;
- zagotavljanje temeljev za udeleževanje nacionalnih strateških razvojnih prioritet;
- spodbujanje internacionalizacije znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema, ter s tem soustvarjanje in krepitev evropskega raziskovalnega prostora ter položaja Slovenije v mednarodnih mrežah vrednosti;
- krepitev povezovanja in sodelovanja s slovenskimi raziskovalnimi organizacijami s sedežem v slovenskem zamejstvu ter slovenskimi raziskovalci, živečimi v tujini;
- ustvarjanje spodbudnih pogojev za celovit razvoj kariernih poti in mobilnosti na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti ob zagotavljanju enakih možnosti;
- zagotavljanje ustrezne raziskovalne infrastrukture;
- krepitev prenosa znanja in znanstvenoraziskovalnih rezultatov ter tehnologij na vsa področja družbenega in gospodarskega razvoja ter spodbujanje na znanosti temelječega inoviranja;
- spodbujanje tehnoloških, netehnoloških in družbenih inovacij ter posledično večanje produktivnosti in dodane vrednosti v gospodarstvu;
- spodbujanje delovanja razvojnih jeder v znanosti, gospodarstvu in družbi na področjih, ki so temelj dolgoročnega družbenega in gospodarskega razvoja;
- zagotavljanje ustrezne finančne podpore aktivnostim znotraj znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema skladno s strateškimi dokumenti države in Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) in cilji zastavljenimi v dokumentih EU;
- spodbujanje aktivnega interdisciplinarnega, medinstitucionalnega, medsektorskega in mednarodnega sodelovanja in povezovanja.

2.2 Načela

Načela zakona so:

Znanstvenoraziskovalna in inovacijska dejavnost sta usmerjeni k doseganju ciljev družbenega, gospodarskega in tehnološkega razvoja Slovenije in temeljita na **načelih** avtonomije znanstvenega raziskovanja, na **načelih** etičnosti in odgovornosti za

uresničevanje ciljev, zapisanih v strategijah, ki usmerjajo področje raziskav, razvoja in inovacij v Sloveniji in v proračunskih memorandumih, ob spoštovanju socialnega, okoljevarstvenega in trajnostnega vidika družbenega razvoja, na **načelih** kakovosti, učinkovitosti, preglednosti, enakih možnosti, odprtosti, konkurenčnosti, na spoštovanju varovanja osebnih podatkov ter na medsebojnem interesnem sodelovanju in povezovanju v državnem in mednarodnem okolju, na **načelih** odprte znanosti, kar vključuje zlasti odprt dostop (po načelu odprt, kolikor je mogoče, zaprt, kolikor je nujno) do vseh raziskovalnih rezultatov, ki morajo biti najdljivi, dostopni, interoperabilni in ponovno uporabni, pa tudi uporabo odgovornih metrik za ocenjevanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter vključevanje skupnosti in skupnostne znanosti

Znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem temeljita na sodelovanju in medinstitucionalni koordinaciji ob hkratnem spoštovanju delitve pristojnosti ter se komplementarno povezujeta v proces izgradnje Evropskega raziskovalnega in visokošolskega prostora.

Financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti se izvaja na način, ki zagotavlja učinkovitost, gospodarnost, uspešnost in preglednost uporabe javnih sredstev.

2.3 Poglavitne rešitve

Poglavitne rešitve predloga zakona so usmerjene v uresničevanje RISS, in s tem v zagotavljanje pogojev za razvoj kakovostne in globalno primerljive znanstvenoraziskovalne dejavnosti z zagotavljanjem podlag za ustrezno in stabilno financiranje javnih raziskovalnih organizacij, možnosti nagrajevanja odličnih raziskovalcev, odprti dostop do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov, ter za skrb za visoko raven etičnosti in integritete v znanosti. Predlog tudi vzpostavlja pogoje za učinkovitejše strateško načrtovanje in usmerjanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti na državnem nivoju.

Predlagano je oblikovanje Razvojnega sveta Republike Slovenije, ki je strokovno posvetovalno telo vlade (1. ukrep RISS). Uvaja se stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, in sicer je predlagano, da se proračunska sredstva za znanstvenoraziskovalno dejavnost povečujejo tako, da dosežejo 1% BDP, in sicer z letno rastjo 0,08 % BDP. Uvaja se stabilno financiranje, ki sestoji iz štirih stebrov: institucionalnega, programskega in razvojnega ter stebra programov nacionalnih raziskav. Predlagana je uvedba možnosti nagrajevanja raziskovalcev do dvakratnika osnovne plače, če so za to zagotovljena sredstva, ki niso sredstva državnega proračuna Republike Slovenije (10. ukrep RISS). Z namenom obravnavanja etičnih vprašanj in ravnanj v znanstvenoraziskovalni dejavnosti je predlagana vzpostavitev Nacionalnega sveta za integriteto v znanosti (28. ukrep RISS). Predlagana je tudi ureditev odprtega dostopa do raziskovalne infrastrukture na javnih raziskovalnih organizacijah (38. ukrep RISS), ki je skladna z Nacionalno strategijo odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020.

Predlog novega zakona na novo opredeljuje javno službo v znanstvenoraziskovalni dejavnosti na način, da le-ta predstavlja znanstvene in družbeno oziroma gospodarsko relevantne ter neodvisne znanstvene raziskave in podporne dejavnosti za njihovo izvajanje, ki se izvajajo kontinuirano, kakovostno in nepridobitno in katerih rezultati so javno dostopni ter pomembni za znanstveni in družbeni oziroma gospodarski razvoj Slovenije. Javna služba

na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti obsega raziskovalne programe in mlade raziskovalce ter infrastrukturo, upravno in podporno dejavnost ter drugo institucionalno infrastrukturo, programe nacionalnih raziskav in razvoja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, financiranih preko stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Področje financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti je specifično zaradi načina izbora najboljših raziskovalnih projektov, kjer skladno z mednarodnimi standardi še vedno velja, da je najbolj primeren način ocenjevanja recenzentski sistem (*angleško peer review*), kjer kakovost prijav ocenjujejo mednarodni strokovnjaki z relevantnih področij. Zato je neodvisnost financiranja, še posebej od političnega vpliva, ključnega pomena. Izvajanje teh aktivnosti znotraj ARRS pomeni zagotavljanje neodvisnosti od političnih sprememb in predvsem dolgoročno stabilnost sistema, kar je za področje znanstvenoraziskovalne dejavnosti ključnega pomena. ARRS kot neodvisna agencija, ki zagotavlja neodvisen izbor in vodenje financiranja raziskovalne dejavnosti je pomembna tudi z vidika ločevanja ravni politik (*angleško policy level*), od izvajalske ravni.

Zaradi narave dela je financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti področje, kjer neposredno usmerjanje politik ni samo nepotreben, ampak je celo neustrezen element. Pri predlogih raziskovalnih aktivnosti gre za še nerealizirane aktivnosti, ki jih lahko ustrezno ocenijo le eksperti iz teh področij.

Upravičenost in pomen neodvisne agencije (ARRS) za financiranje znanosti v Sloveniji je izpostavljen tudi v več mednarodnih študijah sistema financiranja slovenske znanosti, med katerimi velja izpostaviti predvsem:

- Policy Mix Peer Reviews: Country Report SLOVENIA (http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/erac/si__peer_review_report_2010.pdf);
- Science Europe Roadmap (http://www.scienceeurope.org/uploads/PublicDocumentsAndSpeeches/ScienceEurope_Roadmap.pdf);
- Zgodovina financiranja raziskovalne in razvojne dejavnosti v Sloveniji od leta 1954 naprej (september 2013) (<http://www.quark-magazine.com/pdf/Quark2012-100dpi-07-juni.pdf>);
- Poročilo Evropske znanstvene fundacije o oceni delovanja agencije (december 2011) (<http://www.arrs.gov.si/sl/analize/publ/inc/ESH-OrgEvalRepSRA-Dec2011.pdf>);
- Znanstveno raziskovanje v Sloveniji: primerjalna analiza (2009) (<http://www.arrs.gov.si/sl/analize/publ/inc/znan-razisk-slo-2008.pdf>);
- Erawatch primerjalno analitično orodje Evropske komisije: (http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/opencms/information/country_pages/si/country).

Načelo ločevanja oblikovanja politik in izvajalskega dela velja v vseh razvitih državah (na primer vse države članice EU, ZDA, Kanada). Na ravni EU deluje izjemno aktivno združenje tovrstnih agencij z imenom Science Europe (<http://www.scienceeurope.org>), katerega namen

je oblikovanje skupnih praks urejanja področja financiranja znanosti ter s tem povezanih aktivnosti (raziskovalna integriteta, odprta znanost idr.).

V Evropi poznamo dva različna tipa agencij, in sicer:

- področne izvršilne agencije, kjer so posamezne institucije ustanovljene za določeno področje dela (znanstvene vede). Značilne so predvsem za večje države, pa tudi Danska.
- generalne izvršilne agencije, ki so ustanovljene za vsa področja (vse znanstvene vede). Takšen način je značilen predvsem za manjše države in nekatere velike države in je v zadnjem času prevladujoč, na primer Avstrija, Nemčija, Estonija, Nizozemska, Finska, Švedska, Velika Britanija.

Mednarodno primerjalni vidik agencij je razviden tudi iz različnih študij, narejenih v okviru različnih EU projektov. Aktualen pregled stanja je npr. dostopen na spletni strani Science Europe na naslovu: <https://www.scienceeurope.org/about-us/members/>

Za izvajanje posameznih nalog je pristojne izvršilne agencije ustanovila tudi Evropska komisija. Tudi na nadnacionalni ravni se je namreč pokazala potreba po ločevanju izvajalske ravni od ravni vodenja politik. Tak primer je recimo izvršilna agencija Evropskega raziskovalnega sveta (ERC) s kratico ERCEA (<https://erc.europa.eu/about-erc/erc-executive-agency-ercea>), ki izvaja postopke izbora, financiranja in spremljanja najboljših in najbolj kompetitivnih EU projektov na področju temeljnih raziskav (projekti ERC). Poleg tega je Evropska komisija za izvajanje določenih konzorcijskih evropskih projektov ustanovila še drugo izvršilno agencijo REA (http://ec.europa.eu/rea/index_en.htm), ki zagotavlja neodvisnost in strokovnost skladno s tem, kar od generalne agencije pričakujemo tudi v Sloveniji.

Mednarodna primerjava, kakor tudi narava postopkov urejanja raziskovalne in razvojne dejavnosti, jasno nakazujeta potrebo po ločevanju vodenja politik in izvajanju financiranja, kar pomeni ločenost med ministrstvom in agencijo. Praktično ni države, ki bi imela ti dve funkciji združeni, zato je obstoj agencije za to področje ne samo primeren, temveč nujen in potreben korak za konkurenčnost, kredibilnost in mednarodno primerljivost slovenske znanosti.

Temu je prilagojena tudi normativna ureditev, ki podrobnejšo organizacijo upravljanja z javnimi sredstvi za znanstveno-raziskovalno dejavnost prepušča urejanju na ravni splošnih aktov ARRS za izvrševanje javnih pooblastil ob urejanju pogojev na zakonski ravni.

S predlaganim zakonom kot specialnim zakonom na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti se, kot že doslej z Zakonom o raziskovalni in razvojni dejavnosti (ZRRD, Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A, 21/18 – ZNOrg in 9/19), ohranja odstop od sistemske ureditve pravnih sredstev in nadzora nad zakonitostjo odločb po veljavnem Zakonu o javnih agencijah (ZJA). Predlog zakona določa, da se v postopkih izbora aktivnosti raziskovalne dejavnosti in postopkih izvajanja aktivnosti raziskovalne dejavnosti, zakon, ki ureja javne agencije, ne uporablja. Zoper odločitve ARRS o izbiri aktivnosti raziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna, in ki jo na prvi stopnji sprejme direktor ARRS ter zoper odločitve direktorja ARRS oziroma od direktorja pooblaščenice osebe, s katerimi se v postopku izvajanja

aktivnosti raziskovalne dejavnosti urejajo pravice in obveznosti posameznikov oziroma pravnih oseb, lahko stranka v 15 dneh po vročitvi vloži ugovor. Stranka mora v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi katerih vlaga ugovor. Ugovor se lahko vloži samo zaradi kršitve postopka ali očitne pomote. Vloženi ugovor ne zadrži podpisa pogodb z izbranimi prijavitelji oziroma izvršitve odločitve. O ugovoru zoper odločitev o izboru raziskovalnih aktivnosti odloči upravni odbor ARRS, o ugovoru zoper druge odločitve v postopku izvajanja raziskovalnih aktivnosti pa najmanj tričlanska komisija za ugovore, ki jo imenuje upravni odbor ARRS. Odločitev o ugovoru mora biti sprejeta 60 dneh po njegovem prejemu ob smiselni uporabi zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom drugače določeno. Zoper odločitev upravnega odbora ARRS in komisije za ugovore ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor. Predlagana ureditev izhaja iz izkušenj izvajanja ZRRD, ki so pokazale na nujnost, da se v tem zakonu na specialen način uredi postopek s pravnimi sredstvi zoper odločitev ARRS v postopku izbire oziroma postopku izvajanja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna. Ministrstvo, pristojno za znanost, ki je skladno z določbami drugega odstavka 28. člena ZJA sicer pristojno ministrstvo za odločanje o pritožbah zoper odločbe ARRS, namreč ne razpolaga z ekspertnim (recenzentskim) sistemom, potrebnim za evalvacijo prijav, prispelih na javne pozive oziroma javne razpise za izbiro programov in projektov, ki se financirajo iz državnega proračuna, s kakršnim razpolaga ARRS. Poleg tega je namen predloga zakona, da ARRS neodvisno odloča o izbiri aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna, zaradi česar bi bilo odločanje ministrstva v pritožbenem postopku v nasprotju z omenjenim namenom. Glede na vse omenjeno tako ni smiselno, da bi ministrstvo v pritožbenem postopku odločalo zoper odločbe ARRS. Poudariti kaže tudi, da bi iz omenjenih opravičljivih razlogov, da na drugi stopnji ne odloča ministrstvo, bilo s predlogom zakona sicer mogoče predlagati tudi, da bi bilo v predlogu zakona določeno, da zoper odločitve ARRS ni možna pritožba, ampak le upravni spor. Kljub omenjenemu se s predlogom zakona, kot že doslej v ZRRD, določa ugovor kot pravno sredstvo, s katerim bo mogoče uveljavljati razlog kršitve postopka ali očitne pomote. Za razliko od pritožbe kot tipičnega devolutivnega pravnega sredstva ugovor ne predstavlja takšnega pravnega sredstva, zato je o njem mogoče odločati znotraj istega organa, ki je izdal odločbo na prvi stopnji. Ugovorni postopek je v veljavni zakonodaji sicer že uporabljen (tudi npr. Zakon o vrtcih, Zakon o osnovni šoli, Zakon o maturi).

Pritožbeni razlog zoper recenzentsko oceno ne pozna nobena razvita evropska država. *Fond zur Forderung der wissenschaftlichen Forschung* (FWF), ki v Avstriji izvaja enake naloge kot agencija opredeljena v tem zakonu, ima podobna določila glede možnosti pritožbe le na postopek. V Nemčiji možnost formalne pritožbe na zavrnitev predloga projekta pri *Deutsche Forschungsgemeinschaft* (DFG) sploh ne obstaja, kaj šele pritožbe na vsebino recenzije, kar pa se zdi sporno le manjšini nemških raziskovalcev. Prav tako pri Finski Akademiji (angleško *The Academy of Finland*) pritožb na recenzijo ob zavrnitvi predloga projekta ne poznajo. Švicarski *Schweizerische Nationalfonds* (SNFS) prijaviteljem omogoča vpogled v recenzijske ocene in nudi pravni pouk, ki vsebuje tudi možnost pritožbe na postopkovne napake, ne pa na vsebino recenzije. Pri ameriški *National Science Foundation* (NSF) je možna pritožba na zavrnitev pri *Programme Officer-ju* (kar ustreza vodji ustreznega znanstvenega področja pri NSF) ali pri *Division Director-ju* (kar ustreza vodji ustrezne znanstvene vede pri NSF); če prijavitelj-pritožnik ni zadovoljen z njuno razlago, končno odločitev sprejme namestnik direktorja NSF, na katero ni več možna pritožba. Poudariti je potrebno, da je v celoti ameriški sistem najmanj primerljiv s slovenskim ali evropskim v celoti; namestnik direktorja NSF je

navadno vrhunski znanstvenik ranga Nobelovega nagrajenca, Program Officer in Division Director pa sta oba uveljavljena znanstvenika s pooblastili, ki združujejo pooblastila Znanstvenega sveta in Upravnega odbora agencije in ki jih nima noben javni uslužbenec v agenciji. Pri razpisih prejšnjega, 7. okvirnega programa EU, in sedanjega Okvirnega programa EU - OBZORJE 2020, na Evropski komisiji so pritožbe prijaviteljev mogoče le na postopek in druge očitne napake, ne pa na vsebino recenzije. Pritožbe obravnava poseben odbor *Redress committee*, ki ga sestavljajo uradniki EK. Odbor pregleda pravilnost postopka evalvacije, izjemoma pa tudi, ali ocena recenzenta vsebuje očitne napake (tako očitne, da jih lahko ugotovi uradnik). V tem primeru projektni predlog ponovno oceni/jo drug/i recenzent/i in ta odločitev je dokončna.

Podobna praksa možnosti ugovora oziroma pritožbe zgolj na postopkovne vidike izbire je uporabljena tudi na Evropskem raziskovalnem svetu (ERC), ki velja za zgled financiranja temeljnih raziskav. Pritožben postopek pri ERC ni namenjen temu, da postavi pod vprašaj znanstveno oceno recenzentskega panela ali posameznega recenzenta. Predmet pritožbe so lahko zgolj postopkovne nepravilnosti ali očitne napake (npr. napačen seštevek ocen, izpuščen kriterij). Pritožbena komisija izvršilne agencije ERC (ERCEA) je sklicana ob vloženi pisni pritožbi, da pregleda proces ekspertnega ocenjevanja za izbrani primer. V pritožbeni komisiji sodelujejo zaposleni na ERCEA s potrebnim znanstveno/tehničnim in pravnim znanjem. Namen komisije je zagotoviti enotno interpretacijo razpisnih zahtev in enakopravno obravnavo vseh pritožnikov. Sama komisija predloga ne ocenjuje vsebinsko. Glede na naravo pritožbe lahko komisija pregleda evalvacijsko poročilo, individualne komentarje recenzentov ter njihove življenjepise, s čimer preveri njihovo strokovno ustreznost. Glede na svoje ugotovitve komisija priporoči nadaljnje ukrepe. Če obstoja jasn dokaz o pomanjkljivostih, ki bi lahko vplivale na dejansko odločitev o sofinanciranju, je možno, da se ponovno vsebinsko oceni posamezni del ali celotni projektni predlog. Če ni jasnega dokaza o pomanjkljivostih, ki bi vplivale na odločitev o sofinanciranju, ni nadaljnjih ukrepov ali ponovnega ocenjevanja. To na primer pomeni, da ugotovljena napaka, ki se nanaša na en evalvacijski kriterij, ne bo vodila k ponovnemu ocenjevanju, če projektni predlog ni pridobil pozitivne ocene na drugem kriteriju, kar je pogoj za sofinanciranje. Rezultat ponovnega vsebinskega ocenjevanja je dokončen in je lahko tudi nižji od prvotnega rezultata.

Sistem omejevanja ugovornih razlogov na razlog kršitve postopka izbire ali očitne pomote, kot je že v veljavi v ZRRD in ga določa tudi ta predlog zakona, je ob ustreznem izboru kvalitetnih recenzentov zadosten. Glede na to, da vsak predlog oceni več recenzentov, ki svoje ocene naknadno uskladijo na konsenzualnem/panelnem sestanku, je s tem zagotovljena ustrezna kvaliteta vsebinskega ocenjevalnega postopka in zato je osredotočenost ugovora na tehnični/postopkovni vidik ocenjevanja zadostna. Nenazadnje se s tem tudi izkazuje zaupanje recenzentom, ki so bili izbrani zaradi svojega ekspertnega znanja s področja razpisa in se zato o njihovi primernosti in kompetentnosti ne dvomi. Podrobnejša opredelitev ocenjevalnih postopkov je predmet podzakonskih aktov, ki jih skladno s predvidenim postopkom oblikuje ARRS. Skladno z mednarodno primerljivimi sistemi ocenjevanja se v le-teh opredelijo specifične posameznih instrumentov in nanje vezanih postopkov.

V zakonu predlagani določbi osmega odstavka 45. člena in šestega odstavka 54. člena predstavljata kot *lex specialis* izjemo od veljavnega Zakona o javni rabi slovenščine (ZJRS). ZJRS sicer omogoča uporabo tujega jezika, vendar le v primerih, ko tako določa specialni

področni zakon. V določbah osmega odstavka 45. člena (podobna tudi v določbi šestega odstavka 54. člena) je predlagano, da se lahko deli postopkov za izbor aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, pri katerih sodelujejo tuji strokovnjaki (recenzenti), izvajajo v tujem jeziku. V primeru, ko se bodo razpisni postopki in evalvacije predlogov torej izvajali in posredovali prijaviteljem v tujem jeziku, se evalvacije tujih recenzentov praviloma ne prevajajo v izogib nesporazumom zaradi netočnosti prevodov zelo zahtevnih strokovnih besedil. Je pa izvajalec razpisa (ARRS) v primeru, da prijavitelj zahteva prevod recenzije (evalvacije), to dolžan zagotoviti. Prevajanje mednarodnih strokovnih recenzij je zelo zahtevno strokovno vprašanje, ki zahteva delo ožjega specialista lingvистa. Po drugi strani je mednarodna evalvacija raziskovalnih projektov nujna zaradi mednarodne primerljivosti kakovosti slovenskih raziskovalcev in kakovosti prijav raziskovalnih projektov. Namen znanstvene dejavnosti je namreč ustvarjanje novega znanja in spoznanj ter prenos tega znanja v javno korist in gospodarsko izrabo za povečanje družbene blaginje na sploh in ne samo v okviru Slovenije. Zato je pomembno, da se predlogi slovenskih raziskovalcev presojujejo v luči najsodobnejših znanstvenih spoznanj v mednarodni raziskovalni skupnosti. Hkrati se na ta način izognemo konfliktu interesov, ki je v majhni raziskovalni skupnosti, kot je slovenska, v primeru vključevanja samo domačih recenzentov, neizogiben. Ocenjevanje projektov s strani tujih recenzentov je mednarodno primerljivo in zelo koristno, saj preprečuje konflikt interesov in zagotavlja kvalitetno mednarodno oceno. V zvezi z medsebojnim sodelovanjem in povezovanjem v mednarodnem okolju na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti velja opozoriti tudi na dejstvo, da se celotna komunikacija med raziskovalci izvaja v tujem jeziku in to pretežno v angleščini ("*Lingua franca*").

V pravni red RS je, na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti, že bila prenesena prenovljena Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 11. maja 2016, o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varuš *au pair* (UL L 132, 21. 5. 2016, str. 21), saj je bil rok za prenos navedene direktive 23. 5. 2018. Prenovljena Direktiva (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016 med drugim razveljavlja Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. oktobra 2005 o posebnem postopku za dovolitev vstopa državljanom tretjih držav za namene znanstvenega raziskovanja (UL L 289, 3. 11. 2005, str. 15), ki je bila na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti v pravni red RS na zakonski ravni prenesena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 112/07). Glede na prenovljeno Direktivo (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016 je bilo treba na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti v pravni red RS vsebinsko potrebno prenesti vse, kar prenovljena Direktiva (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016 ureja na novo oziroma dodatno oziroma drugače glede na Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. 10. 2005, kar je bilo na zakonski ravni že izvedeno, in sicer z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 9/19). Ker pa predmetni zakon predstavlja nov sistemski zakon na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti in nadomešča sedaj veljavni Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti, mora vsebovati tudi določbe, potrebne zaradi prenovljene Direktivo (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016, ki pa so bile, kot navedeno, v pravni red RS na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti sicer že prenesene.

Predlog zakona določa (prvi odstavek 60. člena), da so javni raziskovalni zavodi, ki jih je ustanovila RS ali so ustanovljeni z veljavnim zakonom, ki ureja SAZU, lastnik premoženja, pridobljenega iz javnih in drugih virov, ter določbe (105. člen) o prenosu premoženja z države na javne raziskovalne zavode (JRZ). V razpravi z deležniki se je ta segment namreč izpostavljal kot ključni, ki omogoča avtonomno razpolaganje JRZ s premoženjem in uravnavanjem razvoja institucij. Poudarjeno je bilo, da bi prenos premoženja pomenil izenačitev položaja JRZ z univerzami, ki so že sedaj lastnice premoženja, s katerim lahko ob upoštevanju sistemskih varovalk tudi razpolagajo. Gre za odstop od veljavnega zakona, ki ureja javne finance (ZJF), veljavnega zakona, ki ureja stvarno premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDSLS-1) in veljavnega zakona, ki ureja zavode (ZZ-1) (65. člen). Člen uvaja podoben status nepremičnin za javne raziskovalne zavode, kot velja za univerze, skladno z veljavnim zakonom, ki ureja visoko šolstvo (ZViS). Na ta način sta obe organizacijski obliki javnih raziskovalnih organizacij izenačeni glede upravljanja oz. lastništva nepremičnin.

Predlog zakona določa (18. tč. 5. člena), da je splošni akt Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) splošni akt za izvrševanje javnih pooblastil, izdan po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za znanost, ki ga ARRS posreduje za objavo v Uradnem listu Republike Slovenije. Gre za odstop od veljavnega zakona, ki ureja javne agencije (ZJA), ki v tretjem in četrtem odstavku 27. člena določa, da je javna agencija dolžna posredovati splošni akt za objavo ustanovitelju, da ustanovitelj lahko zadrži objavo splošnega akta javne agencije, če meni, da je v nasprotju z ustavo ali zakonom, in predlaga javni agenciji, da o njem ponovno odloči, pri čemer mora navesti razloge za zadržanje, ter če javna agencija vztraja pri svoji odločitvi, splošni akt objavi, ustanovitelj lahko zadrži njegovo izvrševanje, če najkasneje v 15 dneh po uveljavitvi splošnega akta vloži pri ustavnem sodišču zahtevo za oceno njegove skladnosti z ustavo in zakonom. Predlaganja ureditev namesto tega opredeljuje predhodno soglasje ministrstva pristojnega za znanost. Predlagana rešitev je smotrna z vidika debirokratizacije postopkov, saj je potrebno uskladiti predlog splošnega akta v fazi pred njegovim dokončnim sprejemom na organih ARRS. Tako ostane posredovanje v objavo v Uradnem listu zgolj tehnično opravilo, ki ga lahko izvede tudi ARRS neposredno.

Predlog zakona določa (drugi odstavek 62. člena), da raziskovalec v raziskovalni organizaciji s polno znanstvenoraziskovalno obveznostjo lahko, če so za to zagotovljena sredstva, izjemoma opravlja znanstvenoraziskovalno dejavnost še največ 20 % polnega delovnega časa tudi pri istem delodajalcu, vendar ne iz državnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Gre za odstop od veljavnega zakona, ki ureja delovna razmerja (ZDR-1), v katerem je določena možnost opravljanja dopolnilnega dela pri drugem, ne pa pri istem delodajalcu. Gre za podoben odstop, kot je za področje visokega šolstva že urejen v veljavnem zakonu, ki ureja visoko šolstvo (ZViS). Ureditev predstavlja spodbudo raziskovalcem za delo z gospodarstvom, angažma na mednarodnih projektih in na projektih, ki niso financirani prek proračuna za znanstvenoraziskovalno dejavnost. S tem bo spodbujen prenos znanja v gospodarstvo in širšo družbo in posledično boljša izraba raziskovalnih rezultatov.

Predlog zakona določa (prvi odstavek 64. člena), da se za določitev plač raziskovalcev, zaposlenih v javnih raziskovalnih organizacijah, ki se zaposlijo za določen čas na podlagi posebne pogodbe med javno raziskovalno organizacijo in Evropsko komisijo ali drugim

organom EU, mednarodno organizacijo ali tujo ustanovo ali drugim tujim financerjem ali gospodarskim subjektom, ne uporabljajo določila zakona, ki določa plače v javnem sektorju tudi, če v pogodbi niso določeni plača in drugi prejemki, ki jih raziskovalec prejema v času tovrstne zaposlitve. V tem primeru se višina osnovne plače raziskovalca določi z internimi akti javne raziskovalne organizacije, ob smiselni uporabi zakona, ki ureja sistem plač javnih uslužbencev. V tem primeru plača raziskovalca z vsemi dodatki ne sme presegati dvakratnika osnovne plače v najvišjem plačnem razredu delovnega mesta, na katerega je raziskovalec razporejen. Namen določil prvega odstavka 64. člena je, da se javnim raziskovalnim organizacijam omogoči mehanizem za oblikovanje kadrovske politike, ki dopušča nagrajevanje izjemno uspešnih raziskovalcev. Na ta način se spodbuja sodelovanje z okoljem (gospodarstvom in negospodarstvom) ter sodelovanje v mednarodnih projektnih razpisih, kjer je praviloma način nagrajevanja pogojen z nacionalnimi pravili, kar ob neustreznem sistemu bonusov slovenske raziskovalce postavlja v neustrezen in manjvreden položaj. S tem se bo tudi spodbudila internacionalizacija slovenskega raziskovalnega sektorja, ki je vedno izpostavljena kot slabost, saj bo omogočeno ustrezno nagrajevanje tujih raziskovalcev za določen čas na evropskem oziroma mednarodnem projektu, po drugi strani pa se bo omejilo odliv najboljših raziskovalcev v tujino, saj ima nekateri evropski projekti omogočajo prenos na drugo raziskovalno organizacijo v Evropi. Gre pa torej za odstop od siceršnje ureditve po veljavnem zakonu, ki ureja sistem plač v javnem sektorju (ZSPJS).

Predlog zakona določa (drugi odstavek 77. člena), da ne glede na zakon, ki ureja javne finance, lahko javna raziskovalna organizacija zaradi prenosa znanja v družbo oziroma gospodarstvo ustanovi ali soustanovi zavod ali gospodarsko družbo. Prenos znanja v družbo je eden ključnih namenov raziskovalnih aktivnosti. Obstaja več načinov tovrstnega prenosa, izbor inštrumenta pa je odvisen od konkretnih okoliščin. Ena pomembnih poti je tudi ustanavljanje podjetij, ki temeljijo na pridobljenem znanju, kar je v obstoječi zakonodaji precej omejeno. Na ta način bo slovenskim javnim raziskovalnim organizacijam omogočeno, da za procese prenosa znanja izrabljajo vse mehanizme, ki jih imajo na razpolago sorodne institucije v tujini. Hkrati je v sistem vpeljanih dovolj varovalk, ki omogočajo nadzor nad postopki in opredeljujejo ravnanje s tovrstno naložbo, vključno s potrebnim izstopom iz gospodarske družbe, ko so za to izpolnjeni predpisani pogoji.

Predlog zakona določa (14. tč. drugega odstavka 69. člena), da upravni odbor javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda sprejema statut, h kateremu ne glede na določbe zakona, ki ureja zavode (ZZ-1), ni potrebno soglasje ustanovitelja Gre za odstop od določb zakona, ki ureja zavode, kjer je določeno (prvi odstavek 46. člena), da statut oziroma pravila zavoda sprejme svet zavoda s soglasjem ustanovitelja. Na ta način je javnim raziskovalnim zavodom podeljen pomemben vzvod izvajanja organizacijske avtonomije, hkrati pa odgovornost za uspešno upravljanje institucije.

Predlog zakona določa (19. tč. drugega odstavka 69. člena), da upravni odbor javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda imenuje in razrešuje direktorja javnega zavoda, h čemer ne glede na določbe zakona, ki ureja zavode, ni potrebno soglasje ustanovitelja. Gre za odstop od določb zakona, ki ureja zavode (ZZ-1), kjer je določeno (drugi odstavek 32. člena), da kadar je za imenovanje in razrešitev direktorja javnega zavoda pooblaščen svet zavoda, daje k imenovanju in razrešitvi soglasje ustanovitelj, če z zakonom ni drugače določeno. Imenovanje vodstva JRZ oziroma javnega infrastrukturnega zavoda je eden ključnih elementov organizacijske avtonomije. Imenovanje direktorja je urejeno na

način, da je zagotovljena široka legitimnost znotraj zavoda (obravnavana na znanstvenem svetu in sprejem s strani upravnega odbora). Direktor ima poleg nalog poslovedenja tudi nekatere pristojnosti vsebinskega (raziskovalnega) vodenja, zaradi česar je pomembno, da je izbor direktorja v avtonomni pristojnosti organov zavoda. Glede na uvedeno novost v 28. členu (določitev ciljev v postopku pogajanj z ustanoviteljem) ima ustanovitelj ustrezen mehanizem kontrole nad delom direktorja in zato dodatni postopki na strani ustanovitelja ne pripomorejo k boljšemu poslovanju. Poleg tega predstavlja rešitev poenostavitvev in skrajšanje postopkov ter njihovo debirokratizacijo. Ustanovitelj svoj interes uresničuje preko članov v upravnem odboru.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ureja načrtovanje sredstev za znanstvenoraziskovalno dejavnost tako, da se proračunska sredstva za znanstvenoraziskovalno dejavnost, ki obsegajo integralna sredstva državnega proračuna, ki so znotraj finančnega načrta ministrstva, pristojnega za znanost, namenjena za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, na letni ravni zagotavljajo v višini najmanj 1 % BDP. S prehodno določbo je urejen prehod do 1 % BDP na način, da sredstva rastejo za 0,08 % BDP na letni ravni. V okviru teh sredstev bo treba zagotoviti tudi dodatna sredstva za delovanje institucij upravljanja sistema (ministrstvo pristojno za znanost in ARRS) in dodatne kadre, in sicer najmanj 25 novih zaposlitev za izvedbo novih nalog.

Dodatna sredstva in zaposlitev pa bo za delovanje Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti, ki nastaja na novo in zato prinaša nove naloge in stroške, treba zagotoviti v finančnem načrtu Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Ocenjuje se, da bo v letu 2022 za uresničenje zakona treba glede na sprejeti proračun za leto 2022 zagotoviti dodatnih 34.090.819 mio evrov pravic porabe, ki vključujejo 78.500 evrov za delovanje Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti v finančnem načrtu Slovenske akademije znanosti in umetnosti, 35.006 evrov za stroške dela Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in 33.921.289 evrov za znanstvenoraziskovalno dejavnost. Za leti 2023 in 2024 proračun še ni sprejet. Ocenjuje se, da bi bilo treba za izvajanje zakona v letu 2023 načrtovati 367.478.157 evrov in v letu 2024 431.832.728 evrov. Natančnejše pojasnilo navedenega:

- Za delovanje Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti (39. člen predloga zakona), bo treba v finančnem načrtu Slovenske akademije znanosti in umetnosti od leta 2022 dalje zagotoviti dodatne pravice porabe v višini 78.500 evrov (finančna ocena vključuje stroške dveh zaposlenih v 42 plačnem razredu s 6 let delovne dobe in 10.000 evrov za materialne stroške).
- Za izvajanje nalog na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport so načrtovane 3 nove zaposlitve: ena zaposlitev (42 plačni razred s 6 leti delovne dobe) v letu 2022 ter po ena nova zaposlitev (v 49 plačnem razredu z 19 leti delovne dobe) v letih 2023 in 2024. Finančne posledice so ocenjene na 35.006 evrov v letu 2022, 81.806 evrov v letu 2023 in 128.605 evrov v letu 2024.
- Za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti predlog zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti določa načrtovanje sredstev (pravic

porabe) za znanstvenoraziskovalno dejavnost v finančnem načrtu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport tako, da se državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki po predlogu Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti obsega integralna sredstva državnega proračuna Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (druga točka 5. člena), na letni ravni zagotavlja v višini najmanj 1 % BDP (prvi odstavek 13. člena). S prehodno določbo (prvi odstavek 93. člena) je urejen prehod od sedanjega stanja (od 0,52 % BDP – ocena za leto 2021) do 1 % BDP na način, da delež sredstev za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v % BDP raste za 0,08 odstotne točke na letni ravni (torej če je v letu 2021 0,52 %, je nato 0,6 % BDP v letu 2022, 0,68 % BDP v letu 2023, 0,76 % v letu 2024, 0,84 % BDP v letu 2025, 0,92 BDP v letu 2026 in 1 % BDP v letu 2027).

V sprejetem proračunu RS za leto 2022 je v finančnem načrtu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na integralnih sredstvih politike 05 Znanost in informacijska družba načrtovanih 274.092.687 evrov pravic porabe, kar je ob ocenjenem BDP v višini 51.345 mio evrov 0,52 % BDP. Da bomo v letu 2022 dosegli 0,6 % BDP je treba v finančnem načrtu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na integralnih sredstvih politike 05 Znanost in informacijska družba v letu 2022 dodatno zagotoviti 33,9 mio evrov pravic porabe. Ob upoštevanju oceni BDP-ja v višini 54.026 mio evrov v letu 2023 oz. 56.801 mio evrov v letu 2024, bo treba v finančnem načrtu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na integralnih sredstvih politike 05 Znanost in informacijska družba načrtovati 367,4 mio evrov v letu 2023 in 431,7 mio evrov v letu 2024. V okviru teh sredstev so tudi dodatne finančne posledice, ki jih predlog novega zakona povzroča Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Ocenjeno je, da bo potrebnih 15 novih zaposlitev, ki so ocenjene na 690.000 evrov na leto. Zaposlitve bi izvedli že v letu 2022 da se lahko nove sodelavce pravočasno uvede v delo in pripravi vse potrebno za izvajanje evalvacij

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATEREGA JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna, sprejeti zakon pa bo podlaga za načrtovanje proračunskih sredstev za znanost.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE; PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH MORA VSEBOVATI PRIKAZ UREDITVE V NAJMANJ TREH PRAVNIH SISTEMIH DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE

Avstrija

Avstrija je zanimiva zaradi geografske bližine, skupne zgodovine in tradicionalno tesnega sodelovanja tako raziskovalne kot gospodarske sfere. Prav tako velja Avstrija za državo, po kateri se lahko zgledujemo na področju znanstvenoraziskovalne inovacijske politike.

V Avstriji sta za raziskovalno in inovacijsko dejavnost pristojni Zvezno ministrstvo za znanost, raziskave in gospodarstvo (BMWFW) in Zvezno ministrstvo za transport, inovacije in tehnologijo (BMVIT). BMWFW je odgovorno za terciarno izobraževanje in temeljne raziskave, ter v manjši meri za podporo inovacijam, prenosu tehnologij in promociji podjetništva. BMVIT je v glavnem odgovoren za aplikativne raziskave.

Avstrijski Svet za raziskave in tehnološki razvoj svetuje vladi v zvezi s področji raziskav, tehnologij in inovacij, ter redno spremlja napredek pri udejanjanju relevantne strategije. Svet ima 8 članov z glasovalno pravico, 4 imenuje minister za znanost, raziskave in gospodarstvo, ter 4 minister za transport, inovacije in tehnologijo. Člani z glasovalno pravico imajo mandat, ki traja 5 let. V svetu so še minister za transport, inovacije in tehnologijo, minister za znanost, raziskave in gospodarstvo, minister za družino in mladino, ter minister za finance, vendar so brez glasovalne pravice.

Avstrijski Svet za znanost svetuje glede splošnega napredka znanstvenega sistema in še posebej visokošolskega sektorja. Avstrijski ERA observatorij koordinira aktivnosti na področju raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij, ter evropskih politik s poudarkom na Evropskem raziskovalnem prostoru in Obzorju 2020.

Na operativni ravni večino sredstev za raziskave, razvoj in inovacije podeljujejo tri agencije. Prvič, Avstrijska znanstvena fundacija (FWF) financira temeljne raziskave. V ta namen je uveljavila integriran recenzentski sistem ocenjevanja, ki zagotavlja kakovost raziskav, ki jih financirajo. Recenzentski proces temelji v celoti na tujih recenzentih (ekspertih), ki so preverjeno nepristranski. Največ sredstev namenijo za samostojne raziskave (47%), sledijo mednarodni programi (10,6%) in program START (8,5%). Program START je namenjen mladim izjemnim znanstvenikom iz vseh področij znanosti. Sredstva se podelijo za 6 let, kar omogoča dobitniku, da utrdi svojo samostojno raziskovalno kariero. Od leta 2007 je za dobitnike START obvezna prijava na ERC razpise, da bi spodbudili in izboljšali sodelovanje Avstrije. Evalvacija programa START je pokazala, da ukrep prispeva k dvigu znanstvene odličnosti in usposabljanju naslednje generacije znanstvenih voditeljev, ter posledično k uspešnosti prijav na ERC razpise. Drugič, Agencija za promocijo raziskav (FFG) financira aplikativne raziskave in razvoj, in hkrati predstavlja nacionalno kontaktno točko za Obzorje 2020. In tretjič, nacionalna banka (AWS) podeljuje finančne spodbude za zagonska podjetja in inovacijske projekte.

V visokoškolskem prostoru je 22 javnih univerz, kjer se izvaja večji del raziskav v državi. Le manjši del raziskav opravljajo preostale visokošolske ustanove. Avstrijska Akademija znanosti (ÖAW) na področju temeljnih raziskav dopolnjuje raziskovalno dejavnost univerz. Avstrijski Inštitut za tehnologijo (AIT) pa je največja javna raziskovalna organizacija na področju aplikativnih raziskav. Obstojata tudi manjša skupina regionalnih inštitutov, ki so v glavnem usmerjeni v aplikativne raziskave in tehnološki razvoj. Nekateri pripadajo mreži ne-univerzitetnih raziskovalnih inštitutov za aplikativne raziskave, ki je usmerjena bolj v podporo industriji. Da bi okrepili odličnost in internacionalizacijo temeljnih raziskav so leta 2006 ustanovili poseben raziskovalen inštitut IST Austria, ki ima možnost podeljevati doktorate znanosti in je usmerjen v temeljne raziskave najvišje kakovosti na področjih fizike, matematike, računalništva in ved o življenju. Prve ocene kažejo, da novi inštitut dosega svoj namen.

Avstrija si je v okviru strategije Evropa 2020 zastavila cilj doseči vlaganja v raziskave in razvoj v višini 3,76% BDP in sicer v razmerju 1:2 med javnim in zasebnim sektorjem. Leta 2014 so prvič presegli 3% BDP (3,08%) in v letu 2019 dosegajo 3,19%.

V letu 2018 je javno vlaganje v raziskave in razvoj doseglo 0,94% BDP. Delež EU financiranja raziskav in razvoja je relativno majhen (v letu 2013 je predstavljal le 1,9% celotnih vlaganj v RR v Avstriji). Od tega dve tretjini EU sredstev prihaja iz evropskih okvirnih programov in skoraj ena tretjina iz Strukturnih skladov ter še nekaj drugih virov.

V Avstriji so si zastavili naslednje cilje: okrepitev podpore raziskavam in inovacijam v zasebnem sektorju z ustrezno kombinacijo politik, povečanje financiranja odličnih temeljnih raziskav, ter izboljšanje ponudbe finančnih mehanizmov za zagonskih podjetja in za nadaljnjo rast podjetij. Ker Avstrija namenja občutno manjši delež za temeljne raziskave kot države, ki so inovacijski voditelji (po *European Innovation Scoreboard*), so se odločili povečati tako institucionalno financiranje kot tudi kompetitivno financiranje univerz, kar bo po njihovem mnenju spodbudilo znanstveno odličnost in jih posledično uvrstilo med inovacijske voditelje.

Estonija

Estonija je smiselna primerjava, saj gre za manjšo evropsko državo, ki se je osamosvojila v istem obdobju kot Slovenija in se v istem času kot Slovenija pridružila EU. Okvir estonskega raziskovalnega in inovacijskega sistema določa Zakon o organizaciji raziskav in razvoja. Estonska Vlada po tem zakonu pripravlja nacionalne razvojne načrte za raziskave, jih predloži parlamentu, odobri nacionalne programe raziskav in razvoja, zagotavlja sodelovanje med ministrstvi in sprejema predpise.

Načrtovanje in vrednotenje politike izvaja predvsem Ministrstvo za šolstvo in raziskave (MER), ki skrbi za nacionalno raziskovalno in izobraževalno politiko ter Ministrstvo za gospodarstvo in komunikacije (MEAC), ki nadzoruje tehnološki razvoj in inovacijsko politiko. Tudi druga ministrstva na svojih področjih dela organizirajo in financirajo raziskovalne in razvojne dejavnosti ter pripravo in izvajanje razvojno-raziskovalnih programov.

Stalni svetovalni organ - Odbor za raziskovalno politiko - svetuje Ministrstvu za šolstvo in raziskave, Odbor za inovacijsko politiko pa svetuje Ministrstvu za gospodarstvo in komunikacije. Svet za raziskave in razvoj je strokovno posvetovalno telo, ki svetuje vladi o zadevah na področju raziskav in razvoja ter inovacij. Vsi predlogi politik morajo biti, preden se jih predloži vladi v odobritev, potrjeni na Svetu za raziskave in razvoj.

Na operativni ravni imata tako MER kot MEAC svoje izvršilne agencije in posrednike. Z vidika raziskovalne politike ima Ministrstvo za šolstvo in raziskave tri glavne agencije, ki poleg drugih dejavnosti zagotavljajo financiranje in podporo. Prvi je Estonski raziskovalni svet, ustanovljen marca 2012, da zagotovi bolj koncentrirano financiranje raziskav in razvoja ter doseže boljše delovanje sistemov financiranja. Ta organ je glavna organizacija za financiranje raziskav in razvoja. Združuje različne donacije in vrste financiranja in daje raziskavam večjo prepoznavnost v družbi. Druga je Fundacija Archimedes, izvršilna agencija za strukturno podporo na področju raziskav in razvoja, ki upravlja tudi sheme za izboljšanje mobilnosti in prodor estonskega visokega šolstva in raziskav v tujino. Tretja je Fundacija

INNOVE, ki upravlja s številnimi programi in podpornimi ukrepi na področjih vseživljenjskega učenja in aktivnih politik trga dela.

Glavni akterji estonskega raziskovalnega sistema so šest javnih univerz (ena zasebna univerza se osredotoča predvsem na izobraževanje, ne na raziskovanje). Med temi univerzami Univerza Tartu in Talinska tehnološka univerza izstopata glede števila študentov in zaposlenih ter višine prejetih javnih sredstev. V letu 2015 so izdatki za raziskave in razvoj v neprofitnih sektorjih (visokošolski, državni in neprofitni zasebni sektor) znašali 163 milijonov evrov. Od tega jih 77 odstotkov izvajajo univerze. Od 19 pozitivno ocenjenih raziskovalnih in razvojnih institucij je 7 univerz (6 javnih in 1 zasebna), 8 javnih raziskovalnih organizacij in 4 zasebne raziskovalno-razvojne inštitucije (3 v zdravstvu, 1 na področju IKT).

Estonski sistem raziskav in razvoja v pretežni meri temelji na konkurenčnih projektih, tako pri financiranju javnih univerz kot zasebnih podjetij. To je še posebej opazno pri raziskavah, kjer je približno 80% vseh javno financiranih raziskav izvedenih na podlagi konkurenčnih razpisov. Vlada se je odločila, da bo dodelila dodatna sredstva za osnovno (institucionalno) financiranje univerz, s čimer je povečala raven osnovnega financiranja glede na projekte. Osnovno financiranje se je razvilo na naslednji način: 2015 - 9,2 mio EUR; 2016 - 13,9 mio EUR in 2017 € 16,9 m.

Delež naložb državnega sektorja v odstotkih BDP se je v obdobju 2009-2013 stalno povečeval (od 0,74% do 0,87%), vendar se je v letu 2014 zmanjšal na 0,79% in ostal na približno enaki ravni v letu 2018 (0,79%). Ta nihanja je povzročila izjemna rast deleža sredstev strukturnih skladov EU v proračunu vlade za raziskave in razvoj od leta 2009 do 2011 in nato zmanjšanje tega deleža ob prehodu v novo programsko obdobje (2014–2020).

V Estoniji so si zastavili naslednje cilje: povečati sodelovanje med javno raziskovalno sfero in poslovnim sektorjem, spodbujati zasebne naložbe v raziskave in razvoj, ter povečati stopnjo tehnoloških posodobitev v industriji in okrepiti inovativnost v javnem sektorju.

Litva

Prav tako je smiselna primerjava z Litvo, saj gre za evropsko državo, po velikosti primerljivo Sloveniji, ki se je osamosvojila v istem obdobju kot Slovenija, ter se v istem času tudi pridružila EU. Raziskovalno razvojni sistem je centraliziran, v raziskovalno inovacijskem okolju pa prevladuje javni sektor tako pri financiranju, kot tudi pri izvajanju dejavnosti. Glede na inovacijsko aktivnost Litva sicer sodi med države članice, ki so srednje inovatorke, je pa s sprejemom številnih ukrepov za izboljšanje raziskovalno inovacijskega sistema uspela bistveno zvišati inovacijski indeks (s 65,4 v letu 2015 (in okoli 60 med 2011 in 2014) na 86,77, v letu 2020).

Agencija za znanost, inovacije in tehnologijo je vladna agencija, odgovorna za implementacijo inovacijske politike. Izvaja nacionalno inovacijsko strategijo 2010-2020. Agencijo finančno podpirata dve ministrstvi in sicer Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za izobraževanje in znanost. Agencija koordinira sodelovanje ustanov, podjetij, organizacij in posameznikov v mednarodnih raziskovalnih programih in projektih, implementira raziskovalno politiko in politiko eksperimentalnega razvoja potrebno za razvoj inovacij, nove tehnologije, koordinira implementacijo, podeljevanje, evalvacijo in financiranje programov in

ukrepov in ostale dejavnosti, ki ji jih dodeli vlada. Glavna naloga je koordinacija nacionalnih aktivnosti in mednarodnih programov na področju raziskav, tehnološkega razvoja, inovacij (OBZORJE 2020, EUREKA, EUROSTARS) in ostalih finančnih shem (inovacijski vavčerji, zaščita pravic industrijske lastnine). Agencija zagotavlja nacionalno finančno podporo za sodelujoče v projektih. Promovira sodelovanje med znanostjo in gospodarstvom, komercializacijo raziskav in varstvo intelektualne lastnine). Strateški cilj agencije je spodbujanje aplikativnih raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij.

Raziskovalni svet Litve je posvetovalno telo vlade in parlamenta. Sodeluje pri implementaciji raziskovalnih programov in programov eksperimentalnega razvoja, programih financiranja raziskovalne dejavnosti in ocenjuje raziskovalne dejavnosti, ki se izvajajo v državi. Sestavlja ga odbor, raziskovalna fundacija in dve ekspertni komisiji: komisija za humanistične in družbene znanosti in komisija za naravoslovje in tehnične znanosti. Vodi oz. izvaja programsko financiranje raziskovalne in razvojne dejavnosti na osnovi konkurenčnosti (javni razpisi). Usmerjen je na financiranje vrhunskih raziskovalnih projektov.

Zunanjo evalvacijo državnih raziskovalnih organizacij izvaja Raziskovalni svet Litve. Če je organizacija negativno ocenjena vlada odloči o prenehanju njenega delovanja ali reorganizaciji.

Z namenom zagotovitve kakovosti raziskav, ki se izvajajo s proračunskimi sredstvi, transparentnostjo porabe sredstev, morajo biti vsi podatki o raziskovalni dejavnosti odprti in dostopni s čim manj omejitvami, določenimi s predpisi, ki urejajo varstvo intelektualne lastnine, avtorskih pravic in varstvo podatkov.

Polovica sredstev za raziskovalno in razvojno dejavnost v državi se razdeli skozi programe financiranja na osnovi javnih razpisov, ostalo so osnovna (institucionalna) sredstva namenjena institucionalnemu financiranju. Sredstva institucionalnega financiranja se namenjajo za raziskave, eksperimentalni razvoj in širitev umetniških aktivnosti, administracijo in gospodarjenje ter ostale potrebe. Dodelijo se na osnovi normativnega števila zaposlenih. Sredstva za raziskave, eksperimentalni razvoj in širitev umetniških aktivnosti se odobrijo na podlagi evalvacije raziskovalne aktivnosti raziskovalnih organizacij, ki jih institucija porablja skladno s programom dela. Obseg sredstev se določi za obdobje petih let. Izhodišča za metodologijo za določitev sredstev opredeli pristojno ministrstvo. Sredstva za raziskave, eksperimentalni razvoj in širitev umetniških aktivnosti se dodeljuje tudi na podlagi nacionalnih raziskovalnih programov in nacionalnih kompleksnih programov in na osnovi ostalih programov, ki se izvedejo z javnimi razpisi (v pristojnosti raziskovalnega sveta).

Nacionalni raziskovalni programi, ki se izvajajo preko razpisov, ustvarjajo pogoje za reševanje družbeno pomembnih problemov in povečujejo mednarodno konkurenčnost litvanske znanosti. Namen je koncentrirati znanstveni potencial in finančna sredstva. Določbe o nacionalnih raziskovalnih programih določa vlada. Programe, ki se izvajajo preko razpisov administrira Raziskovalni svet Litve in institucije, ki jih potrdi vlada ali ministrstvo. Raziskovalci lahko pridobijo državno podporo za podoktorsko štipendijo kot tudi podporo za sodelovanje v odborih mednarodnih konferenc.

Finska

Po Finski se lahko zgledujemo, saj sodi v skupino držav vodilnih inovatork in v skupino držav, ki so v raziskave in razvoj vlagale več kot 3% BDP (e.g. leta 2009 3,73%), čeprav je v zadnjih letih trend vlaganj v raziskave in razvoj na Finskem negativen in je ena od držav, ki so po vlaganjih prešle pod 3% BDP med leti 2005-2018. Kljub temu vlaganja še vedno ostajajo na ravni 2.75% BDP in so v primerjavi z drugimi državami članicami EU relativno visoka.

Finska ima centraliziran sistem upravljanja in financiranja raziskovalno inovacijske dejavnosti.

Usmerjanje inovacijske politike in strategij se vodi na ravni finske vlade, ki odloča o nacionalnih razvojnih ciljih in določa temeljne usmeritve. Financerske agencije, univerze in raziskovalni inštituti relativno avtonomno oblikujejo in implementirajo svoje dolgoročne strategije. Raziskovalno inovacijska politika se postopno usmerja v reševanje globalnih družbenih izzivov, in k reševanju le-teh pristopa s spodbujanjem sodelovanja med javnim in zasebnim sektorjem.

Javni del financiranja raziskovalno razvojne dejavnosti se je nekoliko znižal od leta 2010 (1.1% BDP) do leta 2018 (0.92% BDP). Večina sredstev se razdeli preko dveh agencij, ki sta v pristojnosti dveh ministrstev (Ministrstvo za izobraževanje in kulturo in Ministrstvo za gospodarske zadeve in zaposlovanje). S strani Ministrstva za izobraževanje in kulturo je iz javnih sredstev financirane okvirno 60% raziskovalno razvojne dejavnosti, okoli 27% pa s strani Ministrstva za gospodarske zadeve in zaposlovanje. Preostalih 13% javnih sredstev za raziskovalno razvojno dejavnost financirajo druga ministrstva. Največji financerski agenciji, Finska akademija in Tekes dodelujeta sredstva raziskovalnim organizacijam na osnovi kompetitivnega financiranja z javnimi razpisi (23.8% Akademija in 20.7% Tekes). Akademija podpira razvoj raziskovalnih kapacitet s financiranjem temeljnih raziskav in usposabljanja znanstvenih kadrov. Tekes financira aplikativne raziskave na raziskovalnih organizacijah in gospodarskih družbah ter zagotavlja kompetitivna nepovratna sredstva za raziskave kot tudi posojila za razvoj in inovacije v malih in srednjih podjetjih, za mlada inovativna podjetja, zagonska podjetja in vlaganja tveganega kapitala.

Raziskovalno dejavnost v javnem sektorju izvajajo univerze (14), javne raziskovalne organizacije (12) in univerze aplikativnih znanosti (23+3). Z reformo raziskovalnih organizacij in financiranja se je povečal delež kompetitivnega financiranja z javnimi razpisi za javne raziskovalne organizacije.

Finska sredstva osnovnega proračuna se delijo na osnovi formule, ki vključuje strateško financiranje kot tudi financiranje študijske in raziskovalne dejavnosti. Vlada sprejme razvojni načrt za izobraževanje, akademsko raziskovanje in raziskovalno in razvojno dejavnost vsake 4 leta. Univerze delujejo na podlagi sporazumov podpisanih z vlado. Vsaka univerza in ministrstvo na začetku 3-letnega obdobja določijo operativne in kvalitativne cilje univerze in potrebna sredstva. Sporazum predvideva tudi monitoring in evalvacijo doseženih ciljev in razvoja. Ta model predstavlja kombinacijo sporazumov in formule s kazalci uspešnosti.

Portugalska

Primerjalno je zanimiva tudi Portugalska, kjer sta za raziskovalno in inovacijsko politiko pristojna Ministrstvo za znanost, tehnologijo in visoko šolstvo (MCTES) ter Ministrstvo za

gospodarstvo (ME). Na področju usklajevanja politik in upravljanja raziskovalnega in inovacijskega sistema je Portugalski sistem centraliziran, čeprav se v zadnjih letih kaže delni premik s centralnega vodenja na vse večjo moč regij, ki izvajajo regijske programe. V letu 2017 je bilo sedmim regijam dodeljenih 14,7 % državnih proračunskih sredstev (GBAORD), medtem ko je ta delež v letu 2016 znašal 10,7%.

Na operativni ravni večino akademskega raziskovanja financira agencija Fundacija za znanost in tehnologijo (*Fundação para a Ciência e a Tecnologia* - FCT), ki je hkrati tudi ključna organizacija za financiranje raziskav na Portugalskem. Agencija je javna organizacija v pristojnosti Ministrstva za znanost, tehnologijo in visoko šolstvo in hkrati opravlja tudi vlogo raziskovalnega Sveta. Agencija nudi sredstva za akademske raziskovalne enote in financira raziskovalne projekte kot tudi napredna usposabljanja na doktorski in po-doktorski ravni na vseh raziskovalnih področjih. Nacionalna inovacijska agencija *Agência Nacional de Inovação* (ANI) je v skupni pristojnosti Ministrstva za znanost, tehnologijo in visoko šolstvo ter Ministrstva za gospodarstvo. Agencija financira aplikativno usmerjene raziskovalno-inovacijske aktivnosti. Za razliko od akademsko usmerjene FCT, ANI upravlja politike v podporo aplikativnim raziskavam ter skupnim raziskovalnim projektom med akademskim in podjetniškim sektorjem.

Kvaliteta raziskovalno-inovacijskega sistema je pogojena s povezanostjo njegovih ključnih akterjev, kar je že od nekdaj šibka točka portugalskega sistema. Ne glede na to, se v zadnjih letih kažejo prizadevanja za večjo povezanost teh akterjev, predvsem podjetij in akademske sfere. Med takšna prizadevanja spadajo aktivnosti agencije ANI, ki s pomočjo strukturnih sredstev podpira takšno sodelovanje. K boljšemu medsektorskemu povezovanju je prispevala tudi vzpostavitev mreže *University Technology Enterprise Network* (UTEN), ki nudi podporo visokotehnološkim zagonskim podjetjem ter spodbuja njihov podjetniški razvoj in mednarodno sodelovanje.

Večina raziskav visokošolskega sektorja izvajajo univerze, kamor spadajo tudi (pol)avtonomne raziskovalno razvojne enote, ki so v njihovi pristojnosti. Večina raziskovalno razvojnih izdatkov znotraj visokošolskega sektorja tako nastaja na petih največjih javnih univerzah:- *Universidade de Lisboa, Universidade do Porto, Universidade do Minho, Universidade de Coimbra* in *Universidade de Aveiro*.

Z vidika privatnega neprofitnega sektorja sta za financiranje raziskav in razvoja pristojna tudi dva večja sklada *Gulbenkian Foundation* in *Champalimaud Foundation*. Prvi financira raziskave in univerzitetne odbore (*University chairs*). Omenjeni sklad ima tudi svoj inštitut, ki nudi doktorski program s področja biomedicine. Na inštitutu deluje par vrhunskih raziskovalnih skupin s področja biomedicine. Tudi *Champalimaud Foundation* je leta 2010 ustanovil svoj center za biomedicinsko raziskovanje. Oba omenjena inštituta sta od leta 2007 prejela vsak po 8 oziroma 9 ERC štipendij/projektov.

Delež naložb državnega sektorja v odstotkih BDP se je v zadnjih letih konstantno zmanjševal. Po tem, ko je leta 2009 dosegel najvišji delež 0,70 %, se je do leta 2018 zmanjšal na 0,63 %. Takšen trend se kaže tudi v zmanjševanju privatnih izdatkov za raziskave in razvoj. To zmanjšanje se že odraža v številnih spremembah v raziskovalno-inovacijskem sistemu, tako v načinu financiranja kot tudi v sami strukturi raziskovalno razvojne dejavnosti.

Na Portugalskem so si zastavili naslednje cilje: izboljšati inovativno dejavnost podjetij z krepitvijo njihovih upravljavskih in tehnoloških zmogljivosti, podpreti ustanavljanjem novih podjetij v visokotehnoloških sektorjih, zagotoviti močne povezave med znanostjo in industrijo, vključiti ključne akterje v proces oblikovanja in implementacije raziskovalno-razvojnih agend, spodbuditi zaposlovanje raziskovalcev v podjetniškem sektorju, ter promovirati razvoj človeškega kapitala.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA:

6.1 Presoja administrativnih posledic:

Predlog zakona ureja nejasnosti in nedoslednosti dosedanje zakonske ureditve. Ne uvaja novih administrativnih postopkov, znatno pa zmanjšuje administrativna bremena predvsem s povečevanjem avtonomije javnih raziskovalnih organizacij. Na podlagi dodeljene avtonomije bodo JRO lahko samostojno urejali zadeve na nekaterih področjih, kjer so se do sedaj postopki izvajali na nivoju države. Glede na ohranjene vzvode nadzora s strani ustanovitelja, bo takšna ureditev prinesla boljše in racionalnejše upravljanje institucij.

Zakon na novo opredeljuje svetovalni organ vlade, ki je predviden kot Razvojni svet Republike Slovenije. V primerjavi z obstoječim Svetom za znanost in tehnologijo je nova formacija sestavljena iz več predstavnikov resorjev, ki bodo horizontalno vključeni v oblikovanje in financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti ter ključnih predstavnikov tako javnega kot zasebnega sektorja.

Zakon opredeljuje tudi možnost neposrednega priznavanja evalvacij, ki so opravljene v okviru mednarodnih razpisov in instrumentov financiranja znanstvenoraziskovalnih in inovacijskih aktivnosti, kar omogoča privzem že opravljenih evalvacij in neposredno financiranje. Poenostavljeni bodo tudi načini sinergične uporabe sredstev iz različnih virov.

Zakon krepi nekatera področja urejanja, kot na primer internacionalizacijo, sodelovanje s slovenskimi zamejskimi raziskovalnimi organizacijami in slovenskimi raziskovalci živečimi v tujini, in pogajanja z raziskovalnimi organizacijami glede njihovih ciljev, opredeljenih v šest letni pogodbi o financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Posodablja se tudi način dela ARRS. S povečevanjem sredstev za znanstvenoraziskovalno dejavnost se bodo oblikovali tudi novi instrumenti, kar bo zahtevalo dodatno krepitev podpornega okolja, predvsem ministrstva pristojnega za znanost in ARRS. Za obvladovanje teh nalog je potrebno ministrstvo in ARRS okrepiti s 25 novimi ljudmi s kompetencami na področju oblikovanja in izvajanja javnih politik in vzpostavljanja informacijske podpore procesom v znanstvenoraziskovalni dejavnosti.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona nima posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona ureja pomemben del znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema. Prvenstveno ureja področje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, vendar s pomembnimi navezavami na področje prenosa znanja (upravljanje z intelektualno lastnino, povezovanje na ravni strategij, Razvojni svet Republike Slovenije). S krepitvijo raziskovalnega potenciala na javnih raziskovalnih organizacijah se bo krepil tudi obseg neposrednega sodelovanja z gospodarstvom in komercializacijo pridobljenega znanja.

V zakonu je opredeljen način ustanavljanja poslovnih subjektov, ki izhajajo iz znanja, pridobljenega skozi raziskave, ki se izvajajo na javnih raziskovalnih organizacijah. Opredeljeno je področje, na katerem je dovoljeno ustanavljanje takšnih gospodarskih subjektov (ob soglasju ustanovitelja), kar omogoča nadzor nad ustanavljanjem tovrstnih subjektov. Ustanavljanje je omejeno zgolj na subjekte, ki služijo prenosu znanja.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona na področje sociale posega predvsem na področju boljšega urejanja položaja raziskovalcev. V njem je določeno, da je za raziskovalce na JRZ mogoča dopolnilna zaposlitev (največ do 20%) tudi pri istem delodajalcu, če so za to razpoložljiva sredstva, ki niso del državnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Pod enakimi pogoji omogoča možnost plačila raziskovalcem do dvokratnika osnovne plače, kar je ključnega pomena za stimuliranje raziskovalcev za tesnejše vključevanje tako v mednarodno okolje, in za bolj intenzivno sodelovanje s končnimi uporabniki (prenos znanja). Zgornja meja plačila je določena kumulativno za vse prejemke.

Zakon ustrezno naslavlja tudi specifične znanstvenoraziskovalne dela pri zaposlovanju za določen čas oz. projektno delo. Znanstvenoraziskovalno delo je namreč v večjem delu vezano na projekte.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona opredeljuje kot krovni strateški dokument Znanstvenoraziskovalno in inovacijsko strategijo, ki je eden temeljev razvojnih politik države. Opredeljuje način sprejemanja strategije.

Zakon opredeljuje tudi programe nacionalnih raziskav, ki pokrivajo področja, ki so posebnega nacionalnega pomena za državo, in ki jih je potrebno dolgoročno stabilno financirati in razvijati. Pogosto, vendar ne izključno, so to raziskave s področja družboslovja in humanistike, ki imajo za rezultat temeljne nacionalne korpuse in/ali znanja, ki jih je potrebno dolgoročno krepiti z namenom ohranjanja narodne identitete, naravne in kulturne dediščine in drugih razlogov, ki so lastni Republiki Sloveniji. Značilnost tovrstnih raziskav je, da je za njihovo financiranje zelo omejeno zanimanje gospodarstva in jih je hkrati nemogoče financirati iz mednarodnih raziskovalnih programov.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona za druga področja nima posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti predpis bo izvajala Vlada Republike Slovenije, v največji meri ministrstvo pristojno za znanost. Zakon je temeljna norma za delo Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS). Zakon bodo izvajale tudi raziskovalne organizacije, za katere zakon predstavlja temeljni akt za urejanje njihovega delovanja.

Pristojni organ je ministrstvo pristojno za področje znanosti.

Sprejeti zakon bo objavljen v Uradnem listu RS in na spletnih straneh Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

– osebno ime zunanjega strokovnjaka ali firma in naslov pravne osebe, ki je sodelovala pri pripravi zakona:

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je s Sklepom št. 092-15/2015-322 z dne 30.11.2015 (s spremembo sklepa št. 012-62/2015-39 z dne 23. 6. 2017 in spremembo sklepa št. 012-62/2015/84 z dne 10. 12. 2017) imenovalo delovno skupino za pripravo predloga zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti, v kateri so poleg predstavnikov Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS sodelovali tudi naslednji zunanji strokovnjaki:

- prof. dr. József Györkös (Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije)
- prof. dr. Jože Pungerčar (Sindikar vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije)
- prof. dr. Jadran Lenarčič (Kordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije)
- prof. dr. Oto Luthar (Kordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije)
- dr. Andrej Friedl (Gospodarska zbornica Slovenije)
- prof. dr. Maja Bučar (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede)
- prof. dr. Martin Čopič (Rektorska konferenca Republike Slovenije)
- prof. dr. Matjaž Krajnc (Rektorska konferenca Republike Slovenije)
- prof. dr. Niko Samec (Rektorska konferenca Republike Slovenije)
- prof. dr. Zoran Ren (Rektorska konferenca Republike Slovenije)
- prof. dr. Zdravko Kačič (Rektorska konferenca Republike Slovenije)
- prof. dr. Danilo Zavrtanik (Rektorska konferenca Republike Slovenije); namestnik prof. dr. Gvido Bratina
- prof. dr. Dragan Marušič (Rektorska konferenca Republike Slovenije)

- dr. Jernej Zupanc (Seyens, informacijske rešitve in izobraževanje); namestnik dr. Matic Lozinšek
- dr. Boštjan Nedoh (Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije)
- prof. dr. Andraž Legat (Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije)
- prof. dr. Sonja Novak Lukanovič (Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije).

Delovna skupina se je zadnjič sestala na seji 10. 12. 2019.

Člani delovne skupine, zunanji strokovnjaki, za sodelovanje v delovni skupini za opravljeno delo in za udeležbo na sejah delovne skupine niso prejeli plačil po avtorskih ali drugih pogodbah, sejnine oziroma povračil potnih stroškov.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- prof. dr. Simona Kustec, ministrica
- dr. Mitja Slavinec, državni sekretar
- dr. Tomaž Boh, generalni direktor Direktorata za znanost

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet zakona)

(1) Ta zakon ureja znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem, ki se delno ali v celoti financira iz državnega proračuna in drugih virov (iz evropskih programov in skladov, lokalnih skupnosti in gospodarstva). Ta zakon določa organiziranost znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema, znanstvenoraziskovalno dejavnost ter financiranje, organiziranost, izvajanje in nadzor znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenese Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušku pair (UL L 132 z dne 21. 5. 2016, str. 21).

2. člen (načela)

(1) Osebam in organizacijam, ki opravljajo znanstvenoraziskovalno dejavnost, je zagotovljena avtonomija znanstvenega raziskovanja.

(2) Znanstvenoraziskovalna in inovacijska dejavnost temeljita na načelih kakovosti, učinkovitosti, preglednosti, enakih možnosti, odprtosti, konkurenčnosti, etičnosti in odgovornosti za uresničevanje ciljev, na spoštovanju varovanja osebnih podatkov ter na medsebojnem interesnem sodelovanju in povezovanju v državnem in mednarodnem okolju.

(3) Znanstvenoraziskovalna in inovacijska dejavnost sta usmerjeni k doseganju ciljev družbenega, gospodarskega in tehnološkega razvoja Republike Slovenije zapisanih v strategijah, ki usmerjajo področje znanstvenih raziskav, razvoja in inovacij ter trajnostnega razvoja v Republiki Sloveniji, in v proračunskih memorandumih, ob spoštovanju socialnega, okoljevarstvenega in trajnostnega vidika družbenega razvoja.

(4) Znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem temeljita na sodelovanju in medinstitucionalnem usklajevanju ob hkratnem spoštovanju delitve pristojnosti ter se komplementarno povezuje v proces izgradnje evropskega raziskovalnega prostora.

(5) Financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti se izvaja na način, ki zagotavlja učinkovitost in gospodarnost, uspešnost ter preglednost porabe sredstev.

(6) Znanstvenoraziskovalna dejavnost temelji na načelih odprte znanosti, kar vključuje zlasti odprt dostop (po načelu odprt, kolikor je mogoče, zaprt, kolikor je nujno) do vseh raziskovalnih rezultatov, ki morajo biti najdljivi, dostopni, interoperabilni in ponovno uporabni, pa tudi uporabo odgovornih metrik za ocenjevanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter vključevanje skupnosti in skupnostne znanosti.

3. člen (namen)

Namen zakona je ustvariti pogoje za delovanje sodobnega znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema ter za njegovo financiranje iz javnih virov, kar zagotavlja:

1. ustvarjanje družbenega in gospodarskega napredka ter družbe znanja;
2. izboljševanje individualne in družbene kakovosti življenja ter utrjevanje nacionalne identitete;
3. pridobivanje novih znanj in spoznanj ter prenos skupaj z dosegljivim mednarodnim znanjem v splošno javno korist, študijski proces in gospodarstvo z namenom povečanja družbene blaginje;
4. krepitev sposobnosti za obvladovanje tehnološkega in splošnega družbenega napredka kot glavnega vira trajnostnega razvoja, povečevanja dodane vrednosti dela in nacionalne konkurenčnosti v svetovnem prostoru;
5. krepitev internacionalizacije ter povezovanja z v tujini živečimi raziskovalci slovenskega rodu, spodbujanje mobilnosti ter vključevanje v evropske in globalne integracijske procese in mednarodne mreže vrednosti;
6. usposabljanje znanstvenih kadrov in spodbujanje razvoja znanstvenih karier ob zagotavljanju enakih možnosti;
7. omogočanja dostopnosti ustrezne raziskovalne infrastrukture;
8. krepitev dinamičnega sodelovanja in povezovanja med deležniki v znanstvenoraziskovalnem in inovacijskem sistemu s ciljem razvoja in optimalne uporabe znanstvenoraziskovalnih in inovacijskih potencialov;
9. spodbujanje povezovanja gospodarstva z visokošolskimi zavodi, raziskovalnimi in izobraževalnimi organizacijami, državo in drugimi deležniki neposredno in preko učinkovitega inovacijskega podpornega okolja;
10. spodbujanje popularizacije znanosti ter ustvarjalnosti in inovativnosti v družbi.

4. člen (cilji)

(1) Splošni cilj zakona je zagotoviti sodoben znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem, ki bo omogočil višjo kakovost življenja za vse, s kritično refleksijo družbe, učinkovitim reševanjem družbenih izzivov in dvigom konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

(2) Specifični cilji zakona so:

1. krepitev splošnega razvoja znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti;
2. pospeševanje in spodbujanje znanstvenega raziskovanja namenjenega pridobivanju splošno pomembnega znanja ter širjenju in poglobljanju znanstvenih spoznanj;
3. ustvarjanje pogojev za kakovostno in neodvisno usmerjanje, vrednotenje ter spremljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti;
4. izboljševanje odličnosti ter krepitev družbene vloge in učinkovitosti znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti na vseh področjih, kot temelja za doseganje konkurenčnosti in na znanju temelječe družbe z ustvarjanjem spodbudnega družbenega, gospodarskega in institucionalnega okolja za razvoj znanja in inovativnosti;
5. zagotavljanje temeljev za udejanjanje nacionalnih strateških razvojnih prioritet;

6. spodbujanje internacionalizacije znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema, ter s tem soustvarjanje in krepitev evropskega raziskovalnega prostora ter položaja Slovenije v mednarodnih mrežah vrednosti;
7. krepitev povezovanja in sodelovanja s slovenskimi raziskovalnimi organizacijami s sedežem v slovenskem zamejstvu ter slovenskimi raziskovalci, živečimi v tujini;
8. ustvarjanje spodbudnih pogojev za celovit razvoj kariernih poti in mobilnosti na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti ob zagotavljanju enakih možnosti;
9. zagotavljanje ustrezne raziskovalne infrastrukture;
10. krepitev prenosa znanja in znanstvenoraziskovalnih rezultatov ter tehnologij na vsa področja družbenega in gospodarskega razvoja ter spodbujanje na znanosti temelječega inoviranja;
11. spodbujanje tehnoloških, netehnoloških in družbenih inovacij ter posledično večanje produktivnosti in dodane vrednosti v gospodarstvu;
12. spodbujanje delovanja razvojnih jeder v znanosti, gospodarstvu in družbi na področjih, ki so temelj dolgoročnega družbenega in gospodarskega razvoja;
13. zagotavljanje ustrezne finančne podpore aktivnostim znotraj znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema skladno s strateškimi dokumenti države in Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) in cilji zastavljenimi v dokumentih EU;
14. spodbujanje aktivnega interdisciplinarnega, medinstitucionalnega, medsektorskega in mednarodnega sodelovanja in povezovanja.

5. člen

(pomeni izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. center znanosti je javni zavod, ki ga z namenom popularizacije znanosti, ustvarjalnosti in inovativnosti ustanovi Republika Slovenija;
2. državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti obsega integralna sredstva državnega proračuna, ki so znotraj finančnega načrta ministrstva, pristojnega za znanost, namenjena za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti;
3. ekvivalent polne zaposlitve (v nadaljnjem besedilu: FTE) pomeni izvajanje raziskovalne dejavnosti ene osebe za polni delovni čas za eno leto, kar pomeni 1700 učinkovitih ur raziskovalnega dela;
4. inovacija je uvedba novega ali bistveno izboljšane proizvoda (izdelka ali storitve), procesa, nove tržne metode, nove organizacijske metode znotraj ali izven organizacije;
5. inovacijska dejavnost je dejavnost, ki vključuje znanstvena, tehnološka, organizacijska, finančna in poslovna dejanja, ki vodijo k inovacijam;
6. javna raziskovalna organizacija je organizacija, ki jo je z namenom izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti ustanovila Republika Slovenija ali druga z zakonom pooblaščen pravna oseba javnega prava in je glede na pravno

subjektiviteto javni raziskovalni zavod, javna univerza ali javni samostojni visokošolski zavod;

7. nacionalne strateške razvojne prioritete opredeljujejo prednostna področja znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, kjer je relevantno pa tudi drugih politik v smislu določil in postopkov za pripravo in izvedbo pametne specializacije kot jih opredeljuje evropska kohezijska politika;
8. neodvisne raziskave so raziskave, katerih glavni cilj je neodvisna izvedba temeljnih raziskav, industrijskih raziskav ali eksperimentalnega razvoja oziroma obsežnejše deljenje rezultatov teh dejavnosti prek izobraževanja, objav ali prenosa znanja;
9. prenos znanja pomeni vsak postopek, katerega cilj je pridobivanje, zbiranje in razširjanje znanja, kot so sodelovanje pri raziskavah, svetovanje, licenciranje, objave ter mobilnost raziskovalcev in drugih zaposlenih, ki sodelujejo pri teh dejavnostih;
10. program nacionalnih raziskav je specifičen raziskovalni program za potrebe raziskovanja tematik značilnih za Republiko Slovenijo;
11. raziskovalec oziroma raziskovalka (v nadaljnjem besedilu: raziskovalec) je fizična oseba, ki izvaja znanstvenoraziskovalno dejavnost in izpolnjuje pogoje, določene s tem zakonom in podzakonskimi predpisi, izdanimi na podlagi tega zakona oziroma s splošnimi akti Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije;
12. raziskovalec oziroma raziskovalka iz tretje države (v nadaljnjem besedilu: raziskovalec iz tretje države) je državljan oziroma državljanka tretje države z doktoratom ali ustrezno visokošolsko kvalifikacijo, ki mu omogoča vpis v programe doktorskih študijev in ki ga izbere raziskovalna organizacija, za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v skladu s tem zakonom;
13. raziskovalna infrastruktura so zmogljivosti, sredstva ali storitve, ki predstavljajo raziskovalno opremo ali nabor instrumentov ter predstavljajo oziroma dopolnjujejo vire znanja, kot so zbirke, arhivi in podatkovne baze. Raziskovalne infrastrukture so lahko skoncentrirane na enem mestu, distribuirane ali virtualne (storitve so omogočene elektronsko). Pogosto potrebujejo strukturiran informacijski sistem za upravljanje s podatki ter omogočanje informacij in komunikacije oziroma povezljivosti. K raziskovalni infrastrukturi se šteje tudi osebje, ki skrbi za njeno delovanje in dostopnost;
14. raziskovalna oprema je strojna oziroma programska oprema, ki je nujna za izvajanje raziskovalne dejavnosti po standardih stroke;
15. raziskovalna organizacija je pravna oseba javnega ali zasebnega prava ter samostojni podjetnik posameznik, ki izpolnjuje pogoje, določene s tem zakonom in podzakonskimi predpisi, izdanimi na podlagi tega zakona oziroma splošnimi akti Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, in je vpisana v evidenco izvajalcev znanstvenoraziskovalne dejavnosti po tem zakonu;
16. raziskovalna skupina je skupina raziskovalcev, tehničnih in strokovnih sodelavcev, ki izvaja znanstvenoraziskovalno dejavnost v raziskovalnih organizacijah;
17. raziskovalni projekti so časovno zamejene raziskave, ki se lahko izvajajo kot:

- temeljni projekt, ki je eksperimentalno ali teoretično delo, katerega osnovni cilj je pridobivanje novega znanja na podlagi temeljnih pojavov in opazovanih dejstev. Usmerjeno je k iskanju novih obćih spoznanj in zakonitosti;
 - aplikativni projekt, ki je izvirno raziskovanje, ki je usmerjeno k pridobitvi novega znanja. Usmerjeno je k specifičnim praktičnim ciljem ali namenom in v pridobivanje znanja ali razumevanja s katerimi lahko zadovoljimo spoznane ali opredeljene potrebe;
 - industrijska raziskava, ki je načrtovana raziskava ali kritična preiskava, usmerjena v pridobivanje novega znanja in spretnosti za razvoj novih proizvodov, procesov ali storitev ali za znatno izboljšanje obstojećih proizvodov, procesov ali storitev. Vključuje oblikovanje komponent kompleksnih sistemov, ki so potrebni za industrijske raziskave, zlasti za vrednotenje generične tehnologije, pri čemer so izključeni prototipi, kakor jih zajema eksperimentalni razvoj;
 - eksperimentalni razvoj, ki vključuje pridobivanje, združevanje, oblikovanje in uporabo obstojećega znanstvenega, tehnološkega, poslovnega ali drugega ustreznega znanja ter spretnosti za namene izdelovanja načrtov in ureditev oziroma oblikovanja za nove, spremenjene ali izboljšane proizvode, procese ali storitve. Vključuje lahko tudi druge dejavnosti, usmerjene v konceptualne opredelitve, načrtovanje in dokumentacijo novih proizvodov, procesov in storitev. Dejavnosti lahko vključujejo proizvodne osnutke, risbe, načrte ali drugo dokumentacijo, če niso namenjeni tržni uporabi;
18. splošni akt Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: splošni akt ARRS) je splošni akt za izvrševanje javnih pooblastil, izdan po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za znanost, ki ga Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ARRS) posreduje za objavo v Uradnem listu Republike Slovenije;
19. strateški dokumenti države in EU so dokumenti dolgoročnega načrtovanja razvoja posameznih dejavnosti, ki jih je sprejela država oziroma različni organi na ravni EU;
20. strokovni sodelavec oziroma strokovna sodelavka (v nadaljnjem besedilu: strokovni sodelavec) in tehnični sodelavec oziroma tehnična sodelavka (v nadaljnjem besedilu: tehnični sodelavec) je fizična oseba, ki izvaja strokovne in podporne dejavnosti za izvajanje znanstvenoraziskovalni dejavnosti;
21. tehnološka stopnja pripravljenosti je raven tehnološke razvitosti, ki je opredeljena v devetih stopnjah glede na končni cilj uporabe:
- TRL 1 – Osnovni principi – opaženi in zabeleženi
 - TRL 2 – Oblikovan (ne)tehnološki koncept
 - TRL 3 – Eksperimentalna ali analitična potrditev koncepta
 - TRL 4 – Potrditev tehnologije v laboratorijskem okolju
 - TRL 5 – Potrditev tehnologije v primerljivem (ustrezno oblikovanem) okolju
 - TRL 6 – Demonstracija tehnologije v primerljivem (ustrezno oblikovanem) okolju

- TRL 7 – Demonstracija prototipa tehnološkega sistema v operativnem okolju
 - TRL 8 – Tehnološki sistem dokončan in kvalificiran
 - TRL 9 – Tehnološki sistem preizkušen v operativnem okolju;
22. temeljne raziskave pomenijo eksperimentalno ali teoretično delo, ki se izvaja predvsem zaradi pridobivanja novega znanja o temeljnih zakonitostih pojavov in opazovanih dejstev, ne da bi bilo usmerjeno v tržno ali družbeno uporabo. Med temeljne raziskave sodijo tudi aplikativne raziskave, če so usmerjene k določenim specifičnim namenom ali ciljem, njihovi rezultati pa so javno dostopni;
23. tretja država je država, ki ni država članica EU;
24. zasebni raziskovalec oziroma zasebna raziskovalka (v nadaljnjem besedilu: zasebni raziskovalec) je fizična oseba, ki kot zasebnik neodvisno izvaja znanstvenoraziskovalno dejavnost kot edini ali glavni poklic in je vpisan v register zasebnih raziskovalcev pri ARRS.

II. ORGANIZIRANOST ZNANSTVENORAZISKOVALNEGA IN INOVACIJSKEGA SISTEMA

1. Upravljanje znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema

6. člen

(znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem)

(1) Znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem sestavljajo nosilci in izvajalci znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, ki medsebojno sodelujejo in se povezujejo ter vključuje več ravni razvoja:

1. temeljna znanstvenoraziskovalna raven, ki se nanaša na temeljne in aplikativne raziskave, to je praviloma do vključno potrditve koncepta;
2. raziskovalno razvojna raven, ki se nanaša na industrijske raziskave in eksperimentalni razvoj, to je praviloma do vključno demonstracije v primerljivem okolju;
3. razvojno inovacijska raven, ki se nanaša na eksperimentalni razvoj, to je do vključno komercializacije rešitev na trgu ali njihovo uporabo pri končnih uporabnikih;

(2) V okviru znanstvenoraziskovalne dejavnosti se izvajata ravni iz 1. in 2. točke prejšnjega odstavka, v okviru inovacijske dejavnosti pa se izvajata ravni iz 2. in 3. točke prejšnjega odstavka.

(3) Sestavni del znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti je podporno okolje, ki spodbuja (mednarodno) projektno delo, mreženje, partnersko sodelovanje, prenos znanja in tehnologij ter ustvarjalnost in podjetnost izvajalcev znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti.

(4) Nosilci in financerji znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema so, v skladu s svojimi pristojnostmi, ministrstvo, pristojno za znanost, ministrstvo, pristojno za tehnologijo, vladna služba, pristojna za razvoj, ARRS in javna agencija, pristojna za tehnološki razvoj.

(5) Financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti izvajajo tudi druga ministrstva in druge pravne osebe javnega prava, skladno s svojimi pristojnostmi, ter institucije podpornega okolja v skladu z zakonom, ki ureja podporno okolje za podjetništvo.

(6) Izvajalci znanstvenoraziskovalne dejavnosti po tem zakonu so raziskovalne organizacije in zasebni raziskovalci.

(7) Izvajalci inovacijske dejavnosti po tem zakonu so raziskovalne organizacije in zasebni raziskovalci, ter pravne in fizične osebe, ki opravljajo gospodarsko dejavnost.

(8) V okviru znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema se spodbuja sodelovanje in povezovanje deležnikov iz četrtega, petega, šestega in prejšnjega odstavka tega člena.

(9) Za strokovno podporo pri oblikovanju in sprejemanju odločitev glede delovanja znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema oziroma za izvedbo posameznih nalog ministri pristojni za znanost, razvoj oziroma tehnologijo lahko imenujejo strokovne skupine in posamezne strokovnjake kot neodvisna strokovna telesa.

7. člen

(usmerjanje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti)

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), preko ministrstev in vladnih služb uresničuje namen in cilje tega zakona. Ključne naloge vlade, izhajajoče iz tega zakona, skladno s pristojnostmi ministrstev in vladnih služb, so:

1. priprava usklajenih predlogov znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije in s tem povezanih politik;
2. izvajanje in usklajevanje nacionalne znanstvenoraziskovalne in inovacijske politike ter organizacija znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti;
3. usklajevanje procesa opredelitve nacionalnih strateških razvojnih prioritet ter vzpostavitve in usklajevanje mehanizmov za njihovo izvedbo, vključno s sistemom upravljanja v smislu določil in postopkov za pripravo in izvedbo pametne specializacije;
4. financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in z njo povezanih infrastrukturnih in ostalih podpornih dejavnosti;
5. usklajevanje in organizacija sodelovanja na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti s slovenskimi raziskovalnimi organizacijami s sedežem v slovenskem zamejstvu in raziskovalci slovenskega rodu, živečimi v tujini;
6. financiranje inovacijske dejavnosti in z njo povezanih podpornih dejavnosti;
7. usklajevanje in organizacija sodelovanja deležnikov na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti v evropskem raziskovalnem prostoru, vključno s potrebnim (so)financiranjem;

8. usklajevanje in organizacija mednarodnega sodelovanja na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, vključno s potrebnim (so)financiranjem;
9. načrtovanje, usmerjanje in financiranje promocije in pospeševanja znanstvenoraziskovalne ter inovacijske dejavnosti in prenosa znanja;
10. izvajanje programov in ukrepov za sofinanciranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti v gospodarstvu;
11. sodelovanje z organizacijami, ki izvajajo in povezujejo deležnike na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti (partnerstva in druge podporne organizacije);
12. druge, s predpisi določene naloge.

8. člen **(Razvojni svet Republike Slovenije)**

(1) Razvojni svet Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: svet) je strokovno posvetovalno telo vlade za področje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti.

(2) Svet se sestaja najmanj dvakrat letno.

(3) Svet opravlja naslednje naloge:

1. sodeluje pri oblikovanju znanstvenoraziskovalne in inovacijske politike;
2. predlaga vladi ukrepe s področja znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti;
3. sprejme izhodišča in usmeritve za pripravo znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije;
4. spremlja rezultate in učinke ter razvoj na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, vključno z izvajanjem znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije;
5. spremlja izvajanje programskih dokumentov za področje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti ter izvajanje ukrepov in vrednotenje njihovih učinkov;
6. obravnava učinkovitost in uspešnost izvajanja nalog inovacijske dejavnosti ter izvajanja strokovne in podporne dejavnosti za podporo inovacijski dejavnosti;
7. spremlja dosežke javnih raziskovalnih organizacij v luči doseganja strateških ciljev države;
8. poroča vladi o svojem delu enkrat letno;
9. na zahtevo vlade oziroma pristojnega ministrstva, pripravlja mnenja s področij dela sveta.

(4) Svet lahko v skladu s svojim poslovníkom imenuje delovne skupine, v katere lahko vključi domače oziroma tuje strokovnjake. Pri vprašanjih, povezanih z znanstvenoraziskovalno dejavnostjo univerz in samostojnih visokošolskih zavodov, sodeluje s Svetom Republike Slovenije za visoko šolstvo. Pri vprašanjih, povezanih z znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnostjo podjetij, sodeluje z gospodarskimi združenji in drugimi deležniki.

(5) Delo sveta je javno.

9. člen (sestava sveta)

(1) Mandat Sveta je štiri leta.

(2) Svet sestavljajo naslednji člani:

1. po položaju:

- predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti,
- predsednik Inženirske akademije Slovenije,
- predsednik Rektorske konference Republike Slovenije,
- predsednik Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije,
- predsednik Gospodarske zbornice Slovenije,
- direktor ARRS,
- direktor agencije, pristojne za tehnološki razvoj,
- direktor Slovenskega podjetniškega sklada,
- predsednik uprave SID banke,
- ministri, pristojni za znanost, izobraževanje, tehnologijo, finance, informacijsko družbo, energijo, okolje, prostor, kmetijstvo, razvoj in kohezijsko politiko.

2. imenovani:

- predstavnik reprezentativnih sindikatov, ki ga predlagajo reprezentativni sindikati s področja znanosti oziroma visokega šolstva,
- predstavnik razvojno inovacijskih partnerstev, ki ga predlaga ministrstvo pristojno za tehnologijo,
- predstavnik podpornega okolja za inovacije, ki ga predlaga ministrstvo pristojno za znanost,
- predstavnik doktorskih študentov in mladih doktorjev znanosti, pri katerem od pridobitve prvega doktorata znanosti v času kandidature ni minilo več kot sedem let, in ga predlaga ministrstvo, pristojno za znanost,
- dva predstavnika raziskovalcev, ki ju predlaga ministrstvo, pristojno za znanost;
- predstavnik raziskovalcev slovenskega rodu, ki živi in dela v tujini, ki ga predlaga urad vlade, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu.

(3) Na poziv ministrstva, pristojnega za znanost, predlagatelji iz prve, druge in šeste alineje 2. točke prejšnjega odstavka predlagajo v imenovanje vladi eno kandidatko ženskega spola in enega kandidata moškega spola. Predlagatelji iz druge, tretje, četrte in pete alineje 2. točke prejšnjega odstavka izberejo kandidate na podlagi javnega poziva. Ministrstvo,

pristojno za znanost, kot predlagatelj iz tretje, četrte in pete alineje 2. točke prejšnjega odstavka predlaga v imenovanje vladi najmanj eno kandidatko ženskega spola in enega kandidata moškega spola. Člane sveta iz 2. točke prejšnjega odstavka imenuje vlada, ki pri imenovanih upošteva uravnoteženo zastopanost spolov imenovanih članov sveta.

(4) Svet med svojimi člani izbere predsednika sveta za mandatno dobo dveh let. Minister ne more biti predsednik sveta

(5) Svet uredi svoje delo s poslovnikom, ki ga sprejme z večino glasov vseh članov.

(6) Strokovna in administrativna dela za svet opravljajo periodično, z menjavanjem na štiri leta, ministrstvo pristojno za znanost, ministrstvo, pristojno za tehnologijo in vladna služba, pristojna za razvoj po tem vrstnem redu.

(7) Sredstva za delovanje sveta, njegovih delovnih skupin in strokovnjakov zagotavlja ministrstvo ali vladna služba, ki v tistem času opravlja strokovna in administrativna dela za svet.

2. Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija Slovenije

10. člen

(Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija Slovenije)

(1) Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija Slovenije je strateški dokument države, ki določa vizijo, dolgoročne cilje in ukrepe ter načrtovano strukturo javnih finančnih vlaganj, s kazalniki za spremljanje učinkovitosti nacionalne politike za izvajanje in spodbujanje razvoja znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti.

(2) V Znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije se opredeli upravljanje znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema, vključno s sistemi podpor raziskavam in inovacijam, nacionalne strateške razvojne prioritete ter cilje na področju kakovosti raziskovalnega dela, odprtosti in prenosa znanja za zagotavljanje inovativnega in visoko produktivnega gospodarstva in družbe, popularizacije znanosti, ustvarjalnosti in inovativnosti v družbi ter internacionalizacije.

(3) Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija Slovenije je izhodišče za usmerjanje in načrtovanje obsega sredstev državnega proračuna za izvajanje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti.

11. člen

(priprava in sprejemanje Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije)

(1) Znanstvenoraziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije sprejme Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor) na predlog vlade.

(2) Predlog Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije pripravi vlada na podlagi izhodišč in usmeritev za pripravo znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije, ki jih sprejme svet.

(3) V času izvajanja strategije vlada v okvirih, kot jih določa sistem upravljanja znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema in kot so določeni v drugem odstavku prejšnjega člena tega zakona, sprejme ustrezne ukrepe za njeno izvajanje.

(4) Za uresničevanje Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije so odgovorni ministri, pristojni za znanost, razvoj in tehnologijo. O njenem uresničevanju poročajo vladi, ki s poročilom seznanja državni zbor.

(5) Sredstva, potrebna za uresničevanje Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije se zagotavljajo v državnem proračunu.

(6) Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija Slovenije je na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti podlaga za pripravo področnih strateških dokumentov države.

3. Financiranje

12. člen

(sredstva za financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti)

(1) Sredstva za financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti se zagotavljajo v državnem proračunu in iz drugih virov v skladu s cilji in prioriteta, določenimi v strateških dokumentih države in EU, predvsem v Znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije in strategiji pametne specializacije.

(2) Sredstva za znanstvenoraziskovalno dejavnost se namenijo za:

1. stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki vključuje sredstva za institucionalni steber financiranja, programski steber financiranja, razvojni steber financiranja in programe nacionalnih raziskav;
2. financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti na podlagi javnih razpisov oziroma pozivov za raziskovalne projekte, raziskovalno infrastrukturo in raziskovalno opremo, razvoj znanstvenih kadrov, mednarodno sodelovanje, znanstvene publikacije in znanstvene monografije ter odprtost in popularizacijo znanosti;
3. financiranje javnih infrastrukturnih zavodov na podlagi programa dela in finančnega načrta;
4. investicije in investicijsko vzdrževanje v javnih raziskovalnih in javnih infrastrukturnih zavodih;
5. sofinanciranje večstranskih transnacionalnih raziskovalnih projektov, ki se sofinancirajo prek mednarodnih organizacij ali konzorcijev v okviru programov EU, pri katerih je postopek razpisa za dodelitev sredstev izveden na evropski oziroma transnacionalni ravni, skladno s postopki predvidenimi za izvrševanje programov EU ali z avtonomno določenim pravom, in ki so bili izbrani v sofinanciranje na podlagi mednarodnih evalvacij in finančnih uskladitev v okviru programov in sodelovanj, h katerim je pristopila Republika Slovenija, ministrstvo, pristojno za znanost, druga ministrstva, ARRS ali druga pravna oseba javnega prava;

6. sofinanciranje raziskovalnih projektov, ki so bili na razpisih v okviru centralnih programov EU odlično ocenjeni, vendar tam niso bili sprejeti v sofinanciranje;
 7. sofinanciranje raziskovalnih projektov, ki so bili izbrani v sofinanciranje v okviru centralnih programov EU in ki omogočajo dopolnjevanje z drugimi evropskimi ali državnimi sredstvi;
 8. sofinanciranje na podlagi javnega povabila zainteresiranim izvajalcem, ki ga izvede ARRS;
 9. sofinanciranje izvajanja ukrepov odprte znanosti;
 10. financiranje ARRS na podlagi programa dela in finančnega načrta;
 11. sofinanciranje delovanja centra znanosti na podlagi programa dela in finančnega načrta;
 12. druge naloge oziroma namene, določene z zakonom.
- (3) Sredstva za inovacijsko dejavnost se namenijo predvsem za:
1. mreženje, krepitev sinergij in spodbujanje partnerstev v znanstvenoraziskovalnem in inovacijskem sistemu;
 2. spodbujanje inovacijskih procesov in z njimi povezanih naložb podjetij v raziskave in inovacije;
 3. spodbujanje raziskovalno inovacijskih projektov za razvoj novih proizvodov, storitev in procesov;
 4. podporo pilotnim in demonstracijskim projektom za predstavitev, testiranje in demonstracijo novih rešitev;
 5. spodbujanje krepitev kompetenc in inovacijskih potencialov;
 6. mednarodno sodelovanje na področju inovacijske dejavnosti;
 7. razvoj raziskovalno-razvojnih kadrov.
- (4) Financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti se lahko izvaja tudi za naloge oziroma namene, določene v drugih zakonih, ki jih izvajajo in financirajo pristojna ministrstva.

13. člen

(državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti)

- (1) Državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti se zagotavlja v višini 1 % BDP.
- (2) Ne glede na prvi odstavek tega člena se, če je v posameznem letu rast BDP negativna ali rasti ni, za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v državnem proračunu zagotavlja sredstva najmanj v nominalni višini sredstev za ta namen preteklega leta.

14. člen

(financiranje inovacijske dejavnosti)

Financiranje inovacijske dejavnosti določa zakon, ki ureja podporno okolje za podjetništvo in ga izvaja javna agencija, pristojna za tehnološki razvoj, ter se zagotavlja s kontinuiranim izvajanjem instrumentov dodeljevanja sredstev za spodbujanje industrijskih raziskav in eksperimentalnega razvoja z namenom aktivacije vseh nacionalnih razvojnih potencialov.

4. Javna agencija, pristojna za tehnološki razvoj

15. člen

(Javna agencija, pristojna za tehnološki razvoj)

Na področju inovacijske dejavnosti javna agencija, pristojna za tehnološki razvoj:

1. izvaja programe in ukrepe za spodbujanje tehnološkega razvoja in inovacijske dejavnosti;
2. izvaja promocijo tehnološkega razvoja in inovacijske dejavnosti ter prenosa znanja;
3. spodbuja mednarodno sodelovanje, prenos in uporabo mednarodnega tehnološkega znanja;
4. spodbuja povezovanje in prenos znanja med raziskovalnimi organizacijami in gospodarstvom;
5. vrednoti učinke vlaganj v industrijske raziskave in eksperimentalni razvoj na povečanje konkurenčnosti gospodarstva;
6. sodeluje z organizacijami, ki izvajajo znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost;
7. skladno s predpisi skrbi za redno poročanje o izvajanju letnih programov, uresničevanju finančnih načrtov in učinkih ministrstvu, pristojnemu za tehnologijo;
8. zagotavlja javnost dela in skrbi za informiranje javnosti;
9. opravlja druge strokovne naloge skladno z namenom, za katerega je bila ustanovljena.

III. FINANCIRANJE ZNANSTVENORAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

16. člen

(znanstvenoraziskovalna dejavnost)

Znanstvenoraziskovalna dejavnost je ustvarjanje novega znanja in prenos znanja ter obsega različne aktivnosti, in sicer od temeljnih in aplikativnih raziskav, industrijskih raziskav, razvoja znanstvenih kadrov, internacionalizacije ter znanstvenega komuniciranja (na primer znanstvene publikacije, monografije, konference, popularizacija znanosti), ukrepov odprte

znanosti do raziskovalne infrastrukture, raziskovalne opreme ter investicij in investicijskega vzdrževanja.

1. Stabilno financiranje

17. člen

(stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti)

(1) Sredstva za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: S-ZRD) sestavljajo sredstva za institucionalni steber financiranja (v nadaljnjem besedilu: ISF), sredstva za programski steber financiranja (v nadaljnjem besedilu: PSF), sredstva za razvojni steber financiranja (v nadaljnjem besedilu: RSF) in sredstva za programe nacionalnih raziskav (v nadaljnjem besedilu: PNR), ki se kot skupna sredstva za javne raziskovalne organizacije, druge javne zavode iz 81. člena tega zakona in koncesionarje na podlagi podeljenih koncesij za izvajanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: prejemniki stabilnega financiranja) zagotovijo v državnem proračunu.

(2) Če je rast BDP negativna ali rasti ni, se sredstva za S-ZRD zagotavljajo najmanj v nominalni višini sredstev za S-ZRD preteklega leta.

(3) Podrobnejša ureditev stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, vključno z določitvijo enotnega roka za objavo razpisa za mlade raziskovalce, se določi v splošnem aktu ARRS.

18. člen

(ISF)

(1) ISF je namenjen financiranju infrastrukturne, upravljaljske in podporne dejavnosti ter drugi institucionalni infrastrukturi prejemnikov stabilnega financiranja.

(2) Infrastrukturna dejavnost predstavlja zaokroženo celoto raziskovalne infrastrukture kot podpore znanstvenoraziskovalni dejavnosti prejemnikov stabilnega financiranja, ki se lahko izvaja v različnih oblikah. Infrastrukturna dejavnost se evalvira v okviru evalvacij iz 30. člena tega zakona.

(3) Upravljaljska in podporna dejavnost so vse spremljajoče dejavnosti, ki zagotavljajo nemoteno izvedbo znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

(4) Na podlagi normativov in standardov, ki jih določi vlada, ter skladno z aktom prejemnika stabilnega financiranja iz 29. člena tega zakona, prejemniki stabilnega financiranja določijo vsebino, obseg in način izvajanja infrastrukturne dejavnosti.

19. člen

(PSF)

- (1) PSF je namenjen financiranju raziskovalnih programov in mladih raziskovalcev.
- (2) Raziskovalni program predstavlja zaokroženo področje znanstvenoraziskovalnega dela, za katero je pričakovati, da bo aktualno in uporabno v daljšem časovnem obdobju. Raziskovalni programi se evalvirajo v skladu s 30. členom tega zakona.
- (3) Na podlagi normativov in standardov, ki jih določi vlada ter skladno z aktom prejemnika stabilnega financiranja iz 29. člena tega zakona, prejemniki stabilnega financiranja določijo naslov, vsebino, obseg, način izvajanja raziskovalnega programa in kriterije za vodjo raziskovalnega programa ob izpolnjevanju pogojev iz 63. člena tega zakona.
- (4) Evidenčni in raziskovalni podatki o raziskovalnem programu, vključno z rezultati in poročili so javno dostopni.
- (5) Mladi raziskovalci so doktorski študenti, ki jih prejemnik stabilnega financiranja zaposli za pridobitev doktorske izobrazbe. Izvajanje usposabljanja mladih raziskovalcev se evalvira v okviru evalvacij iz 30. in 31. člena tega zakona.
- (6) Število mest za doktorske študente, mentorje, programe usposabljanja, kriterije, način ocenjevanja in izbor kandidatov za mlade raziskovalce določijo prejemniki stabilnega financiranja v skladu z aktom prejemnika stabilnega financiranja iz 29. člena tega zakona in se opredelijo v okviru pogajanj za sklenitev pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 28. člena tega zakona.

20. člen (RSF)

RSF je namenjen spodbujanju razvoja znanstvenoraziskovalne in infrastrukturne dejavnosti, in sicer z vidikov kakovosti, ustvarjalnosti in inovativnosti, internacionalizacije, odprtosti in prenosa znanja in sodelovanja z okoljem, ki pripomorejo k doseganju ciljev in rezultatov ter izvajanju ukrepov ali nalog s področja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, opredeljenih v strateških dokumentih države in EU, ob upoštevanju poslanstva in strategije posameznega prejemnika stabilnega financiranja.

21. člen (določanje sredstev za ISF in PSF)

(1) Vsota sredstev za ISF in PSF je vsota sredstev za institucionalni in programski steber financiranja vseh prejemnikov stabilnega financiranja, kar se izračuna na naslednji način:

$$ISF + PSF = \sum_i (ISF-O + PSF-O)_i$$

pri čemer je ISF-O institucionalni steber financiranja posameznega prejemnika stabilnega financiranja in PSF-O programski steber financiranja posameznega prejemnika stabilnega financiranja, i je posamezni prejemnik stabilnega financiranja.

(2) Vsota ISF in PSF se letno poveča za najmanj 30 % in največ 50 % letne rasti državnih proračunskih sredstev za znanstvenoraziskovalno dejavnost ministrstva, pristojnega za

znanost, upošteva je razpoložljiva proračunska sredstva. Letno povečanje določi s sklepom minister, pristojen za znanost.

(3) Vsota ISF in PSF se dodatno poveča v primeru novega prejemnika stabilnega financiranja ali če se v skladu s šestim odstavkom 25. člena tega zakona poveča raziskovalna infrastruktura prejemnika stabilnega financiranja.

22. člen **(določanje sredstev za RSF)**

(1) Sredstva za RSF so vsota letnih sredstev razvojnih stebrov posameznih prejemnikov stabilnega financiranja (v nadaljnjem besedilu: RSF-O) in se določijo v skladu z nacionalnimi strateškimi razvojnimi prioritetami in so največ 10 % vsote sredstev ISF in PSF. Delež sredstev za RSF za prvo leto pogodbenega obdobja iz 28. člena tega zakona s sklepom določi minister, pristojen za znanost, upošteva je razpoložljiva proračunska sredstva.

(2) Sredstva za RSF so na letni ravni za celotno pogodbeno obdobje enaka sredstvom RSF prvega leta pogodbenega obdobja, razen če se v prvem letu pogodbenega obdobja v primerjavi s preteklim letom zmanjšajo sredstva za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti. V tem primeru se sredstva za RSF lahko povečajo v prvem letu, ko se sredstva za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti povečajo, in ostanejo enaka za celotno preostalo pogodbeno obdobje.

23. člen **(PNR in določanje sredstev za PNR)**

(1) Sredstva za PNR so vsota letnih sredstev za programe nacionalnih raziskav prejemnikov stabilnega financiranja (v nadaljnjem besedilu: PNR-O) in ne smejo presežati 1 % vsote sredstev ISF in PSF.

(2) Za potrebe raziskovanja tematik, značilnih za Republiko Slovenijo, vlada, na predlog ministrstva, pristojnega za znanost, določi tematike za programe nacionalnih raziskav in obseg sredstev za ta namen. Nabor tematik mora biti skladen s prioritetskimi področji, opredeljenimi v strateških dokumentih države. Raziskave, ki so predmet financiranja v okviru PNR, se ne financirajo na podlagi 2. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona.

(3) Izbor PNR se izvede v okviru javnega poziva oziroma javnega povabila ARRS prejemnikom stabilnega financiranja za tematike iz drugega odstavka tega člena za šestletno pogodbeno obdobje.

(4) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka tega člena, prvega odstavka 17. člena in 80. člena tega zakona, lahko za sredstva PNR kandidirajo tudi raziskovalne organizacije Slovencev v zamejstvu. Ne glede na določbe 28. člena tega zakona se z izbranimi raziskovalnimi organizacijami Slovencev v zamejstvu sklene pogodba o financiranju raziskave, ki je predmet PNR.

(5) Izbor PNR se zaključi v zadnjem letu šestletnega obdobja in se ocenjuje po kriterijih za izbor PNR, določenih v splošnem aktu ARRS.

24. člen

**(določanje sredstev za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti
prejemnika stabilnega financiranja)**

Sredstva za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti prejemnika stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: S-ZRD-O) so vsota sredstev ISF-O, PSF-O, RSF-O in PNR-O, kar se izračuna na naslednji način:

$$S-ZRD-O = ISF-O + PSF-O + RSF-O + PNR-O.$$

25. člen

(določanje sredstev za ISF-O in PSF-O)

(1) Vsota ISF-O in PSF-O se za vsako leto šestletnega pogodbenega obdobja v skladu z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi določi tako, da se vsota ISF-O in PSF-O preteklega leta poveča sorazmerno, upošteva rast vsote ISF in PSF glede na preteklo leto, kar se izračuna na naslednji način:

$$(ISF-O+PSF-O)_t = (ISF-O+PSF-O)_{t-1} * (ISF+PSF)_t / (ISF+PSF)_{t-1}$$

pri čemer je:

t – tekoče leto

t-1 – preteklo leto.

(2) Vsaj polovico letne rasti sredstev za stabilno izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti mora prejemnik stabilnega financiranja nameniti za PSF-O.

(3) V prvem in četrtem letu pogodbenega obdobja se največ 10 % vsote sredstev PSF in ISF prejemnikom stabilnega financiranja razdeli ob upoštevanju kazalnikov znanstvene odličnosti, družbenega in gospodarskega vpliva ter mednarodne vpetosti.

(4) Delež sredstev iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za znanost, na predlog ARRS tako, da zmanjšanje na ravni posameznega prejemnika stabilnega financiranja ne presega 3 %.

(5) Način izračuna dodelitve deleža sredstev in merila za opredelitev kazalnikov iz tretjega odstavka tega člena se določi v splošnem aktu ARRS.

(6) Sredstva za ISF-O se lahko povečajo, če se poveča raziskovalna infrastruktura prejemnika stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, v skladu s strateškimi dokumenti države ob predhodnem soglasju vlade.

(7) S splošnim aktom ARRS se določi tudi podrobnejši način izračuna dodelitve sredstev ISF-O in PSF-O za novega prejemnika stabilnega financiranja.

26. člen

(določanje sredstev RSF-O)

(1) Sredstva za RSF-O so na letni ravni celotno pogodbeno obdobje enaka sredstvom RSF-O prvega leta pogodbenega obdobja, razen če se v prvem letu pogodbenega obdobja zmanjšajo sredstva za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti. V tem primeru se sredstva za RSF-O lahko povečajo v prvem letu, ko se sredstva za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti povečajo in ostanejo enaka za celotno preostalo pogodbeno obdobje.

(2) Sredstva za RSF-O so največ 10 % vsote sredstev ISF-O in PSF-O in se za vse prejemnike stabilnega financiranja določijo v enakem deležu.

(3) Namen porabe sredstev RSF-O se za prejemnika stabilnega financiranja določijo za šestletno pogodbeno obdobje v pogajanjih v okviru pogodbe o financiranju stabilnega izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

27. člen **(določanje sredstev PNR-O)**

Prejemnik stabilnega financiranja oziroma raziskovalna organizacija Slovencev v zamejstvu lahko pridobi sredstva PNR-O z uspešno prijavo na javni poziv oziroma javno povabilo ARRS iz tretjega odstavka 23. člena tega zakona.

28. člen **(pogodba o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti)**

(1) Sredstva za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti prejemnika stabilnega financiranja (S-ZRD-O), se prejemniku stabilnega financiranja nakazujejo na podlagi šestletne pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, sklenjene z ARRS.

(2) V pogodbi o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz prejšnjega odstavka se opredelijo tudi:

1. strateški in dolgoročni cilji prejemnika stabilnega financiranja, ukrepi za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti ter kazalniki, s katerimi se spremlja doseganje ciljnih vrednosti;
2. načrt izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki vključuje predvsem razvoj dejavnosti v okviru ISF in PSF;
3. razvojni cilji prejemnika stabilnega financiranja, ukrepi za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti ter kazalniki, s katerimi se spremlja doseganje ciljnih vrednosti;
4. način in dinamika poročanja o doseganju ciljev;
5. ukrepi v primeru neizpolnjevanja določil pogodbe.

(3) Sestavine pogodbe iz 1., 2. in 3. točke prejšnjega odstavka so predmet pogajanj. Na podlagi usmeritev ministrstva, pristojnega za znanost, rezultatov zadnje institucionalne evalvacije iz 31. člena tega zakona in evalvacije raziskovalnih programov iz 30. člena tega zakona prejemniki predlagajo sestavine pogodbe iz 1., 2. in 3. točke prejšnjega odstavka najkasneje do konca februarja zadnjega leta pogodbenega obdobja za naslednje pogodbeno obdobje. Prejemniki stabilnega financiranja in ministrstvo, pristojno za znanost oziroma ARRS, pri pripravi in usklajevanju ciljev in ciljnih vrednosti upoštevajo nacionalne strateške razvojne prioritete.

(4) Postopek pogajanj za sklenitev pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti s prejemnikom stabilnega financiranja vodi minister, pristojen za znanost, ali od njega pooblaščen oseba, ob sodelovanju ARRS in se mora zaključiti s sklenitvijo nove pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti do konca koledarskega leta zadnjega leta pogodbenega obdobja za naslednje pogodbeno obdobje.

(5) Če se postopek sklenitve pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti ne zaključi v roku iz prejšnjega odstavka, se do sklenitve nove pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti izvaja začasno financiranje v

obsegu, kot je bilo določeno v predhodni pogodbi, vendar največ za čas prvega leta pogodbenega obdobja.

(6) Sklenjene pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti in poročila o doseganju ciljev objavi ARRS na svoji spletni strani.

(7) Poročilo o izvajanju pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti za celotno pogodbeno obdobje prejemniki stabilnega financiranja pošljejo ARRS do 31. maja v letu po izteku pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

29. člen

(akt prejemnika stabilnega financiranja)

(1) Prejemnik stabilnega financiranja upravlja s sredstvi za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v skladu z aktom, ki ga sprejme pristojni organ prejemnika stabilnega financiranja ob upoštevanju tega zakona in splošnega akta ARRS, in ga v osmih dneh po sprejetju objavi na svoji spletni strani.

(2) Obvezne sestavine akta prejemnika stabilnega financiranja iz prejšnjega odstavka so določila o postopkih vrednotenja obstoječih raziskovalnih programov ter kreiranja, ukinjanja in preoblikovanja raziskovalnih programov, določila o načinu spreminjanja sestave raziskovalnih programov in določitve vodje raziskovalnega programa, določila o zagotovitvi financiranja kontinuitete dela med posameznimi projekti ter izvajanju drugih strateških nalog raziskovalne organizacije in finančnih elementih delovanja raziskovalnega programa ter izvedbi institucionalne samoevalvacije.

(3) Obvezne sestavine akta iz prvega odstavka tega člena so tudi postopek določitve mentorjev mladih raziskovalcev, program usposabljanja, kriteriji, ocenjevanje in izbor kandidatov za mlade raziskovalce, ter določila za spodbujanje starostne in spolne uravnoteženosti vodij raziskovalnih programov in nosilcev ključnih vodstvenih funkcij.

30. člen

(evalvacija raziskovalnih programov v okviru stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti)

(1) Evalvacije raziskovalnih programov v okviru stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti izvaja ARRS periodično na obdobje šestih let po področjih panelov, kot so opredeljena v evalvacijskem postopku Evropskega raziskovalnega sveta. Evalvacije lahko potekajo vseh šest let obdobja financiranja. Temeljna kvalitativna kriterija evalvacije sta znanstvena odličnost in družbeni vpliv. Predmet evalvacije so doseženi raziskovalni rezultati obdobja od zadnje evalvacije in vsebina raziskovalnega programa v povezavi s 1., 2. in 3. točko drugega odstavka 28. člena tega zakona in strateškim razvojnim programom prejemnika stabilnega financiranja, ki veljajo v tekočem pogodbenem obdobju. Vsebinsko evalvacijo znanstvenoraziskovalnega dela raziskovalnih programov izvajajo neodvisni strokovnjaki (v nadaljnjem besedilu: recenzenti).

(2) ARRS v splošnem aktu določi postopek, način in metodologijo izvajanja evalvacij ter minimalne pogoje, ki jih mora izpolnjevati izvajalec raziskovalnega programa.

(3) Rezultate evalvacije sestavljajo ocene raziskovalnih programov in priporočila za izboljšanje delovanja oziroma ukinitvev raziskovalnega programa. Priporočila evalvacije se objavijo na spletnih straneh ARRS v jeziku izvajanja evalvacije in v slovenskem jeziku.

(4) Ob vsakokratni evalvaciji se izvede tudi evalvacija predlogov novih raziskovalnih programov na področjih, kjer poteka evalvacija.

31. člen

(institucionalna samoevalvacija)

(1) Institucionalna samoevalvacija je celovita evalvacija znanstvenoraziskovalne dejavnosti prejemnika stabilnega financiranja, razen za dejavnosti, ki se izvajajo kot javna služba v skladu z drugimi predpisi, in je namenjena izboljšanju njegove znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Poleg rezultatov evalvacije raziskovalnih programov iz 30. člena tega zakona se v institucionalni samoevalvaciji znanstvenoraziskovalne dejavnosti obravnava tudi širši strokovni, družbeni in gospodarski vpliv, stopnjo internacionalizacije, uporabo in odprtost raziskovalne in institucionalne infrastrukture, ukrepe za razvoj kadrov z upoštevanjem načela enakih možnosti, prenos znanja in odprto znanost ter druge aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti prejemnika stabilnega financiranja.

(2) Institucionalno samoevalvacijo prejemnika stabilnega financiranja se izvede v petem letu pogodbenega obdobja iz prvega odstavka 28. člena tega zakona. Povzetek poročila o institucionalni samoevalvaciji se objavi na spletni strani prejemnika stabilnega financiranja in ARRS v roku enega meseca po njegovem sprejetju. Celotno poročilo se posreduje ministrstvu, pristojnemu za znanost ter ARRS najkasneje v roku enega meseca po njegovem sprejetju.

(3) Opravljena institucionalna samoevalvacija v skladu s tem členom je pogoj za pristop k pogajanju iz 28. člena tega zakona za novo pogodbeno obdobje.

2. Financiranje na podlagi javnih razpisov oziroma pozivov

32. člen

(raziskovalni projekti)

(1) Raziskovalne projekte izvajajo raziskovalne organizacije oziroma zasebni raziskovalci.

(2) Izvajanje raziskovalnih projektov, ki so namenjeni pripravi strokovnih podlag za odločanje in pripravo razvojnih in drugih politik ter spremljanje njihovega izvajanja, lahko država financira prek več ministrstev in drugih proračunskih uporabnikov. Sodelovanje ministrstev in drugih proračunskih uporabnikov usklajuje ministrstvo, pristojno za znanost, v sodelovanju z ARRS.

(3) Sredstva za izvajanje raziskovalnih projektov se dodeljujejo prek javnih razpisov oziroma javnih pozivov, ki jih izvaja ARRS oziroma pristojno ministrstvo ob upoštevanju proračunskih možnosti.

(4) Letni javni razpisi iz tretjega odstavka tega člena, ki jih izvaja ARRS, se izvedejo v treh ločenih kategorijah glede na karierno stopnjo raziskovalcev, ki so določene s splošnim aktom ARRS. Nobena od kategorij ne sme obsegati manj kot 20 % sredstev, namenjenih za

raziskovalne projekte. Delitev sredstev med kategorijami, ob upoštevanju usmeritev ministrstva pristojnega za znanost, opredeli ARRS v programu dela.

(5) V sklop javnih razpisov iz četrtega odstavka tega člena spadajo tudi javni razpisi za podoktorske projekte katerih obseg ne sme biti manjši od 10 % sredstev, namenjenih za raziskovalne projekte.

33. člen

(raziskovalna infrastruktura in raziskovalna oprema)

(1) Način in področja razvoja raziskovalne infrastrukture določa strateški dokument države Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture, ki ga sprejme vlada na predlog ministrstva, pristojnega za znanost.

(2) Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture pripravi ministrstvo pristojno za znanost na podlagi Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije in strateških dokumentov EU.

(3) Sredstva za vzpostavitev raziskovalne infrastrukture se dodeljujejo prek javnih razpisov oziroma javnih pozivov, ki jih izvaja ARRS ali ministrstvo, pristojno za znanost.

(4) Sredstva za nakup raziskovalne opreme se dodeljujejo preko javnih razpisov oziroma javnih pozivov, ki jih izvaja ARRS ali ministrstvo, pristojno za znanost.

34. člen

(mednarodno sodelovanje)

(1) Ministrstvi, pristojni za znanost in tehnologijo, medsebojno usklajujeta mednarodne aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, tehnološkega razvoja in inovacij ter evropskih politik s poudarkom na evropskem raziskovalnem prostoru, EU programih in drugih mednarodnih programih.

(2) V skladu z veljavnimi strateškimi dokumenti države za področje raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij ARRS oziroma agencija, pristojna za tehnološki razvoj ali druga pravna oseba javnega prava na podlagi javnih razpisov sofinancira mednarodne dejavnosti na področju raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij iz sredstev državnega proračuna.

(3) Za sofinanciranje večstranskih transnacionalnih raziskovalnih projektov, ki se sofinancirajo prek mednarodnih organizacij ali konzorcijev v okviru programov EU, pri katerih je postopek razpisa za dodelitev sredstev izveden na evropski oziroma transnacionalni ravni, skladno s postopki predvidenimi za izvrševanje programov EU ali z avtonomno določenim pravom, in ki so bili izbrani v sofinanciranje na podlagi mednarodnih evalvacij in finančnih uskladiitev v okviru programov in sodelovanj, h katerim je pristopila Republika Slovenija, ministrstvo, pristojno za znanost, druga ministrstva, ARRS ali druga pravna oseba javnega prava, se lahko sklepa neposredne pogodbe o sofinanciranju z izbranimi prijavitelji v skladu s splošnim aktom ARRS oziroma agencije, pristojne za tehnološki razvoj, ali podzakonskim aktom pristojnega ministrstva.

(4) Projekte, ki so bili na razpisih v okviru programov EU odlično ocenjeni, vendar niso bili sprejeti v sofinanciranje, ali projekte, ki so bili izbrani na razpisih v okviru programov EU in ki omogočajo dopolnjevanje z drugimi evropskimi ali državnimi sredstvi, lahko ministrstvo,

pristojno za znanost, tehnologijo, druga ministrstva, ARRS oziroma agencija, pristojna za tehnološki razvoj ali druga pravna oseba javnega prava sofinancira v okviru svojih pristojnosti in finančnega načrta preko neposredne pogodbe o sofinanciranju, v skladu s splošnim aktom ARRS oziroma agencije, pristojne za tehnološki razvoj, ali podzakonskim aktom pristojnega ministrstva.

35. člen

(razvoj znanstvenih kadrov in popularizacija znanosti)

(1) Razvoj znanstvenih kadrov vključuje zagotavljanje sredstev za kadrovsko pomlajevanje raziskovalnih skupin, doktorska in podoktorska usposabljanja, razvoj nadaljnje raziskovalne kariere raziskovalcev ter za reintegracijo slovenskih raziskovalcev, ki delujejo v tujini, v skladu s splošnim aktom ARRS oziroma agencije, pristojne za tehnološki razvoj, ali podzakonskim aktom pristojnega ministrstva.

(2) Raziskovalci iz prvega odstavka tega člena morajo imeti z raziskovalno organizacijo sklenjeno delovno razmerje. Postopek zaposlitve mora biti pregleden in mednarodno primerljiv ter v skladu z Evropsko listino za raziskovalce in Evropskim kodeksom ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev. V primeru zaposlitve za določen čas, se le-ta sklene za celotno obdobje trajanja aktivnosti iz prejšnjega odstavka. Pogodba o zaposlitvi za določen čas se podaljša za čas odsotnosti iz razlogov iz petega odstavka 61. člena tega zakona.

(3) Dejavnosti popularizacije znanosti se financirajo preko javnih razpisov oziroma pozivov, ki jih objavi ARRS ali javni zavod center znanosti na podlagi programa dela in finančnega načrta, ki ga potrdi ministrstvo pristojno za znanost.

3. Financiranje javnih infrastrukturnih zavodov

36. člen

(financiranje javnih infrastrukturnih zavodov)

Sredstva za plače in druge izdatke za zaposlene, prispevke delodajalca za socialno varnost, izdatke za blago in storitve, nakup opreme ter raziskovalno infrastrukturo se javnim infrastrukturnim zavodom določijo s pogodbo med javnim infrastrukturnim zavodom in ministrstvom, pristojnim za znanost, ob upoštevanju letnega programa dela javnega infrastrukturnega zavoda in finančnega načrta ministrstva, pristojnega za znanost.

4. Investicije in investicijsko vzdrževanje

37. člen

(investicije in investicijsko vzdrževanje javnih raziskovalnih in infrastrukturnih zavodov)

(1) Sredstva za investicije in investicijsko vzdrževanje javnih raziskovalnih in infrastrukturnih zavodov se določijo v skladu z letnim načrtom investicij in investicijskega vzdrževanja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda, ki je sestavni del letnega

programa dela javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda, in finančnim načrtom ministrstva, pristojnega za znanost.

(2) Sredstva za investicije so namenjena zagotavljanju pogojev za izvajanje dejavnosti javnih raziskovalnih oziroma infrastrukturnih zavodov.

(3) Sredstva za investicije se namenijo za gradnjo, rekonstrukcijo, obnovo, pridobivanje oziroma najemanje stvarnega premoženja.

(4) Sredstva za investicije in investicijsko vzdrževanje se dodeli na podlagi razpoložljivih sredstev v okviru Načrta razvojnih programov.

(5) Javnemu raziskovalnemu zavodu se sredstva za investicijsko vzdrževanje določijo na podlagi meril, opredeljenih v sklepu ministrstva, pristojnega za znanost. Javnemu raziskovalnemu zavodu se sredstva za investicijsko vzdrževanje dodelijo na podlagi pogodbe o sofinanciranju sklenjene med ministrstvom pristojnim za znanost in javnim raziskovalnim zavodom.

(6) Javnemu infrastrukturnemu zavodu se sredstva za investicijsko vzdrževanje ob upoštevanju letnega programa dela javnega infrastrukturnega zavoda in finančnega načrta ministrstva, pristojnega za znanost, določijo s pogodbo iz 36. člena tega zakona.

(7) Sredstva za investicijsko vzdrževanje se lahko nameni tudi drugim raziskovalnim organizacijam, ki imajo raziskovalno infrastrukturo, sofinancirano iz sredstev državnega proračuna in ki je javno dostopna pod enakimi pogoji, kot to velja za javne raziskovalne zavode. Način in pogoje sofinanciranja določi minister, pristojen za znanost v pogodbi o sofinanciranju.

IV. NORMATIVI IN STANDARDI ZA FINANCIRANJE ZNANSTVENORAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

38. člen

(normativi in standardi za določitev obsega sredstev za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti)

Normative in standarde za določitev obsega sredstev za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financira iz državnega proračuna na podlagi cene ekvivalenta polne zaposlitve ter za spremljanje in porabo sredstev državnega proračuna sprejme vlada.

V. ORGANIZIRANOST IN IZVAJANJE ZNANSTVENORAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

1. Etika v znanosti

39. člen

(Nacionalni svet za etiko in integriteto v znanosti)

(1) Nosilci in izvajalci znanstvenoraziskovalne dejavnosti skrbijo za uveljavljanje načel znanstvene integritete in dobre znanstvene prakse ter na ravni raziskovalnih organizacij sprejemajo ustrezne ukrepe zoper njihove kršitve.

(2) Za obravnavanje etičnih vprašanj in ravnanj v znanstvenoraziskovalni dejavnosti se vzpostavi Nacionalni svet za etiko in integriteto v znanosti.

(3) Nacionalni svet za etiko in integriteto v znanosti je neodvisno telo, ki ima 11 članov. Njegov mandat traja štiri leta. Člani Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti so lahko zaporedoma imenovani največ dvakrat.

(4) Člane Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti imenuje Slovenska akademija znanosti in umetnosti (v nadaljnjem besedilu: SAZU), in sicer dva člana na predlog SAZU, enega na predlog Inženirske akademije Slovenije, tri člane na predlog Rektorske konference Republike Slovenije, tri člane na predlog Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, enega na predlog Skupnosti samostojnih visokošolskih zavodov ter enega na predlog ARRS. Člani Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti so pri svojem delovanju neodvisni.

(5) Predlagatelji iz prejšnjega odstavka predlagajo v imenovanje dvojno število predpisanih članov, enako število ženskega in moškega spola. Predsednik SAZU izmed predlaganih članov izbere sestavo Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti na način, da je upoštevana uravnotežena zastopanost spolov članov in uravnoteženost znanstvenih disciplin.

(6) Predsednika Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti in njegovega namestnika izvolijo člani izmed sebe na način, da sta na položajih zastopana različna spola.

(7) Nacionalni svet za etiko in integriteto v znanosti se konstituira, ko je imenovanih vsaj sedem članov.

(8) Člani Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti delujejo strokovno, samostojno in neodvisno ter pri svojem delovanju niso vezani na sklepe, stališča in navodila institucij, ki so jih predlagale, ali drugih institucij. Člani ne morejo biti funkcionarji v izvršilni veji oblasti, direktorji raziskovalnih organizacij in njihovi pomočniki ter namestniki, rektorji, prorektorji, dekani, prodekani oziroma člani upravnih odborov raziskovalnih organizacij. Člani Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti upoštevajo pri izvajanju nalog in sprejemanju odločitev načela preprečevanja konflikta interesov in načela nepristranskosti.

(9) Nacionalni svet za etiko in integriteto v znanosti deluje na sedežu SAZU. Nacionalni svet za etiko in integriteto v znanosti sprejme poslovnik za svoje delovanje z dvotretjinsko večino vseh članov. Kot pomoč pri svojem delu lahko imenuje strokovne komisije.

(10) Naloge Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti so:

1. preventivno delovanje in izobraževanje na področju etike in integritete v znanosti z namenom spodbujanja dobrih praks in preprečevanja;
2. sprejemanje mnenj o skladnosti ravnanja z etičnimi pravili na lastno pobudo oziroma na predlog institucij ali posameznikov, kadar to oceni za primerno;
3. sodelovanje z etičnimi komisijami v raziskovalnih in visokošolskih organizacijah ter podajanje svetovalnih mnenj oziroma priporočil k njihovim internim etičnim kodeksom;
4. sodelovanje v mednarodnih omrežjih in združenjih;

5. spodbujanje raziskovanja in seznanjanja javnosti z vprašanji etike in integritete v znanstvenoraziskovalni dejavnosti;
6. priprava, sprejem in objava letnega poročila, ki ga posreduje ministrstvu pristojnemu za znanost.

(11) Sredstva za delovanje Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti zagotavlja Republika Slovenija v okviru proračunskih sredstev SAZU poleg proračunskih sredstev za delovanje SAZU, določenih v skladu z zakonom, ki ureja delovanje SAZU. Finančno ovrednoten program delovanja Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti je del finančno ovrednotenega letnega programa SAZU.

2. Odprta znanost in odprti dostop do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov

40. člen

(odprta znanost)

(1) Odprta znanost obsega predvsem odprt dostop do raziskovalnih rezultatov, vrednotenje kakovosti in vpliva znanstvenoraziskovalnega dela ter povezovanje in vključevanje zainteresirane javnosti. Podrobnejše zahteve za izvajanje znanstvenoraziskovalnega dela po načelih odprte znanosti določi vlada ob upoštevanju znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije in priporočil evropskih raziskovalnih politik. Ukrepi odprte znanosti se opredelijo v akcijskem načrtu, ki ga sprejme vlada.

(2) Vrednotenje in ocenjevanje raziskovalcev, raziskovalnih organizacij, raziskovanih programov in projektov mora spodbujati odprto znanost.

(3) Za sofinanciranje izvajanja ukrepov odprte znanosti lahko ministrstvo, pristojno za znanost ali ARRS sklepa z izvajalci znanstvenoraziskovalne dejavnosti neposredne pogodbe o sofinanciranju.

41. člen

(odprti dostop do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov)

(1) V okviru raziskav, sofinanciranih z javnimi viri najmanj v višini 50 %, mora financer zahtevati, izvajalec znanstvenoraziskovalne dejavnosti pa zagotoviti odprt dostop do vseh recenziranih znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov.

(2) Rezultati raziskav, sofinancirani iz javnih virov, morajo biti odprti in dostopni, ob upoštevanju omejitev, ki jih nalaga varstvo intelektualne lastnine, varstvo osebnih podatkov, varnost oseb ali države. Odprti raziskovalni podatki morajo biti objavljeni ali drugače dostopni na način, ki omogoča njihovo najdljivost, dostopnost, interoperabilnost in ponovno uporabo.

(3) Osebni podatki iz raziskav sofinanciranih z javnimi viri se lahko naknadno obdelujejo za podobne ali druge raziskovalne namene v skladu z veljavnimi predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(4) Javna raziskovalna organizacija ali drugi pristojen javni zavod lahko kot upravljavec teh podatkov za izvajanje določb prvega, drugega oziroma tretjega odstavka tega člena vzpostavi področna podatkovna središča za raziskovalne podatke, v skladu z veljavnimi predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(5) Podrobnejše zahteve glede priprave znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena ter roke za zagotovitev odprtega dostopa določi vlada, ob upoštevanju določil iz tretjega odstavka tega člena.

42. člen

(znanstvene revije in monografije slovenskih založnikov)

(1) Znanstvene revije izdajateljev s sedežem v Republiki Sloveniji in zamejstvu, ki vsebujejo recenzirane članke in je njihovo izdajanje v celoti financirano z nacionalnimi viri, morajo zagotoviti odprti dostop do svojih vsebin.

(2) Financiranje znanstvenih monografij z nacionalnimi viri, se izvaja pod pogoji, ki omogočajo odprti dostop do celotnih vsebin digitalnih izdaj znanstvenih monografij ob objavi ob upoštevanju pravic intelektualne lastnine in upravljanju avtorskih pravic s prostimi licencami.

3. Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije - ARRS

43. člen

(način in namen ustanovitve ARRS)

(1) ARRS je pravna oseba javnega prava, katere ustanoviteljica je Republika Slovenija, in je posredni proračunski uporabnik.

(2) Vloga ARRS je opravljanje strokovnih, razvojnih in izvršilnih nalog v zvezi z izvajanjem sprejete Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije oziroma njenih posameznih delov ter izvajanje drugih nalog spodbujanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, v skladu z namenom, določenim v aktu o ustanovitvi, in morebitnimi usmeritvami ministrstva, pristojnega za znanost.

(3) ARRS opravlja s tem zakonom določene naloge v javnem interesu za zagotovitev trajnega, strokovnega in neodvisnega odločanja o izbiri aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna.

(4) Glede vprašanj, ki s tem zakonom niso urejena, se uporablja zakon, ki ureja javne agencije.

44. člen

(naloge ARRS)

ARRS na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti opravlja zlasti naslednje naloge:

1. izvaja stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 1. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona in z njim povezane evalvacije ter sodeluje v postopku

priprave in izvedbe pogajanj za sklenitev pogodbe o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 28. člena tega zakona;

2. na podlagi neodvisne ter po metodologiji, merilih in postopkih mednarodno primerljive evalvacije odloča o izbiri aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki so opredeljene v 2. točki drugega odstavka 12. člena tega zakona, ter izvaja njihovo financiranje;
3. spremlja izvedbo aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih financira, in v tem okviru spremlja predvsem znanstveno odličnost in širši družbeni in gospodarski vpliv;
4. nadzira namenskost in zakonitost glede namenske porabe dodeljenih finančnih sredstev za izvajanje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih financira;
5. spodbuja in financira mednarodno sodelovanje, še posebej v okviru evropskega raziskovalnega prostora;
6. sofinancira projekte, opredeljene v 5. točki drugega odstavka 12. člena tega zakona, pri katerih je postopek razpisa za dodelitev sredstev izveden na evropski oziroma transnacionalni ravni in ki so bili izbrani v sofinanciranje na podlagi mednarodnih evalvacij in finančnih uskladitev v okviru programov in sodelovanj, h katerim je pristopila Republika Slovenija oziroma ARRS v skladu z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi;
7. pripravi in izvaja instrumente iz 6. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona za neposredno financiranje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki so bile na mednarodnih razpisih odlično ocenjene in ne financirane;
8. pripravi in izvaja instrumente iz 7. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona za neposredno financiranje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki so bile izbrane v sofinanciranje v okviru centralnih programov EU in ki omogočajo dopolnjevanje z drugimi evropskimi ali državnimi sredstvi;
9. pripravi in izvaja instrumente iz 8. in 9. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona;
10. vodi zbirke podatkov, določene s tem zakonom;
11. vodi register zasebnih raziskovalcev
12. sodeluje pri načrtovanju nacionalne raziskovalne politike;
13. skladno s predpisi ministrstvu, pristojnemu za znanost, pošilja letne programe dela in finančne načrte, kadrovske načrte, letna poročila in periodične samoevalvacije svojega delovanja;
14. spodbuja sodelovanje raziskovalnih organizacij z družbo in gospodarstvom;
15. razvija in vzdržuje sistem kakovosti in učinkovitosti delovanja ARRS;

16. izvaja druge naloge skladno s tem zakonom, ustanovnim aktom ARRS, z morebitnimi usmeritvami ministrstva, pristojnega za znanost, in sprejetim letnim programom dela in finančnim načrtom.

45. člen

(izbor in izvajanje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih financira ARRS)

(1) V postopkih izbora, izvajanja in financiranja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih financira ARRS se zakon, ki ureja javne agencije, ne uporablja.

(2) Kriteriji za izbor predlogov aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti so znanstvena odličnost, družbeni in gospodarski vpliv ter kakovost in učinkovitost izvedbe. V splošnih aktih ARRS se opredeli, kateri od naštetih kriterijev se pri izboru predlogov posamezne aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti uporabijo, podrobnejše pogoje in kazalnike, postopek izbora, financiranja, spremljanja in nadziranja izvajanja aktivnosti.

(3) Merila, načini izračuna, metode ocenjevanja ter po potrebi podrobnejši postopek ocenjevanja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, določi znanstveni svet ARRS v metodologiji kot izvedbenem aktu.

(4) Recenzenti izvajajo evalvacijo predlogov aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, in so izbrani na podlagi svojih znanj in izkušenj ter kompetenc, primernih za izvedbo določene naloge.

(5) Neodvisni strokovni nadzor nad konsistentnostjo ocenjevanja raziskovalnih projektov, ki se jih ocenjuje s tujimi recenzenti, opravljajo znanstveni uredniki, ki v postopku evalvacije ne sodelujejo kot recenzenti iz prejšnjega odstavka tega člena. Znanstveni uredniki skrbijo za berljivost in razumljivost ter odpravo očitnih pomanjkljivosti oziroma neustreznih komentarjev pripravljenih recenzij tako, da na svoje ugotovitve opozorijo tuje recenzente, ne smejo pa posegati v ocene.

(6) Predlogi prijav za financiranje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti se uvrstijo na prednostni seznam glede na evalvacijski rezultat. Pri izboru se upošteva prednostni seznam, kot so ga pripravili tuji recenzenti iz 5. odstavka tega člena.

(7) Obrazložitev posamične odločitve o izboru aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti vsebuje obrazložitev postopka izbora s sklicevanjem na predpise, na podlagi katerih je bilo v postopku odločeno, o načinu določitve minimalnega praga števila točk za odločitev, število točk po posameznih elementih ocenjevanja in skupno število točk ter utemeljitev, ki jo predstavlja pojasnilo recenzentov. Pojasnilo recenzentov je priloga k odločitvi in je v primeru iz prvega stavka osmega odstavka tega člena lahko v tujem jeziku.

(8) Ne glede na zakon, ki ureja javno rabo slovenščine, se lahko deli postopkov za izbor aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti v preteklem letu, pri katerih sodelujejo tuji recenzenti, izvajajo v tujem jeziku. Na zahtevo prijavitelja ARRS zagotovi prevod recenzije v slovenski jezik.

(9) Seznam recenzentov, ki so sodelovali v postopkih ocenjevanja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, se skupno, ne glede na razpise, pri katerih so sodelovali, praviloma objavi najmanj enkrat letno na spletni strani ARRS. Ne glede na določbe drugih predpisov podatki o recenzentih po posameznih prijavah niso predmet razkritja.

(10) Vsi razpisni postopki in postopki povezani s spremljanjem izvajanja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, lahko potekajo tudi samo v elektronski obliki.

(11) Zoper odločitev ARRS o izbiri aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna, ki jo na prvi stopnji sprejme direktor ARRS, in zoper odločitve direktorja ARRS oziroma od direktorja pooblaščen osebe, na podlagi katerih se v postopku izvajanja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti urejajo pravice in obveznosti posameznikov oziroma pravnih oseb, lahko stranka v 15 dneh po vročitvi vloži ugovor. Stranka mora v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi katerih vlaga ugovor. Ugovor se lahko vloži zaradi kršitve postopka ali očitne pomote. Ocena in pripadajoče pojasnilo recenzenta ne moreta biti predmet ugovora. Vloženi ugovor ne zadrži podpisa pogodb z izbranimi prijavitelji oziroma izvršitve odločitve. O ugovoru zoper odločitev o izboru aktivnosti znanstvenoraziskovalnih dejavnosti odloči upravni odbor ARRS, o ugovoru zoper druge odločitve v postopku izvajanja aktivnosti znanstvenoraziskovalnih dejavnosti pa najmanj tričlanska komisija za ugovore, ki jo imenuje upravni odbor ARRS, v 60 dneh po njegovem prejemu ob smiselni uporabi zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom določeno drugače. Zoper odločitev upravnega odbora ARRS in komisije za ugovore ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor.

(12) Način vzpostavitve in dela komisije za ugovore ter postopek iz prejšnjega odstavka določi ARRS v splošnem aktu.

46. člen (organi ARRS)

Organi ARRS so direktor, upravni odbor ARRS (v nadaljnjem besedilu: upravni odbor) in znanstveni svet ARRS (v nadaljnjem besedilu: znanstveni svet).

47. člen (upravni odbor ARRS)

(1) Upravni odbor ima sedem članov ter se imenuje za mandatno obdobje dveh let.

(2) Člane upravnega odbora imenuje in razrešuje ustanovitelj. Predsednika upravnega odbora izvoli upravni odbor med svojimi člani. Člani upravnega odbora so lahko imenovani za največ dva zaporedna mandata.

(3) Vlada imenuje v upravni odbor tri člane predstavnike ustanovitelja ter po enega člana na predlog Gospodarske zbornice Slovenije, Rektorske konference Republike Slovenije, Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije in reprezentativnih sindikatov za področje znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Člani upravnega odbora ne smejo biti direktorji raziskovalnih organizacij in njihovi pomočniki, rektorji, prorektorji, dekani, prodekani oziroma člani upravnih odborov raziskovalnih organizacij.

(4) Predlagatelji iz prejšnjega odstavka tega člena predlagajo v imenovanje eno kandidatko ženskega spola in enega kandidata moškega spola izmed katerih minister, pristojen za znanost, izbere člana na način, da je v celotni sestavi upravnega odbora upoštevana uravnotežena zastopanost spolov skladno z zakonom, ki ureja enake možnosti spolov.

(5) Člani upravnega odbora v času opravljanja funkcije ne smejo kandidirati za sredstva ARRS za financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 2. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona.

(6) Člani upravnega odbora morajo svoje naloge opravljati s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika. Za kršitev dolžne skrbnosti ali zaradi kršitve varovanja poslovne skrivnosti so odškodninsko odgovorni po splošnih načelih obligacijskega prava.

48. člen **(pristojnosti upravnega odbora ARRS)**

(1) Upravni odbor je organ upravljanja in ima naslednje pristojnosti:

1. nadzira vodenje poslov ter finančno in premoženjsko stanje ARRS;
2. sprejema večletne strategije razvoja ARRS;
3. sprejema periodična poročila o doseženih ciljih in rezultatih ter v zvezi s tem oblikuje svoja poročila, pri katerih navede ugotovitve, stališča in priporočila;
4. sprejema splošne akte ARRS za izvrševanje javnih pooblastil;
5. sprejema statut;
6. na predlog znanstvenega sveta sprejme kriterije za izkazovanje mednarodne primerljivosti raziskovalnih rezultatov vodje raziskovalnega programa in projekta;
7. imenuje zunanjega revizorja za pregled finančnega poslovanja ARRS;
8. lahko zahteva informacije glede katerega koli poročila ali zadeve, ki se nanaša na poslovanje ARRS;
9. izvede javni natečaj za imenovanje direktorja;
10. vladi predlaga imenovanje oziroma razrešitev direktorja;
11. skladno s predpisi sprejema programe dela ter finančne in kadrovske načrte;
12. skladno s predpisi sprejema letna poročila o delu ARRS;
13. imenuje strokovne komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
14. opravlja druge naloge, določene z zakonom in aktom o ustanovitvi.

(2) Naloge upravnega odbora se podrobneje določijo v aktu o ustanovitvi ARRS.

49. člen **(direktor ARRS)**

(1) Za direktorja ARRS je lahko imenovana oseba z izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu tretje stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih tretje stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 10. raven, ter izpolnjuje pogoje, ki jih določa zakon, ki ureja javne agencije, in druge pogoje, vključno z vodstvenimi izkušnjami na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, določene z aktom o ustanovitvi.

(2) Direktorja imenuje in razrešuje vlada na predlog upravnega odbora. Za imenovanje se predhodno izvede javni natečaj. Direktor je imenovan za pet let in je lahko ponovno imenovan.

50. člen **(pristojnosti direktorja ARRS)**

(1) Direktor, ki kot poslovodni organ vodi, zastopa in predstavlja ARRS ter je odgovoren za zakonitost dela ARRS, opravlja naslednje naloge:

1. upravnemu odboru predlaga v sprejetje splošne akte za izvrševanje javnih pooblastil in statut;
2. sprejema akte o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest;
3. sprejema druge splošne akte ARRS, s katerimi se urejajo vprašanja, pomembna za delo in poslovanje ARRS;
4. sprejema akte v posamičnih zadevah iz pristojnosti ARRS, če s predpisi ni določeno drugače;
5. imenuje strokovne komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
6. opravlja druge naloge, ki so določene v zakonu, aktu o ustanovitvi in statutu.

(2) Naloge direktorja se podrobneje opredelijo v aktu o ustanovitvi ARRS in statutu ARRS.

51. člen **(odgovornost direktorja ARRS)**

(1) Direktor zagotavlja, da ARRS posluje v skladu s predpisi, aktom o ustanovitvi ARRS in splošnimi akti ARRS.

(2) Direktor je za svoje delo odgovoren upravnemu odboru ARRS in vladi.

(3) Direktor mora pri svojem delu ravnati nepristransko in s skrbnostjo dobrega strokovnjaka ter varovati poslovne skrivnosti ARRS. Direktor odgovarja za škodo, ki jo je povzročil s svojim nevestnim oziroma protipravnim ravnanjem po splošnih načelih obligacijskega prava.

52. člen **(znanstveni svet ARRS in druga strokovna telesa)**

(1) Znanstveni svet je najvišje strokovno telo ARRS, katerega naloge so opredeljene v aktu o ustanovitvi in statutu.

(2) Znanstveni svet ima šest članov, tako da so zastopana vsa področja znanstvenih ved, upošteva pa se tudi uravnotežena zastopanost raziskovalnih organizacij.

(3) Člani znanstvenega sveta so uveljavljeni raziskovalci. Direktorji raziskovalnih organizacij in njihovi pomočniki ter namestniki, rektorji, prorektorji, dekani, ne smejo biti člani znanstvenega sveta.

(4) Znanstveni svet ARRS na predlog sveta imenuje vlada za dve leti, pri čemer je posamezni član znanstvenega sveta ARRS lahko imenovan za največ en zaporeden mandat. Način oblikovanja in pristojnosti znanstvenega sveta se določijo v aktu o ustanovitvi in statutu ARRS.

(5) Člani znanstvenega sveta v času opravljanja funkcije ne smejo kandidirati za sredstva ARRS za financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 2. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona.

(6) Znanstveni svet ARRS lahko ustanovi stalna strokovna telesa in zunanje ekspertne panele za izvajanje nalog ter komisije in druga delovna telesa za izvedbo posameznih strokovnih nalog.

(7) Stalna strokovna telesa znanstvenega sveta so znanstvenoraziskovalni sveti za posamezne znanstvene vede. Stalna strokovna telesa spremljajo, analizirajo in nadzorujejo izvajanje aktivnosti znanstvenoraziskovalnih dejavnosti na svojem področju, ki jih financira ARRS.

(8) Zunanji ekspertni paneli so ustanovljeni za izvedbo ocenjevanja prijav, prispelih na javne razpise in javne pozive ARRS in druge naloge skladno s tem zakonom in splošnimi akti ARRS.

(9) Način oblikovanja in naloge strokovnih teles se podrobneje opredelijo v splošnem aktu ARRS.

4. Koordinacija izvajalcev znanstvenoraziskovalne dejavnosti

53. člen

(Koordinacija izvajalcev znanstvenoraziskovalne dejavnosti)

Raziskovalni zavodi s področja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, z namenom obravnavanja in usklajevanja vprašanj skupnega pomena, oblikujejo Koordinacijo samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije.

5. Izvajanje ukrepov ministrstev

54. člen

(izvajanje ukrepov ministrstev)

(1) Ministrstvo, pristojno za znanost, oziroma druga ministrstva, sofinancirajo aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti za uresničevanje strateških dokumentov države in EU.

(2) Ministrstvo, pristojno za znanost, oziroma druga ministrstva sredstva namenijo za aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti kot določa drugi odstavek 12. člena tega zakona. Podrobnejši način sofinanciranja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 2. in 5. do 7. ter 9. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona pogoje in merila, postopke izbora, spremljanje in nadziranje izvajanja teh aktivnosti, v delu, v katerem navedeno ni določeno v predpisih, vsak za svoje področje določijo minister, pristojen za znanost, oziroma drugi ministri, s podzakonskimi predpisi.

(3) Kadar so pri izvajanju aktivnosti iz prvega odstavka tega člena izpolnjena merila za dodelitev državne pomoči, se upoštevajo tudi predpisi, ki urejajo področje državnih pomoči. Ministrstvo, pristojno za znanost, oziroma druga ministrstva lahko določijo program aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti na posameznem področju.

(4) Predlogi prijav za financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 2. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona, se uvrstijo na prednostni seznam glede na evalvacijski rezultat. Pri izboru se upošteva prednostni seznam.

(5) Evalvacijo predlogov aktivnosti znanstvenoraziskovalnih dejavnosti izvajajo recenzenti in so izbrani na podlagi svojih znanj in izkušenj ter kompetenc, primernih za izvedbo določene naloge.

(6) Ne glede na zakon, ki ureja javno rabo slovenščine, se lahko deli postopkov, pri katerih sodelujejo tuji recenzenti, izvajajo v tujem jeziku. Na zahtevo prijavitelja financer zagotovi prevod recenzije v slovenski jezik.

(7) Seznam recenzentov, ki so sodelovali v postopkih ocenjevanja, se skupno, ne glede na razpise, pri katerih so sodelovali, praviloma objavi najmanj enkrat letno na spletni strani ministrstva, pristojnega za znanost oziroma drugih ministrstev. Ne glede na določbe drugih predpisov podatki o recenzentih po posameznih prijavah niso predmet razkritja.

(8) Vsi razpisni postopki in postopki povezani s spremljanjem izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti lahko potekajo tudi samo v elektronski obliki.

6. Zbirke podatkov

55. člen (zbirke podatkov)

(1) Za načrtovanje politike, izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, izvajanje evalvacij in dodeljevanja sredstev, izplačil in nadzora, spremljanje stanja na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, namene promocije znanstvenoraziskovalnega dela, analize in statistične namene, se pri ARRS, kot upravljalcu zbirk podatkov, vzpostavi, vodi in vzdržuje zbirke podatkov o:

1. prejemnikovih sredstev za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti po tem zakonu in izvajanju aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, financiranih s strani ARRS in ministrstva pristojnega za znanost;
2. izvajalcev znanstvenoraziskovalne dejavnosti po tem zakonu (v nadaljnjem besedilu: evidenca raziskovalnih organizacij);
3. recenzentih.

(2) Zbirka podatkov iz 1. točke prvega odstavka tega člena vsebuje podatke o prejemnikih sredstev, obveznostih do prejemnikov sredstev in podatke o izvedenih plačilih prejemnikom sredstev na podlagi aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter podatke o izvajanju aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti. V njej se vodijo naslednji podatki:

1. evidenčna številka vpisa raziskovalne organizacije oziroma zasebnega raziskovalca v evidenco raziskovalnih organizacij,
2. naziv ali osebno ime izvajalca,
3. statusna oblika po šifrantu ARRS,

4. ali je raziskovalna organizacija nosilka aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti ali ne,
5. oznaka aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti,
6. naziv vrste aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti,
7. naslov aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti,
8. uvrstitev aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti po šifrantu ARRS in FORD,
9. oznaka javnega razpisa ali javnega poziva in številka prijave,
10. številka sklepa o izboru in sklepov o spremembah,
11. trajanje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti (datum začetka, obdobje mirovanja, datum konca),
12. o pogodbeni obveznosti za aktivnost v znesku, obsegu, določenem v FTE, raziskovalnih urah oziroma drugi enoti,
13. o cenovni kategoriji, v katero je aktivnost znanstvenoraziskovalne dejavnosti uvrščena,
14. o vodji aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti (evidenčna številka vpisa raziskovalca v evidenco raziskovalcev in osebno ime) oziroma skrbniku raziskovalne opreme (osebno ime),
15. o članih skupine izvajalca znanstvenoraziskovalne aktivnosti (evidenčna številka vpisa raziskovalca v evidenco raziskovalnih organizacij, ime in priimek raziskovalca oziroma člana, vloga v skupini – ali je vodja ali član, trajanje članstva – od - do, obseg izvajanja aktivnosti posameznega člana skupine),
16. napovedan obseg izvajanja izvajalcev aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti,
17. realiziran obseg izvajanja izvajalcev aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti po članih skupine,
18. znesek obveznosti in plačil za posamezno aktivnost znanstvenoraziskovalne dejavnosti,
19. znesek obveznosti in plačil po ekonomskih namenih,
20. znesek terjatev in izvedenih vračil po aktivnostih znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter po izvajalcih aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti,
21. o prejemnikih sredstev, ki niso vpisani v evidenco raziskovalnih organizacij, se vodijo tudi podatki: skrajšani naziv izvajalca, sedež in naslov, telefonska številka, naslovi elektronske pošte, transakcijski račun, davčna številka, matična številka, pravno organizacijska oblika po šifrantu ARRS; sektor dejavnosti po šifrantu

ARRS; šifra dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti, ustanovitelji po šifrantu ARRS ter ime in priimek zakonitega zastopnika).

(3) Zbirka podatkov iz 1. točke prvega odstavka tega člena lahko vsebuje tudi druge podatke, ki niso osebni, če so potrebni za doseglo namena iz prvega odstavka tega člena in so navedeni v splošnih aktih ARRS.

(4) Zbirka podatkov iz 2. točke prvega odstavka tega člena, to je evidenca raziskovalnih organizacij, vsebuje:

1. podatke o izvajalcih znanstvenoraziskovalne dejavnosti kot pravnih in fizičnih oseb,
2. podatke o raziskovalnih skupinah,
3. podatke o raziskovalcih in
4. podatke o strokovnih in tehničnih sodelavcih.

(5) O izvajalcih znanstvenoraziskovalne dejavnosti kot pravnih in fizičnih oseb, to je o raziskovalnih organizacijah in zasebnih raziskovalcih, se v evidenci raziskovalnih organizacij vodijo naslednji podatki:

1. evidenčna številka vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij,
2. naziv ali osebno ime izvajalca,
3. skrajšani naziv,
4. sedež ali naslov izvajalca in država (ulica, hišna številka, poštna številka, kraj, država),
5. podatki o zakonitem zastopniku raziskovalne organizacije:
 - evidenčna številka vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij, če jo ima,
 - osebno ime,
 - EMŠO,
 - elektronski naslov,
 - delovno mesto,
 - okrajšava znanstvenega naslova,
6. telefonska številka in naslova elektronske pošte (za sprejem uradne pošte – splošni naslov elektronske pošte in za izmenjavo podatkov z ARRS – ARRS stik naslov elektronske pošte),
7. internetni naslov,
8. transakcijski račun,
9. davčna številka,
10. matična številka pravne osebe,

11. statusna oblika po šifrantu ARRS,
12. pravno organizacijska oblika po šifrantu ARRS,
13. sektor dejavnosti po šifrantu ARRS,
14. šifra dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti,
15. ustanovitelji po šifrantu ARRS,
16. klasifikacija raziskovalne dejavnosti po šifrantu ARRS,
17. ime in identifikacijska koda lastne knjižnice ali knjižnice, ki za pravno osebo opravlja storitve,
18. datum izbrisa iz evidence raziskovalnih organizacij ter
19. drugi podatki, ki niso osebni, če so potrebni za doseglo namena iz prvega odstavka tega člena in so navedeni v splošnih aktih ARRS.

(6) Pri zasebnih raziskovalcih se poleg podatkov iz četrtega odstavka tega člena vodijo še naslednji podatki:

1. evidenčna številka vpisa v register zasebnih raziskovalcev,
2. stalni in začasni naslov dejavnosti (ulica, hišna številka, poštna številka, kraj, država),
3. podatki o vpisu v register zasebnih raziskovalcev (datum vpisa, številka in datum odločbe o vpisu),
4. podatki o izbrisu iz registra zasebnih raziskovalcev (datum izbrisa, številka in datum odločbe o izbrisu, način izbrisa – ali na podlagi vloge ali po uradni dolžnosti) in
5. datumi poročil o delu.

(7) O raziskovalnih skupinah se v evidenci raziskovalnih organizacij vodijo naslednji podatki:

1. evidenčna številka vpisa raziskovalne organizacije v evidenco raziskovalnih organizacij in naziv raziskovalne organizacije,
2. evidenčna številka vpisa raziskovalne skupine v evidenco raziskovalnih organizacij,
3. ime raziskovalne skupine,
4. osebno ime vodje raziskovalne skupine,
5. evidenčna številka vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij vodje raziskovalne skupine,
6. naslov raziskovalne skupine in država (ulica, hišna številka, poštna številka, kraj, država),
7. telefonska številka in naslov elektronske pošte raziskovalne skupine,
8. internetni naslov,
9. klasifikacija raziskovalne dejavnosti po šifrantu ARRS,

10. status (aktivna ali neaktivna) ter datum spremembe statusa in

11. datum izbrisa iz evidence raziskovalnih organizacij.

(8) O raziskovalcih se v evidenci raziskovalnih organizacij vodijo naslednji podatki:

1. evidenčna številka vpisa raziskovalca v evidenco raziskovalnih organizacij,
2. evidenčna številka vpisa v COBISS/SICRIS,
3. osebno ime,
4. državljanstvo,
5. spol,
6. EMŠO oziroma za tuje državljane datum rojstva,
7. naslov in država prebivališča (ulica, hišna številka, poštna številka, kraj in država),
8. naslov elektronske pošte,
9. klasifikacija raziskovalne dejavnosti po šifrantu ARRS,
10. status aktivnosti po šifrantu ARRS,
11. podatki o izobrazbi (univerza, fakulteta, država v kateri je univerza, leto diplome, raven izobrazbe, študijski program, pridobljeni strokovni oziroma znanstveni naslov, priznanje umetniških del),
12. izjava o dovoljenju za objavo določeni podatkov na SICRIS-u,
13. podatki o delovnem razmerju oziroma zaposlitvi:

- evidenčna številka vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij in naziv raziskovalne organizacije,
- evidenčna številka vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij in ime raziskovalne skupine,
- odstotni delež zaposlitve glede na polno zaposlitev, kot je opredeljen v pogodbi o zaposlitvi, z datumom začetka zaposlitve,
- odstotni delež zaposlitve za raziskovalno/razvojno dejavnost glede na polno zaposlitev, kot je opredeljen v pogodbi o zaposlitvi z datumom začetka zaposlitve,
- raziskovalni naziv,
- datum izvolitve in naziv organa ali komisije, ki je dodelila raziskovalni naziv, in
- naziv delovnega mesta,

14. podatki o prenehanju delovnega razmerja

- datum prenehanja delovnega razmerja in

- razlog prenehanja delovnega razmerja (prenehanje, upokojitev, smrt).

(9) O strokovnih in tehničnih sodelavcih se v evidenci raziskovalnih organizacij vodijo naslednji podatki:

1. evidenčna številka vpisa strokovnega oziroma tehničnega sodelavca v evidenco raziskovalnih organizacij,
2. evidenčna številka vpisa v COBISS/SICRIS,
3. osebno ime,
4. državljanstvo,
5. spol,
6. EMŠO oziroma za tuje državljane datum rojstva,
7. naslov elektronske pošte,
8. status aktivnosti po šifrantu ARRS,
9. podatki o izobrazbi (najvišja pridobljena raven izobrazbe in pridobljeni strokovni oziroma znanstveni naslov),
10. podatki o delovnem razmerju oziroma zaposlitvi:
 - evidenčna številka vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij in naziv raziskovalne organizacije,
 - evidenčna številka vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij in ime raziskovalne skupine,
 - odstotni delež zaposlitve glede na polno zaposlitev, kot je opredeljen v pogodbi o zaposlitvi, z datumom začetka zaposlitve,
 - odstotni delež zaposlitve za raziskovalno/razvojno dejavnost glede na polno zaposlitev, kot je opredeljen v pogodbi o zaposlitvi, z datumom začetka zaposlitve,
 - podatek ali je strokovni ali tehnični sodelavec in
 - naziv delovnega mesta.

(10) Zbirka podatkov o recenzentih iz 3. točke prvega odstavka tega člena vsebuje naslednje podatke:

1. zaporedno številko recenzenta,
2. osebno ime recenzenta,
3. strokovni oziroma znanstveni naslov recenzenta,
4. elektronski naslov,
5. podatke o zaposlitvi (organizacija),
6. podatke o znanstvenem in strokovnem področju recenzenta,
7. podatke o znanstveni uspešnosti recenzenta in
8. status aktivnosti po šifrantu ARRS.

(11) Zbirka podatkov o recenzentih ni javna.

(12) Zbirke podatkov iz prvega odstavka tega člena se lahko vodijo elektronsko.

(13) V elektronsko zbirko podatkov o raziskovalni dejavnosti v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: SICRIS) se prenašajo:

- podatki o prejemnikih sredstev, obveznostih do prejemnikov sredstev in podatki o izvedenih plačilih prejemnikom sredstev na podlagi aktivnostih znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter podatki o izvajanju aktivnostih znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 1., 4., 5., 6., 7., 8., 11. (razen mirovanj), 12. (pri raziskovalnih programih in projektih samo obseg v FTE), 13., 14. in 15. (razen obsega izvajanja aktivnosti posameznega člana) točke drugega odstavka tega člena, in sicer za raziskovalne programe, raziskovalne projekte, raziskovalno infrastrukturo in raziskovalno opremo,

- podatki evidence raziskovalnih organizacij iz 1., 2., 3., 4. točke, druge in šeste alineje 5. točke, 6., 7., 9., 10, 11., 16. in 17. točke petega odstavka tega člena, iz 1. do 10. točke sedmega odstavka tega člena, iz 1., 3., 4., 5., 8., 9., 10., 11. in 12. (samo informacija o izjavi: da ali ne) točke ter iz prve, druge, tretje, četrte, pete, šeste in sedme alineje 13. točke in prve alineje 14. točke osmega odstavka tega člena, iz 1., 3., 4., 5., 7., 8. in 9. točke ter prve, druge, tretje, četrte in šeste alineje 10. točke devetega odstavka tega člena.

(14) V SICRIS se lahko prenašajo tudi drugi podatki iz zbirke podatkov iz drugega odstavka tega člena, ki niso osebni, če je tako določeno v splošnih aktih ARRS.

(15) SICRIS vodi javni infrastrukturni zavod Institut informacijskih znanosti (v nadaljnjem besedilu: IZUM), ki opravlja dejavnost informacijske in komunikacijske podpore znanstvenoraziskovalni dejavnosti. IZUM kot upravitelj SICRIS, vodi, vzdržuje, nadgrajuje in obdeluje podatke o raziskovalni dejavnosti v Republiki Sloveniji, ki zajema podatke o raziskovalnih organizacijah in zasebnih raziskovalcih, o raziskovalnih skupinah, raziskovalnih programih in projektih, o raziskovalcih ter o raziskovalni opremi. SICRIS se vodi elektronsko. Vodi se za spremljanje in podporo znanstvenoraziskovalni dejavnosti v Republiki Sloveniji, to je za potrebe vrednotenja rezultatov znanstvenoraziskovalnega dela, ki se uporablja pri financiranju, evalviranju in nadzoru izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, za podporo izvajanju politike znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financira iz državnega proračuna in drugih virov, za zagotavljanje transparentnosti financiranja raziskovalnih projektov in programov in njihovih rezultatov ter nakupa raziskovalne opreme, za prikaz znanstvenoraziskovalnega in razvojnega potenciala Republike Slovenije in s tem povezano podporo pri doseganju ciljev družbenega in gospodarskega razvoja Republike Slovenije, za znanstvenoraziskovalne, raziskovalno-analične in statistične namene oziroma za izvajanje statističnih, socialno-ekonomskih in drugih raziskovanj s področja znanosti. V SICRIS se vodijo podatki iz trinajstega odstavka tega člena ter drugi podatki, v kolikor so potrebni za doseg namena iz tega odstavka. Osebni podatki, ki niso navedeni v trinajstem odstavku tega člena, se lahko vodijo le po predhodni privolitvi raziskovalca.

(16) V SICRIS so javni:

- podatki o prejemnikih sredstev, obveznostih do prejemnikov sredstev in podatki o izvedenih plačilih prejemnikom sredstev na podlagi aktivnostih znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter podatki o izvajanju aktivnostih znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 1., 4., 5., 6., 7., 8., 11. (razen mirovanj), 12. (pri raziskovalnih programih in projektih samo obseg v FTE), 13., 14. in

15. (razen obsega izvajanja aktivnosti posameznega člana) točke drugega odstavka tega člena, in sicer za raziskovalne programe, raziskovalne projekte, raziskovalno infrastrukturo in raziskovalno opremo,

- podatki iz evidence raziskovalnih organizacij iz 1., 2., 3. in 4. točke, druge in šeste alineje 5. točke, 6., 7., 10., 11., 16. in 17. točke petega odstavka tega člena. Za aktivne raziskovalne skupine so v SICRIS javni podatki iz 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. točke sedmega odstavka tega člena, iz 1., 2. 3. in 9. točke ter iz prve do četrte alineje (razen podatka o datumu začetku zaposlitve) in 13. točke osmega odstavka tega člena, iz 1., 2. in 3. točke ter prve do četrte alineje 10. točke devetega odstavka tega člena,
- drugi podatki iz zbirke podatkov iz drugega odstavka tega člena, ki niso osebni, če je tako določeno v splošnih aktih ARRS.

(17) Osebni podatki iz 8. in 11. točke ter iz pete in sedme alineje 13. točke osmega odstavka tega člena in iz 7. in 9. točke in šeste alineje 10. točke devetega odstavka tega člena lahko v SICRIS postanejo javni ob izrecnem soglasju raziskovalca oziroma strokovnega in tehničnega sodelavca.

(18) Zbirke podatkov iz prve in druge točke prvega odstavka tega člena ARRS, v delu, ki se vodi elektronsko, trajno hrani v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva. Zbirka podatkov iz tretje točke prvega odstavka tega člena se hrani do poteka namena iz prvega odstavka tega člena. Dokumentacija, na podlagi katere so bili zbrani osebni podatki za evidence iz prvega odstavka tega člena, se na ARRS hrani do poteka namena iz prvega odstavka tega člena v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva. V primeru prenehanja delovanja ARRS se v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, podatki iz zbirk podatkov iz tega člena tega zakona predajo njegovemu pravnemu nasledniku, če tega ni, pa Arhivu Republike Slovenije.

(19) Podatki v SICRIS se trajno hranijo skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva. V primeru prenehanja delovanja IZUM se v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, se podatki iz SICRIS oziroma SICRIS predajo njegovemu pravnemu nasledniku, če tega ni, pa Arhivu Republike Slovenije.

(20) Pogoje in postopek za vpis v evidenco raziskovalnih organizacij iz 2. točke prvega odstavka tega člena ter način vodenja zbirk podatkov iz prvega odstavka tega člena se določi v splošnem aktu ARRS.

(21) Način vodenja SICRIS v splošnem aktu določi IZUM.

56. člen **(pridobivanje podatkov)**

(1) Podatke iz 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona ARRS zbira neposredno na podlagi prijav ali predlogov od izvajalcev znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter iz uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščeni organi in organizacije, lahko tudi z neposrednim dostopom oziroma povezovanjem osebnih podatkov. ARRS brezplačno pridobi podatke o mladih raziskovalcih in raziskovalnih programih od prejemnikov stabilnega financiranja. Podatke ministrstva, pristojnega za znanost, za zbirki podatkov iz 1.

in 3. točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona ARRS pridobi od ministrstva, pristojnega za znanost.

(2) ARRS brezplačno pridobiva podatke iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

1. ministrstva, pristojnega za notranje zadeve iz centralnega registra prebivalstva – podatke o raziskovalcu in strokovnem ter tehničnem sodelavcu (osebno ime, datum rojstva, spol, državljanstvo, podatke o prebivališču, podatek, če je pokojni) na podlagi podatka o EMŠO;
2. Finančne uprave Republike Slovenije – podatke o davčni številki zasebnega raziskovalca na podlagi podatka o EMŠO;
3. raziskovalnih organizacij, ki so delodajalci – EMŠO, podatke o zaposlitvi, podatke o raziskovalnem nazivu;
4. IZUM-a – podatke, potrebne za preverjanje izpolnjevanja pogojev znanstvene odličnosti raziskovalcev na javnih razpisih in javnih pozivih;
5. Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve – podatke o zakonitem zastopniku pravne osebe (osebno ime, spol, EMŠO, elektronski naslov, delovno mesto, okrajšava znanstvenega naslova) na podlagi podatka o nazivu raziskovalne organizacije.

(3) Zbirka podatkov iz 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona se lahko z namenom avtomatičnega usklajevanja sprememb podatkov povezuje s Centralnim registrom prebivalstva in Poslovnim registrom Slovenije.

(4) Na zahtevo ministrstva, pristojnega za znanost, mu morata ARRS in IZUM, zaradi izvajanja nadzora, priprave finančnega načrta, ter načrtovanja, spremljanja in izvajanja politike znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter za znanstveno-raziskovalne namene in za izvajanje analiz brezplačno posredovati podatke oziroma obdelave podatkov iz vseh zbirk podatkov, ki jih upravljata, razen iz zbirke recenzentov iz devetega odstavka prejšnjega člena tega zakona.

(5) IZUM podatke iz trinajstega odstavka prejšnjega člena tega zakona brezplačno pridobiva od ARRS na podlagi evidenčnih številok vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij iz zbirke podatkov iz 1. in 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona. Dodatno IZUM od ARRS brezplačno pridobiva še vsebinske podatke za raziskovalne programe in raziskovalne projekte, in sicer povzetek, ključne besede, pomen za razvoj znanosti in pomen za razvoj Slovenije, identifikacije (COBISS-ID) del, ki so nastala kot rezultati raziskovalnega projekta oziroma raziskovalnega programa, ki jih ARRS prenese iz prijav oziroma poročil prijaviteljev, ter podatke o nazivu raziskovalne infrastrukture oziroma raziskovalne opreme, letu nabave, nabavni vrednosti, klasifikaciji in viru sofinanciranja. Podatke, ki jih na podlagi izrecnega soglasja raziskovalca dodatno vodi SICRIS, IZUM pridobiva neposredno od raziskovalcev in iz nacionalnega knjižničnega sistema, ki ga upravlja IZUM. Podatke za mednarodne projekte, vezane na slovenske raziskovalne organizacije, IZUM brezplačno pridobiva od raziskovalnih organizacij ter iz uradnih mednarodnih baz. Vsebinske podatke za raziskovalne programe in podatke o mladih raziskovalcih IZUM lahko brezplačno pridobi od raziskovalnih organizacij,

če ARRS s temi podatki ne razpolaga. Podatke o nazivu raziskovalne infrastrukture oziroma raziskovalne opreme, letu nabave, nabavni vrednosti, klasifikaciji in virih financiranja ter ime in priimek skrbnika opreme IZUM lahko brezplačno pridobi od raziskovalne organizacije ali financerjev teh aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, če ARRS s temi podatki ne razpolaga. Podatke IZUM uporablja in jih obdeluje za namene izvajanje dejavnosti, vodenje zbirk podatkov po tem zakonu, pripravo obdelav podatkov za spremljanje znanstvene odličnosti na prošnjo ARRS, raziskovalnih organizacij in ministrstev, pristojnih za znanost, tehnologijo in razvoj, ter za namene iz trinajstega odstavka prejšnjega člena tega zakona.

(6) Raziskovalne organizacije lahko iz SICRIS brezplačno pridobivajo trenutne podatke, ki se nanašajo nanje, na njihove raziskovalne skupine in na pri njih zaposlene raziskovalce, strokovne in tehnične sodelavce, v eni od standardnih oblik tako kot so le-ti zapisani v sistemu. Te podatke lahko potem raziskovalne organizacije same s pomočjo lastnih nadaljnjih obdelav uporabljajo za izvajanje dejavnosti, samoevalvacij, evalvacij, nadzora ter za spremljanje stanja, za analize oziroma v statistične namene.

(7) Izvajalci stabilnega financiranja iz 17. člena tega zakona lahko iz zbirk podatkov iz 1. in 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona brezplačno pridobivajo podatke, ki se nanašajo nanje, na njihove raziskovalne skupine in na pri njih zaposlene raziskovalce, strokovne in tehnične sodelavce, ki jih uporabljajo za izvajanje dejavnosti, samoevalvacij, evalvacij, nadzora ter za spremljanje stanja, za analize oziroma v statistične namene.

(8) ARRS lahko osebne podatke, o katerih vodi zbirke podatkov, in podatke, ki jih pridobi od upravljavcev zbirk osebnih podatkov iz drugega in tretjega odstavka tega člena, obdeluje samo za namen, določen v prvem odstavku prejšnjega člena.

7. Raziskovalne organizacije

57. člen (pogoji)

(1) Raziskovalne organizacije morajo biti registrirane za opravljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in zagotoviti ustrezno usposobljene raziskovalce, ustrezne vodje aktivnosti, raziskovalno opremo in prostore ter infrastrukturo za podporo tej dejavnosti. Raziskovalna organizacija mora biti vpisana v evidenco raziskovalnih organizacij iz 2. točke prvega odstavka 55. člena tega zakona.

(2) Raziskovalne organizacije razvijajo takšen sistem notranjega delovanja, ki bo ustvaril pregleden, odprt, vključujoč in enakopraven ter mednarodno priznan sistem zaposlovanja in kariernega razvoja, ki omogoča enake možnosti ne glede na nacionalnost, spol, raso ali starost.

58. člen (sklepanje sporazumov)

(1) Raziskovalna organizacija, ki izpolnjuje pogoje za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, določene s tem zakonom, in je vpisana v evidenco raziskovalnih organizacij,

lahko sklepa sporazume o gostovanju z raziskovalci iz tretjih držav (v nadaljnjem besedilu: sporazumi). S sporazumom se raziskovalec iz tretje države zaveže, da si bo prizadeval dokončati znanstvenoraziskovalno dejavnost, raziskovalna organizacija pa se zaveže, da bo gostila raziskovalca iz tretje države za namene dokončanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

(2) Če raziskovalna organizacija ne izpolnjuje več pogojev za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, določenih s tem zakonom, izgubi pravico do sklepanja sporazumov oziroma mora odstopiti od že sklenjenih sporazumov z dnem izbrisa iz evidence raziskovalnih organizacij.

(3) Raziskovalne organizacije, ki imajo sklenjene sporazume, morajo obveščati ARRS o sklenjenih sporazumih in o prenehanju veljavnosti teh sporazumov.

(4) ARRS objavi seznam raziskovalnih organizacij, ki lahko sklepajo sporazume in tudi seznam raziskovalnih organizacij s sklenjenimi sporazumi.

(5) Nadzor nad izvajanjem sporazumov opravlja ARRS.

(6) Vsebino, obliko in način sklepanja sporazumov iz prvega odstavka tega člena, način obveščanja iz tretjega odstavka tega člena, vsebino in način objave seznama iz četrtega odstavka tega člena ter način nadzora nad izvajanjem sporazumov iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za znanost.

59. člen

(avtonomija javnih raziskovalnih zavodov)

Javni raziskovalni zavodi so pri svojem delu avtonomni, kar jim zagotavlja predvsem:

1. svobodo raziskovanja in posredovanja znanja;
2. samostojno upravljanje s sredstvi stabilnega financiranja v skladu s tem zakonom;
3. samostojno urejanje notranje organiziranosti in delovanja v skladu s predpisi, aktom o ustanovitvi in statutom;
4. sprejemanje pogojev za izvolitev v raziskovalne nazive ob upoštevanju minimalnih pogojev določenih v splošnem aktu ARRS;
5. izvolitve v raziskovalne nazive;
6. izbiro zaposlenih za zasedbo delovnih mest;
7. oblikovanje in določitev področij znanstvenoraziskovalnega dela;
8. volitve, imenovanja in odpoklic organov v skladu s tem zakonom, statuti in drugimi akti;
9. odločanje o oblikah sodelovanja z drugimi organizacijami.

60. člen

(premoženje)

(1) Javni raziskovalni zavod, ki ga je ustanovila Republika Slovenija ali je ustanovljen z veljavnim zakonom, ki ureja SAZU, je lastnik premoženja, pridobljenega iz javnih in drugih virov.

(2) Javni raziskovalni zavod upravlja in razpolaga s premoženjem, ki ga uporablja za opravljanje svoje dejavnosti v skladu z aktom o ustanovitvi in statutom, če s tem zakonom ni drugače določeno.

(3) Javni raziskovalni zavod iz prvega odstavka tega člena lahko odtuji ali obremeni nepremičnino oziroma opremo večje vrednosti, pridobljeno iz virov državnega proračuna, proračuna lokalnih skupnosti in iz evropskih programov in skladov, le v soglasju z ustanoviteljem.

(4) Sredstva, pridobljena od prodaje premoženja iz prejšnjega odstavka, se lahko uporabijo za investicije, investicijsko vzdrževanje in opremo.

8. Raziskovalci

61. člen (pogoji)

(1) Raziskovalec, ki je zaposlen v raziskovalni organizaciji, mora imeti najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven, ter izpolnjevati druge predpisane pogoje, določene v tem zakonu in splošnih aktih ARRS.

(2) Raziskovalec, ki je zaposlen v raziskovalni organizaciji, je razvrščen v raziskovalni naziv ali ustrezen naziv visokošolskega učitelja, znanstvenega delavca ali visokošolskega sodelavca skladno z zakonom, ki ureja visoko šolstvo. Med raziskovalne nazive se štejejo naslednje skupine nazivov: znanstveni nazivi, strokovno-raziskovalni nazivi in razvojni nazivi.

(3) Znanstveni naziv se dodeli raziskovalcem, ki opravljajo predvsem temeljne raziskave in izpolnjujejo pogoje za znanstveni naziv. Strokovno-raziskovalni naziv se dodeli raziskovalcem, ki opravljajo temeljne raziskave in vodijo ali izvajajo aplikativne projekte ter izpolnjujejo pogoje za strokovno-raziskovalni naziv. Razvojni naziv se dodeli raziskovalcem, ki vodijo ali izvajajo predvsem razvojne projekte ter izpolnjujejo pogoje za razvojni naziv.

(4) Raziskovalne nazive, primerjalnik nazivov in minimalne pogoje za izvolitev v raziskovalni naziv se določi v splošnem aktu ARRS in so primerljivi z nazivi na področju visokega šolstva. Pogoje za izvolitev v naziv sprejme raziskovalna organizacija, upošteva minimalne pogoje za izvolitev v raziskovalni naziv, določene v splošnem aktu ARRS.

(5) Raziskovalcem, ki so kot izvajalci aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti zaposleni v okviru aktivnosti znanstvenoraziskovalnih dejavnosti iz 2., 5., 6. in 7. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona za določen čas, se zaradi odsotnosti iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo zaposlitev podaljša za čas upravičene odsotnosti, zaradi drugih oblik upravičenih odsotnosti, določenih v predpisih o zdravstvenem zavarovanju, pa samo če gre za neprekinjeno odsotnost daljšo od šestih mesecev, in sicer največ za čas upravičene odsotnosti. Če sredstev za podaljšanje zaposlitve ni mogoče zagotoviti iz prvotnega vira, se pri prejemnikih stabilnega financiranja stroške zaposlitve krije iz sredstev stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

(6) Raziskovalec iz tretje države, ki želi v Republiki Sloveniji opravljati znanstvenoraziskovalno dejavnost, mora z raziskovalno organizacijo skleniti sporazum.

(7) Raziskovalec iz tretje države, s katerim ima raziskovalna organizacija sklenjen sporazum, mora izpolnjevati pogoj iz drugega odstavka tega člena, če je zaposlen v raziskovalni organizaciji.

(8) Zasebni raziskovalec se na podlagi vloge vpiše v register zasebnih raziskovalcev, ki ga vodi ARRS.

(9) S splošnim aktom ARRS se določi postopek in pogoje za vpis in izbris ter za spremembo podatkov v registru zasebnih raziskovalcev, podatke registra zasebnih raziskovalcev ter poročanje o opravljenem delu na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

62. člen

(opredelitev polne in zmanjšane znanstvenoraziskovalne obveznosti)

(1) Znanstvenoraziskovalna obveznost se zaposlenemu raziskovalcu določi kot polna, kar ustreza delovnemu razmerju za polni delovni čas, ali kot zmanjšana, kar ustreza delovnemu razmerju s krajšim delovnim časom.

(2) Raziskovalec v raziskovalni organizaciji s polno znanstvenoraziskovalno obveznostjo lahko, če so za to zagotovljena sredstva, izjemoma opravlja znanstvenoraziskovalno dejavnost še največ 20 % polnega delovnega časa tudi pri istem delodajalcu, vendar ne iz državnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

(3) Direktor javnega raziskovalnega zavoda lahko opravlja znanstvenoraziskovalno obveznost kot dopolnilno zaposlitev pri istem ali drugem delodajalcu, v obsegu, ki ne presega 20 % polnega delovnega časa. Dopolnilna zaposlitev se lahko financira iz sredstev ARRS ali drugih sredstev.

63. člen

(vodja raziskovalnega projekta ali programa)

(1) Vodja raziskovalnega projekta ali programa je raziskovalec, ki ima izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu tretje stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih tretje stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 10. raven, ter izkazuje mednarodno primerljive raziskovalne rezultate.

(2) Kriterije za ugotavljanje izpolnjevanja izkazovanja mednarodno primerljivih raziskovalnih rezultatov in obdobje zajema mednarodno primerljivih raziskovalnih dosežkov na predlog znanstvenega sveta ARRS sprejme upravni odbor ARRS. Obdobje zajema mednarodno primerljivih raziskovalnih rezultatov se lahko v primeru odsotnosti iz petega odstavka 61. člena tega zakona podaljša največ za čas odsotnosti.

64. člen

(določitev plače raziskovalcem za delo na projektih za določen čas)

(1) Za določitev plač raziskovalcev, zaposlenih v javnih raziskovalnih organizacijah, ki se zaposlijo za določen čas na podlagi posebne pogodbe med javno raziskovalno organizacijo

in Evropsko komisijo ali drugim organom EU, mednarodno organizacijo ali tujo ustanovo ali drugim tujim financerjem ali gospodarskim subjektom (v nadaljnjem besedilu: sopogodbenik), se ne uporabljajo določila zakona, ki določa plače v javnem sektorju tudi, če v pogodbi niso določeni plača in drugi prejemki, ki jih raziskovalec prejema v času tovrstne zaposlitve. V tem primeru se višina osnovne plače raziskovalca določi z internimi akti javne raziskovalne organizacije, ob smiselni uporabi zakona, ki ureja sistem plač javnih uslužbencev. V tem primeru plača raziskovalca z vsemi dodatki ne sme presegati dvakratnika osnovne plače v najvišjem plačnem razredu delovnega mesta, na katerega je raziskovalec razporejen.

(2) Plače raziskovalcev, napotenih na delo v tujino, se za čas dela v tujini določijo v skladu z uredbo vlade, ki ureja plače in druge prejemke javnih uslužbencev za delo v tujini.

65. člen

(mirovanje pravic, obveznosti in odgovornosti raziskovalcev iz delovnega razmerja)

(1) Raziskovalna organizacija in raziskovalec, ki je v raziskovalni organizaciji zaposlen za nedoločen čas, se lahko dogovorita o mirovanju pravic, obveznosti in odgovornosti iz pogodbe o zaposlitvi. V času mirovanja pravic, obveznosti in odgovornosti iz delovnega razmerja lahko raziskovalec sklene delovno razmerje za določen čas z drugim delodajalcem za raziskovalno oziroma pedagoško delo.

(2) V času mirovanja pravic, obveznosti in odgovornosti iz pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas raziskovalcu miruje tudi raziskovalni naziv.

66. člen

(sobotno leto)

Delavci v javnih raziskovalnih organizacijah, ki so izvoljeni v raziskovalne nazive oziroma v nazive visokošolskih učiteljev, lahko v šestih letih za eno leto preidejo v drugo domačo ali tujo raziskovalno organizacijo.

9. Javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod

67. člen

(javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod)

(1) Javni raziskovalni zavod je zavod, ki ga za namen neodvisnega izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti ustanovi Republika Slovenija na predlog ministrstva, pristojnega za znanost ali SAZU na podlagi zakona, ki ureja SAZU. Zavod je ustanovljen za izvajanje javne službe po tem zakonu in je v aktu o ustanovitvi opredeljen kot javni raziskovalni zavod.

(2) Javni infrastrukturni zavod je zavod, ki ga ustanovi Republika Slovenija na predlog ministrstva, pristojnega za znanost za izvajanje javne službe, in sicer infrastrukturne dejavnosti kot podpore znanstvenoraziskovalni dejavnosti po tem zakonu in ki je v aktu o ustanovitvi opredeljen kot javni infrastrukturni zavod. Javni infrastrukturni zavod lahko opravlja tudi znanstvenoraziskovalno dejavnost, če ima to opredeljeno v aktu o ustanovitvi.

68. člen **(organi zavoda)**

(1) Organi javnega raziskovalnega zavoda in javnega infrastrukturnega zavoda so upravni odbor, znanstveni oziroma strokovni svet in direktor.

(2) Upravni odbor sestavljajo predstavniki ustanovitelja, predstavniki zaposlenih in predstavniki uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti, na način, da je med predstavniki ustanovitelja upoštevana uravnotežena zastopanost spolov. Upravni odbor ima od pet do devet članov. Število članov mora biti liho, pri čemer nobena od treh skupin predstavnikov iz prvega stavka tega odstavka v upravnem odboru ne sme imeti večine. Mandat članov upravnega odbora je štiri leta. Število članov upravnega odbora in način njihovega imenovanja oziroma izvolitve se določita z aktom o ustanovitvi, podrobnejši način imenovanja oziroma izvolitve članov upravnega odbora pa se lahko določi v statutu javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

(3) Znanstveni oziroma strokovni svet obravnava vprašanja s področja znanstvenega in strokovnega dela javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda. Sestava, dolžina mandata, način oblikovanja in podrobnejše naloge znanstvenega oziroma strokovnega sveta, se v skladu z aktom o ustanovitvi določijo v statutu javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda, na način, da bo upoštevana uravnotežena zastopanost spolov članov.

69. člen **(pristojnosti upravnega odbora)**

(1) Upravni odbor je organ upravljanja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

(2) Upravni odbor ima naslednje pristojnosti:

1. sprejema splošne akte javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda ter akt o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest;
2. sprejema strategijo razvoja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda in spremlja njeno uresničevanje;
3. sprejema letni program dela in finančni načrt javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
4. upravni odbor javnega infrastrukturnega zavoda mora k letnemu programu dela in finančnemu načrtu pridobiti soglasje ustanovitelja;
5. sprejema letno poročilo javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
6. v javnih raziskovalnih zavodih na predlog direktorja in ob predhodnem mnenju znanstvenega sveta sprejema razporeditev sredstev S-ZRD-O;
7. v javnih raziskovalnih zavodih na predlog direktorja in ob predhodnem mnenju znanstvenega sveta sprejme akt prejemnika stabilnega financiranja iz 29. člena tega zakona;

8. v javnih raziskovalnih zavodih sprejme poročilo o evalvaciji iz 31. člena tega zakona;
9. odloča o zadevah gospodarske in materialne narave ter skrbi za nemoteno poslovanje javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
10. odloča o predlogu direktorja o uporabi presežka prihodkov nad odhodki;
11. na predlog direktorja ustanovitelju predlaga način pokrivanja presežka odhodkov nad prihodki;
12. daje ustanovitelju in direktorju predloge in mnenja o posameznih vprašanjih;
13. izvaja nadzor nad vodenjem poslov ter nad finančnim in premoženjskim stanjem javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
14. sprejema statut, h kateremu ne glede na določbe zakona, ki ureja zavode, ni potrebno soglasje ustanovitelja;
15. imenuje zunanje revizorje za pregled finančnega poslovanja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
16. potrjuje program notranje revizije in program notranjega nadzora;
17. daje soglasje za posle, ki se v statutu določijo kot posli, za katere je potrebno soglasje upravnega odbora;
18. od direktorja lahko zahteva informacije glede katerega koli poročila ali zadeve v zvezi s poslovanjem javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
19. imenuje in razrešuje direktorja javnega zavoda, h čemer ne glede na določbe zakona, ki ureja zavode, ni potrebno soglasje ustanovitelja;
20. imenuje komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
21. izvaja druge naloge v skladu z aktom o ustanovitvi oziroma statutom javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

(3) Naloge upravnega odbora se podrobneje opredelijo v aktu o ustanovitvi javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

70. člen **(skrbnost članov upravnega odbora)**

Člani upravnega odbora javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda morajo svoje naloge opravljati s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika. Za kršitev dolžne skrbnosti in zaradi kršitve varovanja poslovne skrivnosti so odškodninsko odgovorni po splošnih načelih obligacijskega prava.

71. člen **(imenovanje direktorja zavoda)**

(1) Za direktorja javnega raziskovalnega zavoda je lahko imenovan raziskovalec, ki ima izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu tretje stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih tretje stopnje in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 10. raven, izpolnjuje kriterije za vodjo temeljnega raziskovalnega projekta ter izpolnjuje tudi druge pogoje, določene z aktom o ustanovitvi.

(2) Za direktorja javnega infrastrukturnega zavoda je lahko imenovana oseba z najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven, in ki izkazuje potrebno strokovno znanje in sposobnost za organiziranje in vodenje, ter izpolnjuje druge pogoje, določene z aktom o ustanovitvi.

(3) Direktor javnega raziskovalnega zavoda in javnega infrastrukturnega zavoda se imenuje za obdobje petih let.

(4) Direktorja imenuje in razrešuje upravni odbor.

72. člen **(pristojnosti direktorja)**

(1) Direktor je poslovodni organ javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

(2) Direktor vodi, zastopa in predstavlja javni raziskovalni oziroma infrastrukturni zavod ter je odgovoren za zakonitost poslovanja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda. Opravlja naslednje naloge:

1. skrbi in odgovarja za zakonitost dela javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda in za izvrševanje njegovih obveznosti, določenih z zakonom, drugimi predpisi, aktom o ustanovitvi ter splošnimi akti javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
2. upravnemu odboru predlaga v sprejetje splošne akte javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
3. upravnemu odboru predlaga v sprejetje statut in akte o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest;
4. upravnemu odboru predlaga v sprejetje letni program dela in finančni načrt javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
5. upravnemu odboru predlaga v sprejetje letno poročilo o delu javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda;
6. upravnemu odboru predlaga v sprejetje strategijo razvoja javnega raziskovalnega oziroma javnega infrastrukturnega zavoda;
7. v javnih raziskovalnih zavodih upravnemu odboru predlaga v sprejetje razporeditev sredstev S-ZRD-O;
8. v javnih raziskovalnih zavodih upravnemu odboru predlaga v sprejetje akt prejemnika stabilnega financiranja iz 29. člena tega zakona;

9. sprejema akte v posamičnih zadevah iz pristojnosti javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda, če s predpisi ni določeno drugače;
10. pripravi predlog odločitve o uporabi presežka prihodkov nad odhodki in pokrivanja presežka odhodkov nad prihodki za upravni odbor;
11. obravnava mnenja in predloge znanstvenega sveta;
12. imenuje strokovne komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
13. opravlja druge naloge skladno z zakonom, aktom o ustanovitvi oziroma statutom raziskovalnega oziroma infrastrukturnega javnega zavoda.

(3) Naloge direktorja se podrobneje opredelijo v aktu o ustanovitvi oziroma v statutu javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

73. člen

(odgovornost in skrbnost direktorja)

(1) Direktor je odgovoren, da javni raziskovalni oziroma infrastrukturni zavod posluje v skladu z zakonom, drugimi predpisi, aktom o ustanovitvi in splošnimi akti javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

(2) Direktor je za svoje delo odgovoren upravnemu odboru in ustanovitelju.

(3) Direktor mora pri svojem delu ravnati nepristransko in s skrbnostjo dobrega strokovnjaka ter varovati poslovne skrivnosti javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda. Direktor odgovarja javnemu raziskovalnemu oziroma infrastrukturnemu zavodu za škodo, ki jo je povzročil s svojim nevestnim oziroma protipravnim ravnanjem.

74. člen

(znanstveni oziroma strokovni svet)

(1) Znanstveni oziroma strokovni svet je strokovni organ javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

(2) Pristojnosti znanstvenega sveta so:

1. odloča o strokovnih vprašanjih v okviru pooblastil, določenih v statutu ali drugih splošnih aktih javnega raziskovalnega zavoda
2. daje mnenje k strategiji razvoja javnega raziskovalnega zavoda;
3. obravnava letni program dela in finančni načrt javnega raziskovalnega zavoda;
4. daje mnenje na predlog direktorja o razporeditvi sredstev S-ZRD-O;
5. daje mnenje k s strani direktorja predlaganemu aktu prejemnika stabilnega financiranja iz 29. člena tega zakona;
6. obravnava poročilo o evalvaciji iz 31. člena tega zakona;

7. podaja mnenje v postopku imenovanja oziroma razrešitve direktorja javnega raziskovalnega zavoda;
8. imenuje komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
9. izvaja druge naloge v skladu z aktom o ustanovitvi oziroma statutom javnega raziskovalnega zavoda.

(3) Pristojnosti strokovnega sveta so:

1. odloča o strokovnih vprašanjih v okviru pooblastil, določenih v statutu ali drugih splošnih aktih javnega infrastrukturnega zavoda;
2. daje mnenje k strategiji razvoja javnega infrastrukturnega zavoda;
3. obravnava letni program dela in finančni načrt javnega infrastrukturnega zavoda;
4. sprejema stališča o ravni kakovosti storitev javnega infrastrukturnega zavoda;
5. podaja mnenje v postopku imenovanja oziroma razrešitve direktorja javnega infrastrukturnega zavoda;
6. imenuje komisije in druga delovna telesa za izvajanje nalog iz svoje pristojnosti;
7. izvaja druge naloge v skladu z aktom o ustanovitvi oziroma statutom javnega infrastrukturnega zavoda.

(4) Sestava in način oblikovanja znanstvenega oziroma strokovnega sveta, se v skladu z aktom o ustanovitvi določijo v statutu javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

75. člen

(zagotavljanje enakih možnosti spolov)

Za zagotavljanje enakih možnosti spolov javne raziskovalne organizacije sprejmejo in izvajajo program ukrepov ter najmanj enkrat letno obravnavajo njegove učinke in o njih poročajo v okviru rednih letnih poročil.

76. člen

(zagotavljanje neprekinjenega delovanja nacionalno pomembne informacijske infrastrukture)

(1) Obvladovanje pomembnih tveganj v poslovanju Akademsko in raziskovalna mreža Slovenije (Arnes) in Inštitut informacijskih znanosti Maribor (IZUM) povezanih z zagotavljanjem neprekinjenega delovanja informacijskih sistemov nacionalnega in mednarodnega pomena ter obvladovanjem nevarnosti in škod, se lahko zagotavlja z organiziranjem stalne pripravljenosti zaposlenih na domu.

(2) Izvajanje stalne pripravljenosti iz prvega odstavka pomeni dosegljivost javnega uslužbenca izven delovnega časa zaradi potreb takojšnjega prihoda na delo ali zagotovitve

neprekinjenega delovanja informacijskih sistemov iz tretjega odstavka tega člena na oddaljen način.

(3) Nujni informacijski sistemi, za katere se lahko odredi stalna pripravljenost so tisti, ki zagotavljajo neprekinjeno delovanje informacijskih infrastruktur javnih infrastrukturnih zavodov, delovanje storitev od katerih je odvisno delovanje javnih zavodov s področja raziskovanja, izobraževanja, kulture, državne uprave in delovanje interneta v Republiki Sloveniji. Med nujne informacijske storitve se šteje tudi neprekinjeno zagotavljanje informacijske varnosti.

(4) Podrobnejše določbe o infrastrukturnih dejavnostih, izpostavljenih pomembnim tveganjem, za katere se lahko odredi stalna pripravljenost, ter način določitve stalne pripravljenosti se določijo v aktu o ustanovitvi.

10. Organizacije na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti

77. člen

(ustanovitev zavoda ali gospodarske družbe)

(1) Javne raziskovalne organizacije in raziskovalci spodbujajo uporabo, zaščito in prenos znanja na način, da so raziskovalni rezultati, financirani iz javnih virov, preneseni v družbo oziroma gospodarstvo. Prihodki iz dejavnosti prenosa znanja se vračajo v financiranje osnovne dejavnosti javne raziskovalne organizacije, vlagajo kot kapitalski deleži v gospodarsko družbo, ki jo javna raziskovalna organizacija soustanovi ali uporabijo za nagrajevanje izumiteljev skladno z zakonom, ki ureja izume iz delovnega razmerja.

(2) Ne glede na zakon, ki ureja javne finance, lahko javna raziskovalna organizacija zaradi prenosa znanja v družbo oziroma gospodarstvo ustanovi ali soustanovi zavod ali gospodarsko družbo.

(3) Gospodarsko družbo javna raziskovalna organizacija ustanovi skladno z zakonom, ki ureja gospodarske družbe in vanjo vstopa z intelektualno lastnino, pridobljeno z izvajanjem znanstvenoraziskovalne dejavnosti ali preteklimi prihodki iz dejavnosti prenosa znanja. Intelektualna lastnina mora biti, veljavno vrednotena na dan sklenitve družbene pogodbe ali spremembe skladno s postopki, ki urejajo intelektualno lastnino. Pri tem kot ustanovitelj ali soustanovitelj odgovarja za obveznosti ustanovljene pravne osebe do višine svojega kapitalskega vložka.

(4) Način vrednotenja, postopek ustanavljanja, pogoji ustanovitve gospodarske družbe ter pogoji za dodatne kapitalske vložke ali izstop iz ustanovljene ali soustanovljene pravne osebe so opredeljeni v posebnem aktu javne raziskovalne organizacije, ki ga sprejme upravni odbor in k kateremu poda soglasje vlada. Določila, ki se nanašajo na posamičen primer ustanovitve gospodarske družbe, so predeljena v družbeni pogodbi.

(5) Za ustanovitev gospodarske družbe, ki mora temeljiti na družbeni pogodbi, javna raziskovalna organizacija potrebuje soglasje ustanovitelja, in sicer na predlog upravnega odbora javne raziskovalne organizacije.

(6) Za ustanovitev zavoda, ki se ustanovi z aktom o ustanovitvi, javna raziskovalna organizacija potrebuje soglasje ustanovitelja, in sicer na predlog upravnega odbora javne raziskovalne organizacije.

78. člen

(povezovanje in sodelovanje javnih raziskovalnih zavodov z univerzami in samostojnimi visokošolskimi zavodi)

(1) Javni raziskovalni zavodi lahko, ob izpolnjevanju pogojev po predpisih, ki urejajo visokošolsko izobraževanje, v okviru svoje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, sodelujejo z univerzami in samostojnimi visokošolskimi zavodi pri oblikovanju in izvajanju visokošolskega izobraževanja.

(2) Podrobnejše določbe o postopku povezovanja in o sodelovanju javnih raziskovalnih zavodov z univerzami in samostojnimi visokošolskimi zavodi se opredelijo v aktu o ustanovitvi javnega raziskovalnega zavoda oziroma v statutu javnega raziskovalnega zavoda.

11. Javna služba na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti

79. člen

(javna služba)

(1) Javna služba na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti predstavlja znanstvene in družbeno oziroma gospodarsko relevantne ter neodvisne znanstvene raziskave in podporne dejavnosti za njihovo izvajanje, ki se izvajajo kontinuirano, kakovostno in nepridobitno in katerih rezultati so javno dostopni ter pomembni za znanstveni in družbeni oziroma gospodarski razvoj Slovenije. Javna služba na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti obsega raziskovalne programe in mlade raziskovalce ter infrastrukturno, upravno in podporno dejavnost ter drugo institucionalno infrastrukturo, programe nacionalnih raziskav in razvoja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, financiranih preko stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

(2) Izvajalci javne službe so subjekti, katerih glavni cilj na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti je neodvisna izvedba raziskav oziroma obsežna razširitev rezultatov teh dejavnosti prek izobraževanja, objav ali prenosa znanja.

(3) Javno službo na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti izvajajo javne raziskovalne organizacije, s čimer uresničujejo svoje temeljno poslanstvo. Javne raziskovalne organizacije morajo za izvajanje javne službe izpolnjevati pogoje iz 80. člena tega zakona.

(4) Javno službo lahko izvajajo tudi raziskovalne organizacije javnega prava opredeljene v 81. členu tega zakona in raziskovalne organizacije zasebnega prava iz 82. člena tega zakona. Raziskovalne organizacije iz tega odstavka morajo za izvajanje javne službe izpolnjevati pogoje iz 80. člena tega zakona.

(5) Raziskovalnim organizacijam zasebnega prava iz 82. člena tega zakona se za izvajanje javne službe podeli koncesija, javni zavodi iz 81. člena tega zakona pa izvajajo javno službo na način, kot to velja za javne raziskovalne organizacije.

(6) Javna služba se financira oziroma sofinancira iz javnih virov.

(7) Javni raziskovalni zavodi lahko poleg dejavnosti javne službe opravljajo tudi tržno dejavnost, povezano z dejavnostmi iz prvega odstavka tega člena, pri čemer te ne smejo posegati v obseg in kakovost zagotavljanja javne službe. Kadar javni raziskovalni zavod opravlja tržno dejavnost, mora biti cena na trgu oblikovana tako, da vključuje polno lastno ceno tržne dejavnosti, ki mora vključevati vse neposredne in posredne stroške zagotavljanja te tržne storitve.

(8) Javni infrastrukturni zavodi lahko poleg dejavnosti javne službe opravljajo tudi tržno dejavnost, povezano z javno službo, pri čemer te ne smejo posegati v obseg in kakovost zagotavljanja javne službe. Kadar javni infrastrukturni zavod opravlja tržno dejavnost, mora biti cena na trgu oblikovana tako, da vključuje polno lastno ceno tržne dejavnosti, ki mora vključevati vse neposredne in posredne stroške zagotavljanja te tržne storitve.

(9) Javni raziskovalni zavodi in javni infrastrukturni zavodi prihodke in odhodke javne službe in tržne dejavnosti vodijo ločeno v skladu z veljavnimi finančnimi predpisi.

(10) Presežek prihodkov nad odhodki, ustvarjen z dejavnostmi iz prvega in petnajstega odstavka tega člena in ob upoštevanju zakona, ki ureja fiskalno pravilo, sme javni raziskovalni zavod nameniti le za izvajanje in razvoj dejavnosti. O razporeditvi odloči upravni odbor na predlog direktorja.

(11) Presežek prihodkov nad odhodki, ustvarjen z dejavnostmi iz sedmega odstavka tega člena, ob upoštevanju zakona, ki ureja fiskalno pravilo, javni raziskovalni zavod lahko nameni za izvajanje in razvoj dejavnosti. O razporeditvi odloči upravni odbor na predlog direktorja.

(12) Presežek prihodkov nad odhodki, ustvarjen na javni službi, javni infrastrukturni zavod lahko nameni le za izvajanje in razvoj dejavnosti. O razporeditvi odloči upravni odbor na predlog direktorja.

(13) Javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod za pokritje presežka odhodkov nad prihodki, ustvarjenega iz javne službe in z dejavnostmi petnajstega odstavka tega člena nameni tudi presežek prihodkov nad odhodki, ustvarjen z dejavnostmi iz sedmega oziroma osmega odstavka tega člena. O načinu poravnave primanjkljaja odloči ustanovitelj na predlog upravnega odbora javnega raziskovalnega oziroma javnega infrastrukturnega zavoda.

(14) Presežka odhodkov nad prihodki, ustvarjenega z dejavnostmi iz sedmega oziroma osmega odstavka tega člena, javni raziskovalni zavod oziroma javni infrastrukturni zavod ne sme pokriti iz sredstev javne službe ali dejavnosti iz petnajstega odstavka tega člena. O načinu poravnave primanjkljaja odloča ustanovitelj na predlog upravnega odbora javnega raziskovalnega zavoda oziroma javnega infrastrukturnega zavoda.

(15) Prihodki znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 2. ter od 5. do 9. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona se pri prejemnikih stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti obravnavajo enako kot prihodki javne službe.

(16) V primeru presežka odhodkov nad prihodki po obračunskem načelu na javni službi, drugi dejavnosti ali na nivoju javnega raziskovalnega zavoda in javnega infrastrukturnega zavoda, mora javni raziskovalni zavod oziroma javni infrastrukturni zavod naročiti revizijo računovodskih izkazov na način, ki ga določa zakon, ki ureja zunanjo revizijo.

80. člen

(minimalni pogoji za pridobitev stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti)

(1) Za pridobitev stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti mora raziskovalna organizacija, dosegati minimalne vstopne pogoje kapacitete in pogoje znanstvene odličnosti.

(2) V okviru doseganja kapacitete mora raziskovalna organizacija imeti skupaj najmanj 30 FTE zaposlitev raziskovalcev za znanstvenoraziskovalno dejavnost v zadnjem osemletnem obdobju in v tem obdobju prejeti sredstva najmanj v vrednosti 500.000 eurov iz sredstev za aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih dodeljuje ARRS oziroma iz sredstev projektov okvirnega programa EU za raziskave, razvoj in inovacije, evidentiranih v centralni bazi Evropske komisije ali projektov, ki so rezultat ukrepov okvirnega programa EU, ali projekti iz gospodarstva pri čemer upoštevana vrednost projektov z gospodarstva ne sme presegati 100.000 EUR.

(3) V okviru doseganja pogojev znanstvene odličnosti mora raziskovalna organizacija v zadnjem osemletnem obdobju imeti podpisani najmanj dve pogodbi za raziskovalne oziroma inovacijske projekte okvirnega programa EU za raziskave, razvoj in inovacije, evidentirana v centralni bazi Evropske komisije ali projektov, ki so rezultat ukrepov okvirnega programa EU, ali vsaj eno pogodbo za center odličnosti, financiran na osnovi centralnih programov EU.

81. člen

(stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti javnih zavodov ustanovljenih po drugih zakonih)

(1) Javni zavodi, ustanovljeni na podlagi drugih zakonov, ki izpolnjujejo pogoje iz 80. člena tega zakona so lahko financirani v okviru stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

(2) Javne zavode iz prejšnjega odstavka tega člena, ki so bili financirani v preteklem pogodbenem obdobju, se obravnava na enak način kot javne raziskovalne organizacije, pri čemer se pred začetkom novega šestletnega pogodbenega obdobja iz 28. člena tega zakona preveri izpolnjevanje pogojev iz 80. člena tega zakona.

(3) Javni zavodi iz prvega odstavka tega člena lahko vstopijo v sistem stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti na podlagi javnega razpisa, ki se lahko objavi eno leto pred začetkom evalvacije raziskovalnih programov iz 30. člena tega zakona. V javnem razpisu se določijo tudi področja novih raziskovalnih programov ter za ISF-O in PSF-O namenjena proračunska sredstva.

(4) ARRS v postopku javnega razpisa ugotovi izpolnjevanje pogojev iz 80. člena tega zakona, izvede evalvacijski postopek iz 30. člena tega zakona na podlagi katerega oblikuje prednostno listo skladno z razpoložljivimi proračunskimi sredstvi in izda sklep o izbiri za opravljanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti izbranim prijaviteljem ali sklep o zavrnitvi prijave za opravljanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti neizbranim prijaviteljem.

(5) Zoper odločitev ARRS o izbiri, ki jo na prvi stopnji sprejme direktor ARRS, lahko stranka v 15 dneh po vročitvi vloži ugovor. Stranka mora v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi

katerih vlaga ugovor. Ugovor se lahko vloži zaradi kršitve postopka ali očitne pomote. Ocena in pripadajoče pojasnilo recenzenta ne more biti predmet ugovora. Vloženi ugovor ne zadrži podpisa pogodb z izbranimi prijavitelji oziroma izvršitve odločitve. O ugovoru zoper sklep o izbiri odloči upravni odbor ARRS. Zoper odločitev upravnega odbora ARRS ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor.

(6) Financiranje izbranih javnih zavodov se začne 1. januarja leta po zaključenem javnem razpisu iz drugega odstavka tega člena in traja do izteka pogodbenega obdobja iz prvega odstavka 28. člena tega zakona. V tem obdobju javni zavod ni upravičen do sredstev RSF.

(7) Če se v šestem letu pogodbenega obdobja iz prvega odstavka 28. člena tega zakona ugotovi, da javni zavod ne izpolnjuje pogojev iz 80. člena tega zakona, stabilno financiranje s koncem leta preneha.

(8) Vsebina in postopek javnega razpisa se določi s splošnim aktom ARRS.

1. Koncesije v znanstvenoraziskovalni dejavnosti

82. člen

(koncesija za izvajanje javne službe v znanstvenoraziskovalni dejavnosti)

Koncesija za izvajanje javne službe v znanstvenoraziskovalni dejavnosti se lahko dodeli pravni osebi zasebnega prava, ki ni ustanovljena po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, ter dopolnjuje znanstvenoraziskovalno dejavnost javnih raziskovalnih organizacij v Republiki Sloveniji na način, tako da izkazuje kapaciteto za znanstvenoraziskovalno delo in izpolnjuje pogoje, določene v 80. členu tega zakona.

83. člen

(dodelitev in trajanje koncesije)

(1) Koncesionarje, ki so bili financirani v preteklem pogodbenem obdobju, se obravnava na enak način kot javne raziskovalne organizacije, pri čemer se pred začetkom novega šestletnega pogodbenega obdobja preveri izpolnjevanje pogojev iz 80. člena tega zakona. Če koncesionar ne izpolnjuje pogojev, določenih v 80. členu tega zakona, se mu ne podeli koncesija za naslednje pogodbeno obdobje iz 28. člena tega zakona.

(2) Koncesija se lahko raziskovalni organizaciji, ki še nima podeljene koncesije za opravljanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, podeli na podlagi javnega razpisa, ki se lahko objavi eno leto pred začetkom evalvacije raziskovalnih programov iz 30. člena tega zakona. V javnem razpisu se določijo tudi področja novih raziskovalnih programov za podelitev koncesije ter za ISF-O in PSF-O namenjena proračunska sredstva.

(3) ARRS v postopku javnega razpisa ugotovi izpolnjevanje pogojev iz 80. člena tega zakona, izvede evalvacijski postopek iz 30. člena tega zakona na podlagi katerega oblikuje prednostno listo skladno z v javnem razpisu opredeljenimi razpoložljivimi proračunskimi sredstvi in izda odločbo o podelitvi koncesije za opravljanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti izbranim prijaviteljem ali odločbo o zavrnitvi prijave za

podelitev koncesije za opravljanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti neizbranim prijaviteljem.

(4) Vsebina in postopek javnega razpisa se določi s splošnim aktom ARRS.

(5) Koncesijo za opravljanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti podeli ARRS z odločbo.

(6) Zoper odločitev ARRS o podelitvi koncesije, ki jo na prvi stopnji sprejme direktor ARRS, lahko stranka v 15 dneh po vročitvi vloži ugovor. Stranka mora v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi katerih vlaga ugovor. Ugovor se lahko vloži zaradi kršitve postopka ali očitne pomote. Ocena in pripadajoče pojasnilo recenzenta ne more biti predmet ugovora. Vloženi ugovor ne zadrži podpisa pogodb z izbranimi prijavitelji oziroma izvršitve odločitve. O ugovoru zoper odločitev o podelitvi koncesije odloči upravni odbor ARRS. Zoper odločitev upravnega odbora ARRS ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor.

(7) Koncesija se podeli za določen čas največ šestih let z možnostjo nadaljevanja podelitve za vsakokratna naslednja šestletna obdobja. Financiranje izbranih koncesionarjev se začne 1. januarja leta po zaključenem javnem razpisu iz drugega odstavka tega člena in traja do izteka pogodbenega obdobja iz prvega odstavka 28. člena tega zakona. V pogodbenem obdobju prve podelitve koncesije koncesionar ni upravičen do sredstev RSF.

(8) Če se v šestem letu pogodbenega obdobja iz prvega odstavka 28. člena tega zakona ugotovi, da koncesionar ne izpolnjuje pogojev iz 80. člena tega zakona se koncesije za naslednje šestletno obdobje ne podeli.

(9) Ne glede na prvi odstavek tega člena se v primeru, če je v evalvaciji iz 30. člena tega zakona s strani recenzentov podano priporočilo za ukinitve raziskovalnega programa in če je to edini raziskovalni program koncesionarja, koncesija ob izteku pogodbenega obdobja ne podeli za naslednje pogodbeno obdobje.

84. člen

(pogodba o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti koncesionarja)

(1) ARRS v postopku javnega razpisa ugotovi izpolnjevanje pogojev iz 80. člena tega zakona, izvede evalvacijski postopek iz 30. člena tega zakona na podlagi katerega oblikuje prednostno listo skladno z v javnem razpisu opredeljenimi razpoložljivimi proračunskimi sredstvi in izda odločbo o podelitvi koncesije za opravljanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti izbranim prijaviteljem ali odločbo o zavrnitvi prijave za podelitev koncesije za opravljanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti neizbranim prijaviteljem.

(2) Razmerja med ARRS kot koncedentom in koncesionarjem se uredijo s koncesijsko pogodbo, ki se sklene v pisni obliki.

(3) S koncesijsko pogodbo koncedent in koncesionar uredita medsebojno koncesijsko razmerje in pogoje v zvezi z izvajanjem koncesionirane dejavnosti, zlasti pa:

1. vrsto in obseg izvajanja koncesionirane dejavnosti, ki jo mora zagotoviti koncesionar,
2. lokacijo izvajanja koncesionirane dejavnosti,
3. začetek izvajanja koncesionirane dejavnosti,
4. čas trajanja koncesijske pogodbe,
5. pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar v času trajanja koncesijskega razmerja,
6. način financiranja,
7. dolžnost poročanja o izvajanju koncesionirane dejavnosti,
8. način nadzora koncedenta ali od njega pooblaščenih revizorjev za izvedbo nadzora v zvezi s predmetom koncesije,
9. dolžnosti in pravice koncesionarja v primeru višje sile,
10. medsebojna razmerja v zvezi z morebitno škodo, povzročeno z izvajanjem ali opustitvijo izvajanja koncesionirane dejavnosti,
11. prepoved prenosa koncesije na tretje osebe,
12. pogodbene sankcije zaradi neizvajanja ali nepravilnega izvajanja dodeljene koncesije in kršitve, zaradi katerih imata koncedent in koncesionar pravico odstopiti od pogodbe.

85. člen
(prenehanje koncesijskega razmerja)

Razmerje med ARRS in koncesionarjem preneha:

1. s prenehanjem koncesijske pogodbe,
2. z odvzemom koncesije.

86. člen
(prenehanje koncesijske pogodbe)

Koncesijska pogodba preneha:

1. s pretekom časa, za katerega je bila sklenjena,
2. na podlagi pisne odpovedi koncesionarja,
3. z razdrtjem,
4. ob stečajju koncesionarja, z dnem nastanka pravnih posledic stečajnega postopka,
5. ob likvidaciji koncesionarja, z dnem prenehanja koncesionarja.

87. člen (odvzem koncesije)

ARRS z odločbo odvzame koncesijo koncesionarju:

1. če ne začne izvajati koncesionirane dejavnosti v za to določenem roku,
2. če ne izpolnjuje več pogojev za izvajanje koncesionirane dejavnosti,
3. če krši pogoje, določene za izvajanje koncesionirane dejavnosti,
4. če se ugotovi nenamenska raba sredstev,
5. če ne dopusti nadzora ali ne ravna v skladu z ugotovitvami nadzora,
6. če ne izvaja koncesijske pogodbe ali jo krši;
7. če koncesionar iz neupravičenih razlogov ne sklene koncesijske pogodbe v roku, določenem z odločbo o podelitvi koncesije.

88. člen (postopek odvzema koncesije)

(1) Če ARRS ugotovi obstoj razloga za odvzem koncesije iz prejšnjega člena, o tem obvesti koncesionarja in mu določi primeren rok za njegovo odpravo.

(2) Če koncesionar v roku iz prejšnjega odstavka kršitve ne odpravi, ARRS po uradni dolžnosti izda odločbo o odvzemu koncesije.

(3) Opozorilo iz prvega odstavka tega člena ni potrebno, če gre za kršitev, ki ima znake kaznivega dejanja ali je posledica višje sile.

(4) Zoper odločitev ARRS o odvzemu koncesije, ki jo na prvi stopnji sprejme direktor ARRS, lahko stranka v 15 dneh po vročitvi vloži ugovor. Stranka mora v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi katerih vlaga ugovor. Ugovor se lahko vloži zaradi kršitve postopka ali očitne pomote. O ugovoru zoper odločitev o odvzemu koncesije odloči upravni odbor ARRS. Zoper odločitev upravnega odbora ARRS ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor.

(5) Podrobnejše določbe o odvzemu koncesije se določi v splošnem aktu ARRS.

89. člen (pravne posledice odvzema koncesije)

(1) Z dokončnostjo odločbe o odvzemu koncesije prenehata koncesijsko razmerje in koncesijska pogodba.

(2) Koncesionar in ARRS morata izpolniti obveznosti, ki so nastale do prenehanja koncesijskega razmerja.

(3) Koncesionar, ki mu je bila odvzeta koncesija, mora ARRS povrniti vso škodo, ki je posledica kršitve, zaradi katere mu je bila koncesija odvzeta.

VI. NADZOR

90. člen

(nadzor nad delom in poslovanjem ARRS)

(1) Nadzor nad zakonitostjo, namenskostjo, učinkovitostjo in gospodarnostjo dela ARRS opravlja ministrstvo, pristojno za znanost.

91. člen

(nadzor ARRS nad porabniki proračunskih sredstev)

Nadzor, ki ga opravlja ARRS, vključuje nadzor nad zakonitostjo glede namenske porabe sredstev, ki jih dodeljuje po tem zakonu. Izvedbo nadzora lahko ARRS naroči zunanji reviziji. Prejemniki sredstev, ki se financirajo na podlagi tega zakona s strani ARRS, morajo v skladu s splošnim aktom ARRS pošiljati podatke o rezultatih znanstvenoraziskovalne dejavnosti in porabi proračunskih sredstev. ARRS o opravljenih nadzorih sprejme poročila, ki jih objavi na svojih spletnih straneh.

92. člen

(nadzor ministrstva nad porabniki proračunskih sredstev)

(1) Nadzor, ki ga opravlja ministrstvo, pristojno za znanost, oziroma drugo pristojno ministrstvo, vključuje nadzor nad namensko porabo sredstev, ki jih dodeljuje ministrstvo, pristojno za znanost, oziroma drugo pristojno ministrstvo, po tem zakonu. Prejemniki sredstev, ki se financirajo na podlagi tega zakona s strani ministrstva, pristojnega za znanost, oziroma drugega pristojnega ministrstva, morajo v skladu s podzakonskim predpisom iz 54. člena tega zakona ministrstvu pošiljati podatke o rezultatih znanstvenoraziskovalne dejavnosti in porabi proračunskih sredstev.

(2) Ministrstvo, pristojno za znanost, oziroma drugo pristojno ministrstvo, lahko naroči izvedbo zunanje revizije javnega raziskovalnega zavoda.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

93. člen

(financiranje)

(1) Ne glede na 13. člen tega zakona se delež BDP, ki je namenjen za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti po tem zakonu, povečuje za 0,08 % BDP letno dokler se ne doseže 1 % BDP.

(2) Določbe tretjega in četrtega odstavka 25. člena tega zakona se začnejo izvajati v četrtem letu prvega pogodbenega obdobja iz prvega odstavka 28. člena tega zakona. V izračun se vključijo vsi prejemniki stabilnega financiranja, razen subjektov zasebnega prava, ustanovljenih po zakonu, ki ureja gospodarske družbe.

(3) Sredstva za RSF se prvič dodelijo v letu 2023 in so do izteka prvega pogodbenega obdobja nespremenjena.

(4) V prvem in drugem letu prvega pogodbenega obdobja se ne glede na določbe drugega odstavka 21. člena tega zakona 90 % letnega prirasta sredstev državnega proračuna za znanstvenoraziskovalno dejavnost nameni za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

(5) Sredstva izračunana na podlagi 103. člena tega zakona se upoštevajo pri rasti vsote PSF-O in ISF-O od prvega leta prvega pogodbenega obdobja in dodeljujejo od prvega leta prvega obdobja. Prvo leto prvega pogodbenega obdobja se sredstva iz prejšnjega odstavka namenijo za dodelitev sredstev na podlagi 103. člena tega zakona. Ciljno stanje sredstev izračunanih na podlagi 103. člena tega zakona se nato doseže v petih enakih zaporednih letnih povečanjih sredstev prejemnikov stabilnega financiranja.

(6) V kolikor rasti sredstev za znanstvenoraziskovalno dejavnost ni, je le-ta negativna oziroma nezadostna glede na določbe prvega odstavka, se obdobje iz prejšnjega odstavka podaljša za vsako leto ničelne, negativne oziroma nezadostne rasti.

94. člen (potek mandatov)

Mandat Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije preneha z začetkom delovanja Razvojnega sveta Republike Slovenije iz 8. člena tega zakona. Razvojni svet Republike Slovenije se oblikuje do začetka uporabe tega zakona.

95. člen (potek mandatov v ARRS)

Mandat direktorja ARRS in mandati upravnega odbora, znanstvenega sveta ter drugih strokovnih teles ARRS se nadaljujejo do njihovega izteka. V tem obdobju za člane upravnega odbora in znanstvenega sveta ne velja omejitev iz petega odstavka 47. člena tega zakona in petega odstavka 52. člena tega zakona.

96. člen (potek mandata upravnega odbora javnih raziskovalnih zavodov, javnega infrastrukturnega zavoda IZUM ter sveta javnega zavoda Akademska in raziskovalna mreža Slovenije in uskladitev njihovih aktov o ustanovitvi)

(1) Mandati upravnih odborov javnih raziskovalnih zavodov in javnega infrastrukturnega zavoda IZUM ter mandat sveta javnega zavoda Akademska in raziskovalna mreža Slovenije se nadaljujejo do njihovih iztekov.

(2) Akti o ustanovitvi javnih raziskovalnih zavodov, javnega infrastrukturnega zavoda IZUM ter javnega zavoda Akademska in raziskovalna mreža Slovenije se uskladijo s tem zakonom najpozneje v štirih mesecih po začetku uporabe tega zakona.

(3) Javni raziskovalni zavodi, javni infrastrukturni zavod IZUM ter javni zavod Akademska in raziskovalna mreža Slovenije morajo uskladiti statute in druge splošne akte s tem zakonom najpozneje v štirih mesecih po uskladitvi akta o ustanovitvi iz prejšnjega odstavka.

97. člen

(sprejem aktov prejemnikov stabilnega financiranja)

Prejemniki stabilnega financiranja morajo akt iz 29. člena tega zakona sprejeti najpozneje v dveh mesecih od začetka uporabe tega zakona.

98. člen

(uskladitev aktov ARRS in agencije, pristojne za tehnološki razvoj)

(1) Vlada najpozneje v šestih mesecih od začetka veljavnosti tega zakona uskladi akt o ustanovitvi ARRS in akt o ustanovitvi agencije, pristojne za tehnološki razvoj s tem zakonom, uporabljati pa se začneta z dnem začetka uporabe tega zakona.

(2) ARRS in agencija, pristojna za tehnološki razvoj, morata uskladiti statut, s tem zakonom najpozneje en mesec pred začetkom uporabe tega zakona, uporabljati pa se začne z dnem začetka uporabe tega zakona.

(3) ARRS in agencija, pristojna za tehnološki razvoj, splošne in druge akte iz tega zakona sprejmeta najpozneje en mesec pred začetkom uporabe tega zakona, uporabljati pa se začnejo z dnem začetka uporabe tega zakona.

99. člen

(rok za podzakonske predpise)

(1) Podzakonski predpis vlade iz 38. člena tega zakona se izda najpozneje štiri mesece od uveljavitve tega zakona, uporabljati pa se začne z dnem začetka uporabe tega zakona.

(2) Ostali podzakonski predpisi iz tega zakona se izdajo najpozneje dva meseca pred začetkom uporabe tega zakona, uporabljati pa se začnejo z dnem začetka uporabe tega zakona.

100. člen

(prenehanje veljavnosti dosedanjega zakona, podzakonskih predpisov in splošnih aktov ARRS ter podaljšanje uporabe podzakonskih predpisov in splošnih aktov ARRS)

(1) Z dnem začetka uporabe tega zakona preneha veljati Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11, 57/12 – ZPOP-1A, 21/18 – ZNOrg in 9/19), razen če ta zakon določa drugače.

(2) Z dnem začetka uporabe tega zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski predpisi, izdani na podlagi zakona iz prejšnjega odstavka, ki se, če niso v nasprotju s tem zakonom, uporabljajo do začetka uporabe novih podzakonskih predpisov na podlagi tega zakona:

1. Uredba o normativih in standardih za določanje sredstev za izvajanje raziskovalne dejavnosti, financirane iz Proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 103/11, 56/12, 15/14, 103/15, 27/17, 9/18, 62/19 in 105/20);
2. Pravilnik o kriterijih za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za vodjo raziskovalnega projekta (Uradni list RS, št. 53/16);
3. Pravilnik o sklepanju sporazumov o gostovanju med raziskovalnimi organizacijami in raziskovalci iz tretjih držav (Uradni list RS, št. 22/19);
4. Pravilnik o izvajanju javnih pooblastil na področju raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 107/05);
5. Pravilnik o organizaciji in pristojnosti strokovnih teles za področje raziskovalne in razvojne dejavnosti (Uradni list RS, št. 35/03).
6. Pravilnik o koncesiji za izvajanje javne službe na področju raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS št. 48/03, 20/14, 56/16 in 69/17).

(3) Z dnem začetka uporabe tega zakona prenehajo veljati naslednji splošni akti ARRS, izdani na podlagi zakona iz prvega odstavka tega člena, ki se, če niso v nasprotju s tem zakonom, uporabljajo do začetka uporabe splošnih aktov ARRS, izdanih na podlagi tega zakona:

1. Pravilnik o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 52/16 in 79/17, 65/19, 78/20 in 145/20);
2. Pravilnik o vsebini in načinu vodenja evidence o izvajalcih raziskovalne in razvojne dejavnosti (Uradni list RS, št. 40/13 in 51/14);
3. Pravilnik o infrastrukturnih obveznostih zavodom, ki opravljajo raziskovalno dejavnost (Uradni list RS, št. 4/11, 40/11–popr., 40/13, 20/14, 41/15 in 51/21);
4. Pravilnik o Ciljnih raziskovalnih programih (CRP) (Uradni list RS, št. 43/11 in 6/12);
5. Pravilnik o raziskovalnih nazivih (Uradni list RS, št. 126/08, 41/09, 55/11, 80/12, 4/13 – popr., 5/17, 31/17 in 7/19);
6. Pravilnik o registru zasebnih raziskovalcev (Uradni list RS št. 12/05, 5/07 in 84/08).

101. člen

(dokončanje javnih razpisov in pozivov ter tekočih aktivnostih znanstvenoraziskovalne dejavnosti)

(1) Vsi postopki javnih razpisov in pozivov, ki so ob začetku uporabe tega zakona v teku pri ARRS in še niso pravnomočno končani, in vsi raziskovalni programi, projekti ter vse ostale aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih (so)financira ARRS in so v teku ob začetku uporabe tega zakona, se dokončajo po določbah Zakona o raziskovalni in razvojni

dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11, 57/12 – ZPOP-1A, 21/18 – ZNOrg in 9/19) in podzakonskih predpisov ter splošnih aktov ARRS, ki so veljali do začetka uporabe tega zakona, razen če ta zakon določa drugače.

(2) Vsi postopki javnih razpisov, ki so ob začetku uporabe tega zakona v teku pri ministrstvu, pristojnem za znanost, in še niso pravnomočno končani, ter vse ostale aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih (so)financira ministrstvo, pristojno za znanost, in so v teku ob začetku uporabe tega zakona, se dokončajo po določbah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11, 57/12 – ZPOP-1A, 21/18 – ZNOrg in 9/19) in podzakonskih predpisov, ki so veljali do začetka uporabe tega zakona, razen če ta zakon ne določa drugače.

(3) Po izteku obstoječih raziskovalnih in infrastrukturnih programov, prejemniki stabilnega financiranja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti oblikujejo v skladu z aktom iz 29. člena tega zakona.

(4) Za mlade raziskovalce, ki so začeli z usposabljanjem pred začetkom uporabe tega zakona se z dnem uporabe tega zakona uporablja določbe tega zakona. Če je mladi raziskovalec zaposlen na raziskovalni organizaciji, ki ni prejemnica stabilnega financiranja po tem zakonu, se njegovo usposabljanje zaključi na način in pod pogoji, ki so veljali do začetka uporabe tega zakona.

(5) Raziskovalne organizacije, razen pravnih oseb iz sedmega odstavka tega člena, ki imajo ob začetku uporabe tega zakona raziskovalne oziroma infrastrukturne programe se za prvo pogodbeno obdobje iz 28. člena tega zakona uvrstijo v stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Izpolnjevanje pogojev iz 80. člena tega zakona se zanje preveri ob izteku prvega pogodbenega obdobja.

(6) Koncesije, podeljene po določbah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11, 57/12 – ZPOP-1A, 21/18 – ZNOrg in 9/19) zasebnim zavodom, ki so v veljavi ob začetku uporabe tega zakona, se podaljšajo do konca prvega pogodbenega obdobja iz 28. člena tega zakona.

(7) Koncesije, podeljene po določbah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11, 57/12 – ZPOP-1A, 21/18 – ZNOrg in 9/19) subjektom zasebnega prava, ustanovljenim po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, ki so v veljavi ob začetku uporabe tega zakona se podaljšajo do konca prvega pogodbenega obdobja iz 28. člena tega zakona.

(8) Sredstva prejemnikov stabilnega financiranja, ki v šestem letu pogodbenega obdobja iz 28. člena tega zakona ne izpolnjujejo pogojev iz 80. člena tega zakona se prenesejo med sredstva za namene iz drugega odstavka 12. člena tega zakona.

(9) V šestem letu prvega pogodbenega obdobja iz 28. člena tega zakona pred začetkom pogajanj se preveri izpolnjevanje pogojev po 80. členu tega zakona in o rezultatu preverjanja obvesti raziskovalne organizacije. Raziskovalne organizacije za pogajanja pripravijo

sestavine iz 1., 2. in 3. točke drugega odstavka 28. člena tega zakona ter seznam programskih skupin skupaj z obsegi financiranja.

102. člen

(začetek izvajanja evalvacij)

V prvem pogodbenem obdobju iz 28. člena tega zakona se evalvacije v skladu s 30. členom tega zakona izvede le na nekaterih področjih panelov, kot so opredeljena v evalvacijskem postopku Evropskega raziskovalnega sveta, na ostalih področjih pa še naprej poteka ocenjevanje v skladu s splošnimi akti ARRS, veljavnimi pred dnem uveljavitve tega zakona. Seznam področij za evalvacije v skladu s 30. členom tega zakona in leto evalvacije določi s sklepom direktor ARRS na predlog Znanstvenega sveta ARRS v roku pol leta od dneva začetka uporabe tega zakona.

103. člen

(prehod na stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in odprava nesorazmerij)

(1) Izhodiščno stanje vsote ISF in PSF se za prvo leto financiranja določi kot vsoto sredstev ARRS iz predhodnega leta za infrastrukturne programe, ustanoviteljske obveznosti, opredeljenih v veljavnih predpisih, sredstev za povračilo stroškov v zvezi z delom, sredstev za raziskovalne programe in mlade raziskovalce, vključno z odpravljenimi nesorazmerji, izračunanimi v skladu s tem členom, vseh javnih raziskovalnih organizacij, drugih javnih zavodov, ki izvajajo javno službo iz 79. člena tega zakona in koncesionarjev in so imeli v predhodnem letu pogodbo za izvajanje raziskovalnih programov kot matična raziskovalna organizacija.

(2) Raziskovalnim organizacijam, ki so upravičene do stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti in niso javni raziskovalni zavodi, se izračuna pripadajoča sredstva za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

(3) Sredstva iz prvega odstavka tega člena se za javne raziskovalne organizacije za prvo leto financiranja po tem zakonu določijo tako, da se sešteje realizacijo pogodbenih vrednosti predhodnega leta za infrastrukturne programe, ustanoviteljske obveznosti, opredeljenih v veljavnih predpisih, povračila stroškov v zvezi z delom, sredstva za raziskovalne programe in mlade raziskovalce, vključno z odpravljenimi nesorazmerji, izračunanimi v skladu s tem členom.

(4) Sredstva iz prvega odstavka se za druge javne zavode, ki izvajajo javno službo po tem zakonu in za koncesionarje za prvo leto financiranja po tem zakonu določijo tako, da se sešteje realizacijo sredstev zadnjega zaključenega leta za infrastrukturne programe, sredstva za raziskovalne programe in mlade raziskovalce, vključno z odpravljenimi nesorazmerji, izračunanimi v skladu s tem členom.

(5) Odpravljanje nesorazmerij se izvede pri raziskovalnih in infrastrukturnih programih, mladih raziskovalcih ter ustanoviteljskih obveznostih vključno s povračili stroškov v zvezi z delom za vse prejemnike stabilnega financiranja iz 79. člena tega zakona.

(6) Odpravljanje nesorazmerij pri raziskovalnih programih se izvede tako, da se dodelijo dodatna sredstva za programski steber financiranja tistim raziskovalnim organizacijam, ki so upravičene do izravnavanja nesorazmerij skladno s prejšnjim odstavkom, ter so izvajale raziskovalne programe v predhodnem letu kot matična raziskovalna organizacija in katerih delež sredstev za raziskovalne programe v strukturi sredstev za raziskovalne programe in raziskovalne projekte v letu 2020 je manjši od deleža sredstev za raziskovalne programe v strukturi sredstev za raziskovalne programe in raziskovalne projekte, izračunanega za javne raziskovalne organizacije v obdobju od leta 2011 do 2020. Pri seštevku raziskovalnih programov v letu 2020 se ne upoštevajo sredstva, ki so jih raziskovalni programi pridobili za namene v povezavi s pandemijo COVID-19.

(7) Odpravljanje nesorazmerij pri infrastrukturnih programih se izvede tako, da se dodelijo dodatna sredstva za institucionalni steber financiranja tistim raziskovalnim organizacijam, ki so upravičene do izravnavanja nesorazmerij skladno s petim odstavkom, ter so izvajale infrastrukturne programe v predhodnem letu in katerih delež sredstev za infrastrukturne programe, brez sredstev ESFRI, v strukturi vseh sredstev ARRS za raziskovalno organizacijo brez sredstev za ustanoviteljske obveznosti, sredstev za povračilo stroškov v zvezi z delom in brez sredstev ESFRI v letu 2020 je manjši od deleža sredstev za infrastrukturne programe, brez sredstev ESFRI, v strukturi vseh sredstev ARRS za raziskovalno organizacijo brez sredstev za ustanoviteljske obveznosti, sredstev za povračilo stroškov v zvezi z delom in sredstev ESFRI, izračunanega za javne raziskovalne organizacije v obdobju od leta 2011 do 2020.

(8) Odpravljanje nesorazmerij pri mladih raziskovalcih se izvede tako, da se pri izračunu upoštevajo izravnane vrednosti za raziskovalne programe vsem raziskovalnim organizacijam, ki so upravičene do stabilnega financiranja po tem zakonu. Dodatna sredstva za mlade raziskovalce se dodelijo tistim raziskovalnim organizacijam, ki so upravičene do izravnavanja nesorazmerij skladno s šestim odstavkom tega člena, ter so izvajale programe usposabljanja mladih raziskovalcev v predhodnem letu in katerih delež sredstev za mlade raziskovalce v strukturi sredstev za raziskovalne programe in mlade raziskovalce je v obdobju od leta 2011 do 2020 manjši od povprečja, izračunanega za javne raziskovalne organizacije v letu 2020.

(9) Skupni obseg ustanoviteljskih sredstev, ki se upoštevajo pri določitvi sredstev iz prvega odstavka tega člena, se določi z deležem ustanoviteljskih sredstev, vključno s sredstvi za povračilo stroškov v zvezi z delom javnih raziskovalnih zavodov v seštevku sredstev, ki so jih javni raziskovalni zavodi pridobili za ustanoviteljske obveznosti, vključno s sredstvi za povračilo stroškov v zvezi z delom, raziskovalne programe, infrastrukturne programe brez sredstev ESFRI, mlade raziskovalce in raziskovalne projekte ARRS v letu 2020, ki se povečajo za petdeset odstotkov. Odpravljanje nesorazmerij pri ustanoviteljskih sredstvih se izvede tako, da se pri izračunu upoštevajo izravnane vrednosti za raziskovalne programe in infrastrukturne programe ter mlade raziskovalce vsem raziskovalnim organizacijam, ki so upravičene do stabilnega financiranja po tem zakonu. Dodatna sredstva za ustanoviteljske obveznosti se dodelijo tistim raziskovalnim organizacijam, katerih delež sredstev za ustanoviteljske obveznosti je po upoštevanih izravnanih vrednostih za raziskovalne in infrastrukturne programe v strukturi sredstev za raziskovalne programe, infrastrukturne programe brez sredstev ESFRI, raziskovalne projekte in mlade raziskovalce v letu 2020 manjši od povprečja, izračunanega za javne raziskovalne organizacije v letu 2020.

(10) Pri izračunu iz šeste in sedme točke tega člena se upošteva povprečni letni obseg sredstev ARRS za obravnavane javne raziskovalne organizacije v obdobju od leta 2011 do leta 2020. Pri seštevku raziskovalnih programov v letu 2020 in skupnih sredstvih ARRS 2020 se ne upoštevajo sredstva, ki so jih raziskovalni programi pridobili za namene v povezavi s pandemijo COVID-19. Pri seštevku infrastrukturnih programov in skupnih sredstvih ARRS za leta 2011 do 2020 se ne upoštevajo sredstva ESFRI.

(11) Do vzpostavitve ciljnega stanja iz tega člena, se največ ena četrtnina letne rasti državnih proračunskih sredstev za znanstvenoraziskovalno dejavnost ministrstva, pristojnega za znanost, namenjenih vsoti ISF in PSF uporabi za namene iz tega člena.

(12) Razpoložljiva sredstva se med PSF in ISF razporedijo sorazmerno.

(13) Razpoložljiva sredstva za programsko oziroma institucionalno financiranje se upravičenim raziskovalnim organizacijam dodelijo sorazmerno glede na izračunana sredstva.

(14) Prva pogodba o stabilnem financiranju znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 28. člena tega zakona mora biti sklenjena najkasneje v štirih mesecih po začetku uporabe tega zakona. V primeru, da pogodba ni sklenjena v roku iz prejšnjega stavka, se do sklenitve pogodbe za stabilno financiranje izvaja financiranje po dvanajstih preteklega leta za elemente stabilnega financiranja.

(15) Pri izračunu sredstev za raziskovalne programe iz tega člena se v primeru, da raziskovalni program izvaja več raziskovalnih organizacij, sredstva upoštevajo pri vsaki raziskovalni organizaciji, ki izvaja raziskovalni program, razen v primeru, ko raziskovalna organizacija ni matična izvajalka niti enega raziskovalnega programa. V tem primeru se sredstva raziskovalnega programa za to raziskovalno organizacijo podaljšajo do konca prvega pogodbenega obdobja in se po njenem izteku vključijo v raziskovalni program na matični raziskovalni organizaciji.

104. člen

(določitev vrednosti kazalnikov pri določitvi sredstev PSF-O in ISF-O v prvem pogodbenem obdobju)

V tretjem odstavku 25. člena tega zakona se za prvo pogodbeno obdobje nameni največ 5 % vsote sredstev ISF in PSF, pri čemer se nobenemu od prejemnikov stabilnega financiranja ne smejo sredstva zmanjšati za več kot 3 %.

105. člen

(prenos premoženja)

Prenos lastninske pravice za premoženje, ki ga na dan uveljavitve tega zakona javni raziskovalni zavodi uporabljajo oziroma upravljajo in druga premoženjsko-pravna razmerja v zvezi s tem ter vknjižba lastninske pravice v zemljiško knjigo se uredi v treh letih po uveljavitvi tega zakona na podlagi pogodbe med Republiko Slovenijo in javnimi raziskovalnimi zavodi, po stanju na dan začetka uporabe tega zakona.

106. člen

(uskladitev evidenc)

Zbirke podatkov iz 55. člena tega zakona morata ARRS in IZUM uskladiti z določbami tega zakona v dveh letih po njegovi uveljavitvi.

107. člen
(veljavnost zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. januarja 2022.

K 1. členu:

Predlog zakona na celovit način ureja znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem, ki se delno ali v celoti financira iz državnega proračuna in drugih virov (iz evropskih programov in skladov, lokalnih skupnosti in gospodarstva), določa organiziranost znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema, znanstvenoraziskovalno dejavnost, financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, organiziranost in izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in njen nadzor.

V pravni red RS je, na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti, že bila prenesena prenovljena Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 11. maja 2016, o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varuš *au pair* (UL L 132, 21. 5. 2016, str. 21), saj je bil rok za prenos navedene direktive 23. 5. 2018. Prenovljena Direktiva (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016 med drugim razveljavlja Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. oktobra 2005 o posebnem postopku za dovolitev vstopa državljanom tretjih držav za namene znanstvenega raziskovanja (UL L 289, 3. 11. 2005, str. 15), ki je bila na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti v pravni red RS na zakonski ravni prenesena z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 112/07). Glede na prenovljeno Direktivo (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016 je bilo treba na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti v pravni red RS vsebinsko potrebno prenesti vse, kar prenovljena Direktiva (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016 ureja na novo oziroma dodatno oziroma drugače glede na Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. 10. 2005, kar je bilo na zakonski ravni že izvedeno, in sicer z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 9/19). Ker pa predmetni zakon predstavlja nov sistemski zakon na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti in nadomešča sedaj veljavni Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti, mora vsebovati tudi določbe, potrebne zaradi prenovljene Direktivo (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016, ki pa so bile, kot navedeno, v pravni red RS na področju raziskovalne in razvojne dejavnosti sicer že prenesene.

K 2. členu:

Člen opredeljuje načela, ki jih zakon upošteva pri urejanju znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema. Pri tem je na prvo mesto postavljena avtonomija znanstvenega raziskovanja, tako osebam, ki le-to izvajajo, kot tudi organizacijam. Znanstvenoraziskovalna in inovacijska dejavnost morata temeljiti na načelih kakovosti, učinkovitosti in preglednosti, enakih možnosti, odprtosti, konkurenčnosti, etičnosti in odgovornosti za uresničevanje ciljev, spoštovanju varovanja osebnih podatkov ter na medsebojnem interesnem sodelovanju in povezovanju v državnem in mednarodnem okolju. Dejavnosti morata biti usmerjeni v doseganje ciljev družbenega, gospodarskega in tehnološkega razvoja Republike Slovenije, ki so zapisani v strateških dokumentih države in v proračunskih memorandumih, ob spoštovanju socialnega, okoljevarstvenega in trajnostnega vidika družbenega razvoja. Zato mora znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem temeljiti na sodelovanju in medinstitucionalnem usklajevanju ter se komplementarno povezovati v proces izgradnje evropskega raziskovalnega prostora ob spoštovanju delitve pristojnosti med resorji. Način financiranja znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti mora biti učinkovit, uspešen, gospodaren in pregleden z vidika porabe sredstev. Znanstvenoraziskovalna dejavnost

temelji na načelih odprte znanosti, kar vključuje zlasti odprt dostop (odprt, kolikor je mogoče, zaprt, kolikor je nujno) do vseh raziskovalnih rezultatov, ki morajo biti najdljivi, dostopni, interoperabilni in ponovno uporabni, uporabo—odgovornih metrik za ocenjevanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter vključevanje skupnosti in skupnostne znanosti.

K 3. členu:

Glavni namen zakona je zagotoviti sodoben znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem z določitvijo pogojev za njegovo financiranje iz javnih virov, s čimer se bo zagotavljal družbeni in gospodarski napredek, ustvarjanje novega znanja in spoznanj ter prenos tega in mednarodno dosegljivega znanja v družbo in gospodarstvo. Sodoben znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem zagotavlja krepitev sposobnosti za obvladovanje tehnološkega in splošnega družbenega napredka, kot glavnega vira trajnostnega razvoja, povečevanja produktivnosti dela in nacionalne konkurenčne sposobnosti v svetovnem prostoru, kakor tudi izboljšanje individualne in družbene kakovosti življenja ter utrjevanje nacionalne identitete, vključno s poudarjenim sodelovanjem z v tujini živečimi raziskovalci slovenskega rodu ter slovenskimi znanstvenimi institucijami s sedežem v slovenskem zamejstvu, krepitev internacionalizacije, večjo mobilnost in vključevanje v evropske in globalne integracijske procese in mednarodne mreže vrednosti. To omogoča, poleg odprtosti v svet tudi utrjevanje skupnega slovenskega znanstvenega prostora, ki vključuje slovenske raziskovalce in institucije ki delujejo v Sloveniji, slovenskem zamejstvu ali v tujini.

Sodoben znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem zagotavlja tudi spodbujanje usposabljanja znanstvenih kadrov in razvoja znanstvenih karier, s poudarkom na zagotavljanju enakih možnosti, dostopnost raziskovalne infrastrukture, dinamično sodelovanje in povezovanje med deležniki v sistemu, s ciljem razvoja in optimalne uporabe znanstvenoraziskovalnih in inovacijskih potencialov, tako s povezovanjem gospodarstva z visokošolskimi zavodi, raziskovalnimi in izobraževalnimi organizacijami, državo in drugimi deležniki neposredno in preko učinkovitega inovacijskega podpornega okolja ter popularizacijo znanosti ter spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti v družbi.

K 4. členu:

Člen opredeljuje splošni cilj in specifične cilje zakona. Splošni cilj zakona je zagotoviti sodoben znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem, ki bo omogočal višjo kakovost življenja za vse, s kritično refleksijo družbe, učinkovitim reševanjem družbenih izzivov in dvigom konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Specifični cilji zakona so splošni razvoj znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, pospeševanje in spodbujanje znanstvenega raziskovanja, ki je namenjeno pridobivanju splošno pomembnega znanja ter širjenju in poglobljanju znanstvenih spoznanj in znanj, ustvarjanje razmer za kakovostno in neodvisno usmerjanje, vrednotenje ter spremljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, izboljšanje odličnosti ter krepitev družbene vloge in učinkovitosti znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti na vseh področjih kot temelja za doseganje konkurenčnosti in na znanju temelječe družbe, in sicer z graditvijo ugodnega družbenega, gospodarskega in institucionalnega okolja za razvoj znanja in inovativnosti, spodbujanje internacionalizacije znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema, ter s tem soustvarjanje in krepitev evropskega raziskovalnega prostora ter pozicije Slovenije v mednarodnih mrežah vrednosti. Nadalje zakon med specifične cilje uvršča tudi sodelovanje in povezovanje v okviru skupnega slovenskega raziskovalnega prostora, v katerem se povezujejo slovenski

raziskovalci iz Slovenije, zamejstva in tujine, s čimer se krepi tako identiteta posameznikov, kakor tudi spodbuja praktično sodelovanje znanstvenikov ter omogoča vključevanje v procese povezane z znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnostjo v Sloveniji tistim, ki živijo in delajo izven s Slovenije.

Nadalje zakon med specifične cilje uvršča tudi spodbujanje sodobnih tehnoloških in netehnoloških in družbenih inovacij ter posledično tudi rast produktivnosti in dodane vrednosti, spodbuja delovanje razvojnih jeder v znanosti, gospodarstvu in družbi na področjih, ki so temelj dolgoročnega družbenega in gospodarskega razvoja. Zakon zagotavlja temelj za udeleževanje nacionalnih strateških razvojnih prioritet, povečanje prenosa znanja in znanstvenoraziskovalnih rezultatov na vsa področja družbenega in gospodarskega razvoja ter spodbujanje na znanosti temelječega inoviranja. Zakon ustvarja spodbudne pogoje za celovit razvoj kariernih poti in mobilnosti na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti ob zagotavljanju enakih možnosti spolov. Zakon nadalje zagotavlja pogoje za ustrezno raziskovalno infrastrukturo ter ustrezno finančno podporo aktivnostim znotraj znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema, skladno s strateškimi dokumenti države in EU in cilji, zastavljenimi v dokumentih EU, ter aktivno interdisciplinarno, medinstitucionalno, medsektorsko in mednarodno sodelovanje in povezovanje.

K 5. členu:

Predlog zakona v 5. členu določa pomen ključnih izrazov v tem zakonu, pri čemer so v 5. člen vpisane definicije splošnih pojmov, definicije, ki opredeljujejo posamezno poglavje oziroma vsebino (npr. znanstvenoraziskovalna dejavnost, javni raziskovalni zavod, javni infrastrukturni zavod, raziskovalni program) pa so vpisane v poglavje zakona. Pri pojasnjevanju pomena splošno uporabljanih izrazov je smiselno upoštevana OECD klasifikacija Frascati in klasifikacije Statističnega urada Republike Slovenije.

Glede na sedaj veljavno ureditev zakon opredeljuje definicijo javne raziskovalne organizacije (JRO), kamor spadajo javni raziskovalni zavodi (danes so to: Geološki zavod Slovenije, Gozdarski inštitut Slovenije, Inštitut za hidravlične raziskave, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Institut »Jožef Stefan«, Inštitut za kovinske materiale in tehnologije, Inštitut za narodnostna vprašanja, Inštitut za novejšo zgodovino, Kemijski inštitut, Kmetijski inštitut Slovenije, Nacionalni inštitut za biologijo, Pedagoški inštitut, Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Zavod za gradbeništvo Slovenije in Znanstveno-raziskovalno središče Koper, ki jih je ustanovila Republika Slovenija, in Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki ga je Slovenska akademija znanosti in umetnosti ustanovila na podlagi Zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 48/94), javne univerze (danes so to: Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru in Univerza na Primorskem) in javni samostojni visokošolski zavodi (danes je to Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu).

Člen, ki opredeljuje pomen izrazov, zaradi Direktive (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016, vsebuje tudi opredelitev izrazov »tretja država« in »raziskovalec oziroma raziskovalka iz tretje države«. Ker pravni red Evropske unije, na uporabo katerega napotuje tudi predlog zakona, za države, ki niso članice Evropske unije, uporablja izraz »tretje države«, je tudi v predlog zakona dodan pojem tretja država. Izraz raziskovalec oziroma raziskovalka iz tretje države je v predlog zakona uveden zaradi Direktive (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016, ki uporablja navedeni izraz. Raziskovalec oziroma raziskovalka iz tretje države pomeni

državljana tretje države z doktoratom ali ustrezno visokošolsko kvalifikacijo, ki mu omogoča vpis v programe doktorskih študijev in ki ga raziskovalna organizacija izbere za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v skladu s tem zakonom.

Člen opredeljuje tudi pomen izraza splošni akt ARRS, pri čemer zaradi zmanjšanja administrativne ovire, ki bo skrajšala obdobje od sprejema do začetka veljavnosti akta, kot specialna določba (glede na splošno ureditev v 27. členu zakona, ki ureja javne agencije, skladno s katero je to pristojnost ustanovitelja javne agencije, tj v primeru ARRS Republika Slovenija, za katero ustanoviteljske pravice in dolžnosti izvršuje Vlada Republike Slovenije) določa, da akt v objavo v Uradni list posreduje ARRS sama.

K 6. členu:

Člen opredeljuje enovit znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem, ki ga sestavljajo nosilci in izvajalci znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, ki medsebojno sodelujejo in se povezujejo. Znanstvenoraziskovalni in inovacijski sistem vključuje tri ravni razvoja, ki vključujejo različne vrste raziskav, in sicer: temeljna znanstvenoraziskovalna raven, ki se nanaša na temeljne in aplikativne raziskave, kar je praviloma do potrditve koncepta, raziskovalno razvojna raven, ki se nanaša na industrijske raziskave in eksperimentalni razvoj, kar je praviloma do demonstracije v relevantnem okolju in razvojno inovacijska raven, ki se nanaša na eksperimentalni razvoj, to je do komercializacije rešitev na trgu ali njihovo uporabo pri končnih uporabnikih. Temeljna raziskovalna raven se izvaja v okviru znanstvenoraziskovalne dejavnosti, raziskovalno razvojna raven se izvaja tako v okviru znanstvenoraziskovalne kot tudi inovacijske dejavnosti, razvojno inovacijska raven pa se izvaja v okviru inovacijske dejavnosti. Sestavni del znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema predstavlja tudi podporno okolje, ki spodbuja mreženje, partnersko sodelovanje, prenos znanja in tehnologij ter ustvarjalnost in podjetnost. Člen opredeljuje tudi nosilce in financerje znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema, ki so, v skladu s svojimi pristojnostmi, ministrstva, pristojna za znanost in tehnologijo, vladna služba, pristojna za razvoj ter ARRS in javna agencija pristojna za tehnološki razvoj. Določeno je, da financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti izvajajo tudi druga resorna ministrstva in druge pravne osebe javnega prava, skladno s svojimi pristojnostmi, in institucije podpornega okolja v skladu z zakonom, ki ureja podporno okolje za podjetništvo. V členu so opredeljeni izvajalci znanstvenoraziskovalne dejavnosti po tem zakonu, ki so raziskovalne organizacije in zasebni raziskovalci. Izvajalci inovacijske dejavnosti po tem zakonu so raziskovalne organizacije in zasebni raziskovalci, ter pravne in fizične osebe, ki opravljajo gospodarsko dejavnost. V okviru znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema se spodbuja povezovanje vseh deležnikov, ki so določeni od četrtega do sedmega odstavka tega člena. Za strokovno podporo pri oblikovanju in sprejemanju odločitev glede delovanja znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema oziroma za izvedbo posameznih nalog ministri pristojni za znanost, razvoj oziroma tehnologijo lahko imenujejo strokovne skupine in posamezne strokovnjake kot neodvisna strokovna telesa.

K 7. členu:

Člen opredeljuje naloge Vlade Republike Slovenije, ki le-te izvaja preko ministrstev in vladnih služb, skladno z njihovimi pristojnostmi. Njihove naloge so zlasti: priprava usklajenih predlogov znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije in s tem povezanih politik, izvajanje in usklajevanje nacionalne znanstvenoraziskovalne in inovacijske politike ter

organizacija znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, usklajevanje procesa opredelitve nacionalnih strateških razvojnih prioritet ter vzpostavitev in usklajevanje mehanizmov za njihovo izvedbo, vključno s sistemom upravljanja v smislu določil in postopkov za pripravo in izvedbo pametne specializacije, financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in z njo povezanih infrastrukturnih in ostalih podpornih dejavnosti, usklajevanje in organizacija sodelovanja na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti s slovenskimi raziskovalnimi organizacijami s sedežem v slovenskem zamejstvu in raziskovalci slovenskega rodu, živečimi v tujini, financiranje inovacijske dejavnosti in z njo povezanih podpornih dejavnosti, usklajevanje in organizacija sodelovanja deležnikov na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti v evropskem raziskovalnem prostoru, usklajevanje in organizacija mednarodnega sodelovanja na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, vključno s potrebnim financiranjem, načrtovanje, usmerjanje in financiranje promocije in pospeševanja znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti ter prenosa znanja, izvajanje programov in ukrepov za sofinanciranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti v gospodarstvu in sodelovanje z organizacijami, ki izvajajo in povezujejo deležnike na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti (partnerstva in druge podporne organizacije).

Člen opredeljuje celovito obravnavo znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti na posameznih, strateško pomembnih področjih v okviru vlade oziroma posameznih resorjev, saj mnogi resorji izvajajo posamezne aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki pa niso sistemsko povezane ali usklajene. Na predlagani način je vzpostavljena tudi podlaga za lažje uveljavljanje programskega proračuna, saj pristojnosti za izvajanje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti obravnava kot celoto, ne glede na resorno pristojnost.

K 8. členu:

Člen opredeljuje vzpostavitev Razvojnega sveta Republike Slovenije, kot strokovnega posvetovalnega telesa Vlade Republike Slovenije za področje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti in določa njegove naloge. Svet sestavljajo predstavniki najpomembnejših deležniških skupin s področja, ki ga svet pokriva. Poleg njih so člani tudi ministri pristojni za področja, v katerih delo je znanstvenoraziskovalna dejavnost močno vpeta. Tako je svet pomemben organ medsebojnega usklajevanja stališč in prostor oblikovanja konsenza glede politik na področju znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti. Razvojni svet Republike Slovenije zlasti spremlja izvajanje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti v Sloveniji ter Vladi Republike Slovenije predlaga izhodišča in usmeritve za pripravo znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije. V skladu s svojim poslovníkom lahko imenuje svoje delovne skupine, v katere lahko vključi domače oziroma tuje strokovnjake. Delo sveta je javno.

Člen predstavlja uresničitev določb RISS (2011-2020) in preoblikovanje obstoječega Sveta za znanost in tehnologijo na način, da je organ bolj operativen.

K 9. členu:

Člen opredeljuje sestavo Razvojnega sveta Republike Slovenije in njegov mandat. Svet sestavljajo naslednji člani, ki so člani po položaju ali na predlog določene deležniške skupine: predsednik SAZU, predsednik Inženirske akademije Slovenije, predsednik Rektorske konference Republike Slovenije, predsednik Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov

Slovenije, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, direktor ARRS, direktor agencije za tehnološki razvoj, direktor Slovenskega podjetniškega sklada, predsednik uprave SID banke, ministri, pristojni za znanost, izobraževanje, tehnologijo, finance, informacijsko družbo, energijo, okolje, prostor, kmetijstvo, razvoj in kohezijsko politiko. Člani sveta so tudi predstavnik reprezentativnih sindikatov, ki ga predlagajo reprezentativni sindikati s področja znanosti oziroma visokega šolstva, predstavnik razvojno inovacijskih partnerstev, ki ga predlaga ministrstvo pristojno za tehnologijo, predstavnik podpornega okolja za inovacije, ki ga predlaga ministrstvo pristojno za znanost na podlagi izvedenega javnega poziva, predstavnik doktorskih študentov in mladih doktorjev znanosti, pri katerem od pridobitve prvega doktorata znanosti v času kandidature ni minilo več kot sedem let, in ga predlaga ministrstvo, pristojno za znanost, na podlagi izvedenega javnega poziva, dva predstavnika raziskovalcev, ki ju predlaga ministrstvo, pristojno za znanost, na podlagi izvedenega javnega poziva in predstavnik raziskovalcev slovenskega rodu, ki živi in dela v tujini, ki ga predlaga urad vlade, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Takšna opredelitev članstva v svetu predstavlja uravnoteženo strukturo med različnimi ključnimi deležniškimi skupinami. Zastopani so tako interesi gospodarstva, kakor tudi raziskovalne sfere, kar predstavlja pomemben institucionalni most med raziskavami in potrebami družbe, vključno z gospodarstvom.

Svet predsednika izbere med svojimi člani za mandatno dobo dveh let. Minister ne more biti predsednik sveta.

Zaradi večjega upoštevanja uravnotežene zastopanosti spolov je zakon določil, da predlagatelji članov sveta, ki so imenovani na podlagi javnega poziva in sindikati, predlagajo v imenovanje vladi eno kandidatko ženskega spola in enega kandidata moškega spola. Vlada pri imenovanju upošteva spolno uravnoteženost imenovanih članov sveta.

Člen opredeljuje tudi, da svet uredi svoje delo s poslovníkom, strokovna in administrativna dela za svet pa opravljajo ministrstvo pristojno za znanost, ministrstvo, pristojno za tehnologijo in vladna služba, pristojna za razvoj, in sicer periodično, z menjavanjem na štiri leta. Ministrstvo ali vladna služba, ki opravlja strokovna in administrativna dela za svet v okviru svojega mandata tudi zagotavlja sredstva, potrebna za delovanje sveta, njegovih delovnih skupin ter strokovnjakov.

K 10. členu:

Člen opredeljuje Znanstvenoraziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije kot krovni strateški dokumenti države za področje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, ki določa vizijo, dolgoročne cilje in ukrepe ter strukturo javnih finančnih vlaganj, s kazalniki za spremljanje učinkovitosti nacionalne politike za izvajanje in spodbujanje razvoja znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti. V členu je opredeljena tudi ključna vsebina, ki jo mora določati strategija: upravljanje znanstvenoraziskovalnega in inovacijskega sistema, vključno s sistemi podpor raziskavam in inovacijam, nacionalne strateške razvojne prioritete, cilji na področju kakovosti raziskovalnega dela, prenosa znanja za zagotavljanje inovativnega in visoko produktivnega gospodarstva in družbe, popularizacije znanosti, ustvarjalnosti in inovativnosti v družbi ter internacionalizacije. Določeno je, da se

Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija Slovenije uporablja kot izhodišče za usmerjanje in načrtovanje obsega sredstev državnega proračuna za izvajanje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti. Določilo zakona sledi usmeritvam Evropske komisije po oblikovanju učinkovite nacionalne strategije vlaganj v raziskave in razvoj ter specifičnim priporočilom Evropskega semestra, da je treba podpirati naložbe v raziskave in inovacije, ki so ključni dejavnik produktivnosti in gospodarske rasti in da bo treba dati prednost javnim naložbam v raziskave in inovacije, vključno s tehnološkimi in uporabnimi raziskavami⁹.

K 11. členu:

Člen opredeljuje postopek priprave in sprejema Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije. Predlog pripravi Vlada Republike Slovenije na podlagi izhodišč in usmeritev, ki jih pripravlja Razvojni svet Republike Slovenije, sprejme pa jo Državni zbor Republike Slovenije. Določeno je, da ministrstva, odgovorna za uresničevanje Znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije poročajo Vladi Republike Slovenije o njenem uresničevanju, ta pa o uresničevanju strategije seznanja Državni zbor Republike Slovenije. Sestava razvojnega sveta, ki je pristojen za pripravo izhodišč strategije zagotavlja, glede na vključenost različnih resorjev, da je strategija usklajena z ostalimi področnimi strateškimi dokumenti države. Znanstvenoraziskovalna in inovacijska strategija je na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti podlaga za pripravo področnih strateških dokumentov države.

K 12. členu:

Člen opredeljuje sredstva za financiranje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti, ki se zagotavlja v državnem proračunu in v drugih virih, in sicer v skladu s cilji in prioriteta mi financiranja, ki so določeni v strateških dokumentih države in EU, še zlasti v Znanstvenoraziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije in strategiji pametne specializacije. Sredstva za znanstvenoraziskovalno dejavnost se namenijo za: stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki vključuje sredstva za institucionalni steber financiranja, programski steber financiranja, razvojni steber financiranja in sredstva za programe nacionalnih raziskav; financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti na podlagi javnih razpisov oziroma pozivov, ki obsega financiranje raziskovalnih projektov, raziskovalne infrastrukture in raziskovalne opreme, razvoj znanstvenih kadrov, mednarodno sodelovanje, znanstvene publikacije in znanstvene monografije ter popularizacijo znanosti; financiranje javnih infrastrukturnih zavodov na podlagi programa dela in finančnega načrta; investicije in investicijsko vzdrževanje v javnih raziskovalnih in javnih infrastrukturnih zavodih; sofinanciranje večstranskih transnacionalnih raziskovalnih projektov, ki se sofinancirajo prek mednarodnih organizacij ali konzorcijev v okviru programov EU, pri katerih je postopek razpisa za dodelitev sredstev izveden na evropski oziroma transnacionalni ravni, skladno s postopki predvidenimi za izvrševanje programov EU ali z avtonomno določenim pravom, in ki so bili izbrani v sofinanciranje na podlagi mednarodnih evalvacij in finančnih uskladitev v okviru programov in sodelovanj, h katerim je pristopila Republika Slovenija, ministrstvo, pristojno za znanost, druga ministrstva, ARRS ali druga pravna oseba javnega prava;

⁹ PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2020 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2020, Evropska komisija, Bruselj, 20.5.2020 COM(2020) 524 final

sofinanciranje raziskovalnih projektov, ki so bili na razpisih v okviru centralnih programov Evropske unije odlično ocenjeni, vendar niso bili sprejeti v sofinanciranje; sofinanciranje raziskovalnih projektov, ki so bili izbrani v sofinanciranje v okviru centralnih programov EU in ki omogočajo dopolnjevanje z drugimi evropskimi ali državnimi sredstvi. Člen določa investicije in investicijsko vzdrževanje javnih raziskovalnih in infrastrukturnih zavodov kot poseben namen financiranja. Posebej je opredeljeno sofinanciranje izvajanja ukrepov odprte znanosti in centra znanosti ter financiranje ARRS. Uvaja se nov način dodeljevanja sredstev, to je javno povabilo zainteresiranim izvajalcem, ki ga izvede ARRS, kot alternativo javnemu pozivu v primeru, da gre za tako specifično raziskovalno dejavnost (npr. Slovenska matica), kjer je znano, da jo izvaja le zelo omejeno število izvajalcev. V tem primeru se bo v postopku dodeljevanja sredstev preverjalo izpolnjevanje splošnih pogojev za financiranje, ne bo pa se izvajal ocenjevalni postopek za določitev prednostnega seznama prijaviteljev. Javno povabilo sledi ideji omejenega postopka po ZJN-3, v katerem ponudbo lahko oddajo subjekti, katere k temu povabi naročnik. Posebne določbe o financiranju določenih znanstvenoraziskovalnih dejavnosti so določene v III. poglavju tega zakona. Določeno je tudi, da se sredstva lahko namenijo tudi za druge naloge oziroma namene določene z zakonom.

Člen opredeljuje tudi glavne namene financiranja inovacijske dejavnosti. Sredstva za inovacijsko dejavnost se namenijo predvsem za: mreženje, krepitev sinergij in spodbujanje partnerstev v znanstvenoraziskovalnem in inovacijskem sistemu, spodbujanje inovacijskih procesov in z njimi povezanih naložb podjetij v raziskave in inovacije, spodbujanje raziskovalno inovacijskih projektov za razvoj novih proizvodov, storitev in procesov, podporo pilotnim in demonstracijskim projektom za predstavitev, testiranje in demonstracijo novih rešitev, spodbujanje krepitev kompetenc in inovacijskih potencialov, mednarodno sodelovanje na področju inovacijske dejavnosti in razvoj raziskovalno-razvojnih kadrov.

V členu je opredeljena tudi možnost, da vsa ministrstva financirajo znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost, skladno z njihovimi področnimi zakoni.

K 13. členu:

Člen opredeljuje višino državnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Državno financiranje znanstveno raziskovalne dejavnosti obsega, v skladu z 2. točko 5. člena, integralna sredstva državnega proračuna, ki so znotraj finančnega načrta ministrstva, pristojnega za znanost, namenjena za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Le-ta je določen v višini 1 % BDP, kar izhaja iz tako imenovanega barcelonskega cilja, da bodo države članice EU povečale financiranje raziskovalne in razvojne dejavnosti ter dosegle cilj 3 odstotkov BDP, in sicer 1 % iz javnih virov in 2 % iz zasebnih virov. Cilj Evropske unije, da bo vlagala 3 % BDP v raziskovalno in razvojno dejavnost je bil zastavljen leta 2002 in ponovno zapisan v strategijo Evrope 2020, kot temelj za večje financiranje raziskav in inovacij, kar je tudi ključen področni cilj v Resoluciji o *raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011-2020*. Razlogi za to so evidentni, saj je ustvarjanje novega znanja z raziskavami ključno za razvoj novih in inovativnih proizvodov, procesov in storitev, ki omogočajo večjo produktivnost, konkurenčnost in blagostanje. Odličnost javne znanosti je neposredno povezana s stopnjo javnih investicij v R&R in njihovo učinkovitostjo. Znanstvena in tehnološka delitev v EU med razvitejše in ostale države članice (t.i. vzhodne in južne evropske države) je v glavnem rezultat nizkega javnega vlaganja v R&R (prav tam). Slovenija je ena izmed štirih držav, ki imajo v obdobju od 2010 do 2018 negativen trend vlaganj v raziskave in razvoj. V letih, ki so sledila se je trend financiranja sicer obrnil navzgor,

vendar je povečevanje sredstev še vedno prepočasno, da bi lahko nadomestili izgubljeno zadnjih let. Pomemben element pa je tudi stabilnost financiranja. Zaradi narave dejavnosti (dolgoročna usmerjenost) je namreč ključno, da je podpora konstantna in predvidljiva, kar omogoča dolgoročno strateško planiranje in razvoj raziskovalnih organizacij. Člen tako zagotavlja sistemu stabilnost, skupaj z 93. členom pa tudi predvidljivo rast sredstev, kar je za razvoj ključnega pomena.

Za celotno raziskovalno in razvojno dejavnost Slovenija iz državnega proračuna sicer namenja 0,48 odstotkov BDP (2019), s čimer dosega 31,7 % povprečja. (2018) (*vir: Eurostat, spletna stran, 2.12.2020*). Slovenija ima med vsemi članicami EU v obdobju od leta 2012 do 2019 največji padec financiranja raziskovalno-razvojne dejavnosti, in sicer za 9,9 odstotkov, medtem ko so države članice EU v povprečju izboljšale vlaganje v raziskovalno-razvojno dejavnost za 8,9 odstotkov.

V povprečju države članice EU za raziskave in razvoj tako namenjeno enkrat več sredstev na prebivalca kot Slovenija, medtem ko inovacijsko vodilne države vlagajo celo štirikrat več od Slovenije. Kljub političnim priporočilom Evropske komisije, da so državni viri financiranja raziskovalne in razvojne dejavnosti ključen dejavnik moči in mednarodne konkurenčnosti nacionalnih raziskovalno-inovacijskih sistemov, se je v Sloveniji šele v letu 2017 prekinil negativni trend državnih naložb v raziskave in razvoj. Izdatki za raziskave in razvoj v javnem sektorju so v Sloveniji še vedno eden od najšibkejših dimenzij inovacijske dejavnosti, kjer za Evropsko unijo zaostajamo za polovico in smo svoj položaj do Evropske unije glede na leto 2011 še poslabšali.

Ključna elementa sistema sta njegova stabilnost in predvidljivost. Na ta način je raziskovalnim institucijam zagotovljena osrednja predpostavka za srednjeročno načrtovanje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti in dvig kakovosti ter družbene relevantnosti rezultatov njihovih znanstvenih raziskav. Člen določa, da se za znanstvenoraziskovalno dejavnost v državnem proračunu z integralnimi viri zagotavlja stabilen vir financiranja. Stabilnost financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti se zagotavlja v okviru priprave in izvrševanja državnega proračuna. V primeru, da je, ne glede na prvi odstavek, v posameznem letu rast BDP negativna ali rasti ni, se za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v državnem proračunu zagotavlja sredstva najmanj v nominalni višini sredstev za ta namen preteklega leta.

K 14. členu:

Člen opredeljuje financiranje inovacijske dejavnosti preko javne agencije, pristojne za tehnološki razvoj. Opredeljuje kontinuirano izvajanje instrumentov za spodbujanje industrijskih raziskav in eksperimentalnega razvoja.

K 15. členu:

Delovanje javne agencije, pristojne za tehnološki razvoj, je določeno v zakonu, ki ureja podporno okolje za podjetništvo, v tem členu pa se dodatno opredeljuje področje dela in pristojnosti javne agencije, pristojne za tehnološki razvoj, ki v zakonu, ki ureja podporno okolje za podjetništvo, niso navedene.

K 16. členu:

Člen opredeljuje znanstvenoraziskovalno dejavnost. Znanstvenoraziskovalna dejavnost je ustvarjanje novega znanja in prenos znanja ter obsega različne aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti od temeljnih in aplikativnih raziskav, to je okvirno do tehnološke stopnje pripravljenosti 3 oziroma do potrditve koncepta, vključno z industrijskimi raziskavami, kakor tudi razvoj znanstvenih kadrov, raziskovalno opremo in raziskovalno infrastrukturo ter investicije in investicijsko vzdrževanje, mednarodno znanstveno sodelovanje ter znanstveno komuniciranje (na primer znanstvene publikacije, monografije, konference, popularizacija znanosti), ukrepov odprte znanosti.

K 17. členu:

Člen opredeljuje stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki je določeno tako, da se institucijam, ki izvajajo javno službo na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, dodelijo sredstva za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz državnega proračuna za izvajanje javne službe za šestletno pogodbeno obdobje. Takšno določilo je pomembna novost v slovenskem raziskovalnem prostoru, saj javne raziskovalne organizacije, niti univerze, ki za izvajanje javne službe na področju visokega šolstva že dobivajo proračunska sredstva kot skupna sredstva za večletno pogodbeno obdobje, do sedaj niso imele urejenega stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. V tem oziru je Slovenija ena od zelo redkih držav OECD in EU, ki nima zagotovljenega stabilnega kosovnega načina proračunskega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti¹⁰. To dejstvo izjemno močno vpliva na doseganje dolgoročne kakovosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti in na velik odliv možganov, zlasti mladih, v tujino.

Do stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti so tako upravičene javne raziskovalne organizacije, javni zavodi, ustanovljeni po drugih zakonih, ki izpolnjujejo predpisane pogoje iz 80. člena tega zakona in koncesionarji, ki so sredstva za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti pridobili na podlagi podeljenih koncesij za izvajanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Nadalje je določeno, da stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti sestoji iz štirih stebrov, in sicer institucionalnega, programskega, razvojnega in programov nacionalnih raziskav. Namen stabilnega financiranja je zagotavljanje predvidljivega okolja prejemnikov sredstev, v katerem bodo lahko dolgoročno načrtovali strateške znanstvenoraziskovalne usmeritve in njihovo izvajanje.

Člen določa stabilnost sredstev v primeru negativne rasti BDP ali rasti ni, in sicer tako, da se v takšnem primeru sredstva za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalnega dela zagotavljajo najmanj v nominalni višini sredstev za stabilno financiranje preteklega leta.

K 18. členu:

Člen definira ISF, ki je namenjen financiranju infrastrukturne, upravljalne in podpore dejavnosti ter drugi institucionalni infrastrukturi prejemnikov stabilnega financiranja. Infrastrukturna dejavnost je definirana kot zaokrožena celota raziskovalne infrastrukture, kot podpore znanstvenoraziskovalni dejavnosti prejemnikov stabilnega financiranja, ki se lahko izvaja v različnih oblikah. Upravljalno in podporno dejavnost predstavljajo vse spremljajoče

¹⁰ OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2018, str. 191

dejavnosti, ki zagotavljajo nemoteno izvedbo znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Zakon določi, da vsebino, obseg in način izvajanja infrastrukturne dejavnosti določijo prejemniki stabilnega financiranja v skladu z normativi in standardi vlade ter svojim aktom, katerega vsebina je določena v 29. členu tega zakona (akt prejemnika stabilnega financiranja). Infrastrukturna dejavnost se evalvira v okviru evalvacij iz 30. člena tega zakona.

K 19. členu:

Člen opredeljuje PSF, ki je namenjen financiranju raziskovalnih programov in mladih raziskovalcev. Člen podaja definicijo raziskovalnega programa in mladih raziskovalcev. Določeno je, da naslov, vsebino, obseg, način izvajanja raziskovalnega programa in kriterije za vodjo raziskovalnega programa ob izpolnjevanju pogojev iz 63. člena tega zakona, določijo prejemniki stabilnega financiranja v skladu z aktom prejemnika stabilnega financiranja. Evidenčni in vsebinski podatki o raziskovalnem programu, vključno z rezultati in poročili morajo biti javno dostopni. Število doktorskih mest, določitev mentorjev, program usposabljanja, kriteriji, ocenjevanje in izbor kandidatov za mlade raziskovalce določijo prejemniki stabilnega financiranja v skladu z aktom prejemnika stabilnega financiranja iz 29. člena tega zakona in se opredelijo v pogojanjih iz tretjega odstavka 28. člena tega zakona. Raziskovalni programi in mladi raziskovalci so evalvirani v okviru evalvacije raziskovalnih programov in institucionalnih samoevalvacij prejemnika stabilnega financiranja iz 30. in 31. člena tega zakona.

K 20. členu:

Člen opredeljuje razvojni steber financiranja, ki je namenjen spodbujanju razvoja znanstvenoraziskovalne in infrastrukturne dejavnosti, in sicer kakovosti, ustvarjalnosti in inovativnosti, internacionalizaciji, prenosu znanja in sodelovanju z okoljem, ki pripomorejo k doseganju ciljev in rezultatov ter izvajanju ukrepov ali nalog s področja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, opredeljenih v strateških dokumentih države in EU ter v skladu s poslanstvom in strategijo posameznega prejemnika stabilnega financiranja.

K 21. členu:

Člen opredeljuje sredstva za ISF in PSF.

Člen določa sredstva za institucionalni in programski steber stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti prejemnikov stabilnega financiranja. Določeno je, da se mora za najmanj trideset in največ petdeset odstotkov letne rasti državnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti nameniti za povečanje institucionalnega in programskega stebra stabilnega financiranja prejemnika stabilnega dela financiranja.

Vsota ISF in PSF se dodatno poveča v primeru ustanovitve nove javne raziskovalne organizacije oziroma dodelitve novih koncesij oziroma raziskovalne infrastrukture.

K 22. členu:

Člen opredeljuje določanje sredstev za RSF, ki lahko obsegajo največ 10 % vsote ISF in PSF. Odstotek (delež) pa vsakokrat v prvem letu šestletnega pogodbenega obdobja s sklepom določi minister, pristojen za znanost.

Če se v prvem letu pogodbenega obdobja glede na preteklo leto zmanjšajo sredstva za znanstvenoraziskovalno dejavnost, se sredstva RSF lahko povečajo v prvem letu, ko se

sredstva za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti povečajo, in ostanejo enaka za celotno preostalo pogodbeno obdobje.

K 23. členu:

Člen določa sredstva za programe nacionalnih raziskav (PNR), ki so vsota sredstev za programe nacionalnih raziskav prejemnikov stabilnega financiranja (PNR-O) in ne smejo presegati 1 % vsote sredstev ISF in PSF. Sredstva PNR se namenijo za potrebe raziskovanja tematik značilnih za Slovenijo. Za ta namen vlada na predlog ministrstva, pristojnega za znanost določi tematike za programe nacionalnih raziskav in obseg sredstev za ta namen, ki mora biti usklajen s prioritetskimi področji, opredeljenimi v strateških dokumentih države. Na teh tematikah se nato izvede izbor programov nacionalnih raziskav v okviru javnega poziva ARRS ali javnega povabila (v primeru izredno specifične tematike) prejemnikom stabilnega financiranja. Poleg prejemnikov stabilnega financiranja bi bili upravičenci lahko tudi raziskovalne organizacije Slovencev v zamejstvu (Avstrija, Italija, Madžarska, Hrvaška) bodisi samostojno bodisi v sodelovanju s katerim od prejemnikov sredstev stabilnega financiranja. Na ta način bi pomagali krepiti položaj slovenskih manjšin v sosednjih državah in njihovo vključitev v njihov sistem financiranja.

Člen določa tudi, da se izbor programov nacionalnih raziskav zaključi zadnje leto pogodbenega obdobja po, v naprej določenih kazalnikih, opredeljenih v splošnem aktu ARRS.

K 24. členu:

Člen opredeljuje določanje sredstev za stabilno financiranje prejemnikov stabilnega financiranja in določa, da so le-ta vsota ISF-O, PSF-O, RSF-O in PNR-O.

K 25. členu:

Člen opredeljuje določanje sredstev za ISF-O in PSF-O.

Osnovno načelo je, da se pri dodelitvi sredstev skupaj obravnava po dejavnosti primerljive raziskovalne organizacije. Člen predvideva vsako leto prerazporeditev dela sredstev med raziskovalnimi organizacijami na podlagi učinka (angl. Performance based Research Funding). Člen določa, da se največ 20 % vsote sredstev ISF in PSF prejemnikom stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti dodeli ob upoštevanju vrednosti kazalnikov znanstvene odličnosti, družbenega in gospodarskega vpliva in mednarodne vpetosti. Podrobnejša opredelitev kazalnikov in metodologije izračuna prerazporeditve deleža sredstev se določijo v splošnem aktu ARRS. Prav tako se s splošnim aktom ARRS določi tudi način izračuna dodelitve sredstev ISF-O in PSF-O za novega prejemnika stabilnega financiranja.

Določeno je, da se v primeru povečanja sredstev za ISF in PSF, ta dodelijo po skupinah po dejavnostih primerljivih raziskovalnih organizacij linearno ali na drug način, o čemer odloči minister, pristojen za znanost, s sklepom. Dodatna sredstva se med raziskovalne organizacije znotraj posamezne skupine dodelijo na enak način kot se prerazporejajo vsako leto. Prav tako je opredeljena možnost povečanja sredstev za ISF-O, če se poveča infrastrukturna aktivnost prejemnika stabilnega dela financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, v skladu s strateškimi dokumenti države ob predhodnem soglasju vlade.

K 26. členu:

Člen opredeljuje določanje sredstev RSF-O, ki so celotno pogodbeno obdobje enaka. Določeno je, da so sredstva za RSF-O največ deset odstotkov vsote sredstev ISF-O in PSF-O in se za vse prejemnike stabilnega financiranja določijo v enakem deležu. Namen porabe sredstev RSF-O se za prejemnika stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti določi za šestletno pogodbeno obdobje v pogajanjih v okviru pogodbe o financiranju stabilnega izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti in se v pogodbenem obdobju ne spreminja.

K 27. členu:

Člen opredeljuje sredstva PNR-O, ki jih prejemnik stabilnega financiranja lahko pridobi s kandidiranjem na izbor programov nacionalnih raziskav v okviru javnega poziva oziroma javnega povabila (ker bodo nekatere tematike iz drugega odstavka 23. člena zelo specifične in bi bil lahko prijavitelj en sam) ARRS iz tretjega odstavka 23. člena tega zakona.

K 28. členu:

Člen opredeljuje pogodbo o financiranju stabilnega izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Člen opredeljuje okvirno vsebino šestletne pogodbe o financiranju stabilnega izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, na podlagi katere se prejemnikom stabilnega financiranja nakazujejo sredstva za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in jo prejemniki financiranja stabilnega financiranja sklenejo z ARRS. Prejemniki stabilnega financiranja in ARRS oz. ministrstvo, pristojno za znanost, pri pripravi in usklajevanju ciljev in ciljnih vrednosti upoštevajo strateške dokumente države in EU in nacionalne strateške razvojne prioritete.

Člen določa, da se v pogodbi opredelijo tudi strateški in dolgoročni cilji prejemnika stabilnega financiranja, ukrepi za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti in kazalniki, s katerimi se spremlja doseganje ciljnih vrednosti, načrt izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki vključuje predvsem načrtovan razvoj dejavnosti v okviru ISF in PSF, razvojni cilji prejemnika stabilnega financiranja, ukrepi za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti in kazalniki, s katerimi se spremlja doseganje ciljnih vrednosti, način in dinamika poročanja o doseganju ciljev, ukrepi v primeru neizpolnjevanja določil pogodbe ter roki in načini poročanja. Strateški in dolgoročni cilji prejemnika stabilnega financiranja, ukrepi za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti in kazalniki, s katerimi se spremlja doseganje ciljnih vrednosti, načrt izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki vključuje predvsem načrtovan razvoj raziskovalnih programov in mladih raziskovalcev, razvojni cilji prejemnika stabilnega dela financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ukrepi za njihovo doseganje, ciljne in izhodiščne vrednosti in kazalniki, s katerimi se spremlja doseganje ciljnih vrednosti, so predmet pogajanj. Na podlagi usmeritev ministrstva, pristojnega za znanost, rezultatov zadnje institucionalne samoevalvacije in evalvacije raziskovalnih programov jih prejemniki stabilnega financiranja sporočijo sestavine pogodbe najkasneje do konca februarja šestega leta pogodbenega obdobja za naslednje pogodbeno obdobje. Postopek pogajanj za sklenitev pogodbe vodi minister, pristojen za znanost, ali od njega pooblaščen oseba ob sodelovanju ARRS, s pristojnim organom prejemnika stabilnega financiranja in se mora zaključiti s sklenitvijo nove pogodbe do konca koledarskega leta šestega leta pogodbenega obdobja za naslednje pogodbeno obdobje. Če se postopek sklenitve pogodbe ne zaključi v roku, se do sklenitve nove pogodbe izvaja začasno financiranje v obsegu, kot je bilo določeno v predhodni pogodbi, a največ za eno leto. To je pomembno zaradi zagotavljanja stabilnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, saj ne gre za časovno omejene aktivnosti, temveč za

temeljno delovanje institucij, ki je dolgoročno in ne vezano na posamezne pogodbene periode.

Poročilo o izvajanju pogodbe o financiranju stabilnega izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti za celotno pogodbeno obdobje prejemniki stabilnega dela financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti pošljejo ARRS do 31. maja leta po izteku pogodbe.

K 29. členu:

Člen opredeljuje akt prejemnika stabilnega financiranja.

Člen določa, da prejemnik stabilnega financiranja upravlja s sredstvi za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v skladu z aktom, ki ga sprejme pristojni organ prejemnika stabilnega financiranja ob upoštevanju splošnega akta ARRS. Prejemniki stabilnega financiranja akt objavijo tudi na svoji spletni strani. Člen določa tudi obvezne sestavine akta prejemnika stabilnega financiranja za stabilno izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

K 30. členu:

Člen opredeljuje evalvacijo raziskovalnih programov v okviru stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Evalvacije raziskovalnih programov izvaja ARRS in sicer periodično, po področjih panelov, kot so opredeljena v evalvacijskem postopku Evropskega raziskovalnega sveta, na obdobje šestih let. Temeljna kvalitativna kriterija evalvacije so raziskovalna odličnost predloga in izvedbe raziskav ter dosežki predhodnega dela programske skupine, vključno z znanstvenoraziskovalno odličnostjo in mednarodno ter družbeno in gospodarsko vpetostjo. Določeno je, da vsebinsko evalvacijo znanstvenoraziskovalnega dela raziskovalnih programov izvajajo neodvisni strokovnjaki. Rezultate evalvacije sestavljajo ocene raziskovalnih programov in priporočila za izboljšanje delovanja oziroma ukinitvev raziskovalnega programa. Rezultati evalvacije se objavijo na spletnih straneh ARRS. Postopek izvajanja evalvacij, način in metodologija izvedbe evalvacije ter minimalne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci programa, določi ARRS s splošnim aktom. Člen določa še, da se ob vsakokratni evalvaciji izvede tudi evalvacija novih raziskovalnih programov na področjih, kjer poteka evalvacija.

Programska evalvacija predstavlja temeljni postopek ocenjevanja znanstvene odličnosti na določenem področju. Programska evalvacija je izvedena za vse izvajalce znanstvenoraziskovalne dejavnosti enega področja sočasno, tako da je ocena posamičnega programa podana tudi primerjalno, glede na celotno področje. Evalvacija raziskovalnih programov v prvi vrsti ni namenjena zmanjševanju sredstev na ravni institucije, temveč neodvisni zunanji oceni, ki instituciji omogoča ustrezno prilagajanje programov.

V evalvaciji raziskovalnih programov je predvidena tudi možnost, da je predlagana ukinitvev posamičnega programa, kar v primeru koncesioniranih programov predstavlja razlog, da se takšnemu raziskovalnemu programu ne podeli nova koncesija za naslednje 6 letno obdobje.

K 31. členu:

Člen določa namen, potek in elemente institucionalne samoevalvacije prejemnikov stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

K 32. členu:

Člen opredeljuje raziskovalne projekte, njihov status, postopek izbora in način financiranja. Opredeljeno je, da projekte lahko izvajajo raziskovalne organizacije oziroma zasebni raziskovalci skladno s tem zakonom in splošnim aktom za izvrševanje javnih pooblastil pristojne agencije oziroma podzakonskimi predpisi pristojnega ministrstva.

Člen v drugem odstavku daje tudi podlago za izvajanje medresorskih projektov, namenjenih pridobivanju strokovnih ekspertiz in podatkov, ki bodo služili za oblikovanje politik oziroma strategij na posameznih resorjih (do sedaj so bili to Ciljni raziskovalni projekti). Glede na vnaprej izražen interes sodelovanje med posameznimi resorji usklajuje ministrstvo pristojno za znanost, ARRS pa prevzame izvajanje postopka javnih razpisov ali javnih pozivov, postopek izbora ter nadalje financiranje izbranih medresorskih projektov. Sredstva za te projekte zagotavlja ARRS pod pogojem, da del sredstev prispevajo zainteresirani udeleženci kot so ministrstva, javne agencije, uradi Vlade RS, službe Vlade RS in drugi proračunski uporabniki.

Člen v tretjem odstavku določa, da se sredstva za izvajanje raziskovalnih projektov dodeljujejo prek javnih razpisov oziroma javnih pozivov, ki jih izvaja ARRS oziroma pristojno ministrstvo ob upoštevanju proračunskih možnosti.

Člen v četrtem odstavku napotuje ARRS, da na projektnih razpisih namenijo sredstva ločeno za tri kategorijah raziskovalcev glede na karierno. S tem se omogoči spodbujanje naslednje generacije vrhunskih raziskovalcev, da imajo kot mlajši možnost pridobiti projekt v svoji konkurenci. Te usmeritve sledijo zgledom v EU, predvsem pa zgledu Evropskega raziskovalnega sveta (ERC).

V petem odstavku je določeno, da v sklop javnih razpisov iz četrtega odstavka spadajo tudi javni razpisi za podoktorske projekte v obsegu vsaj katerih obseg ne sme biti manjši od 10 % sredstev za ta namen.

K 33. členu:

Člen opredeljuje raziskovalno infrastrukturo in raziskovalno opremo.

K 34. členu:

Člen opredeljuje mednarodno sodelovanje na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Člen v tretjem odstavku določa, da se za sofinanciranje večstranskih transnacionalnih raziskovalnih projektov, ki se sofinancirajo prek mednarodnih organizacij ali konzorcijev v okviru programov EU, pri katerih je postopek razpisa za dodelitev sredstev izveden na evropski oziroma transnacionalni ravni, skladno s postopki predvidenimi za izvrševanje programov EU ali z avtonomno določenim pravom, in ki so bili izbrani v sofinanciranje na podlagi mednarodnih evalvacij in finančnih uskladitev v okviru programov in sodelovanj, h katerim je pristopila Republika Slovenija, ministrstvo, pristojno za znanost, druga ministrstva, ARRS ali druga pravna oseba javnega prava, lahko sklepa neposredne pogodbe o sofinanciranju z izbranimi prijavitelji v skladu s splošnim aktom ARRS oziroma agencije, pristojne za tehnološki razvoj, ali podzakonskim aktom pristojnega ministrstva.

S tem je omogočeno neposredno sofinanciranje mednarodnega sodelovanja, kjer je taka ureditev primernejša zaradi narave samega sodelovanja, kot pri izvajanju določenih instrumentov za krepitev skupnega evropskega raziskovalnega prostora. V primerih, ko je

celoten postopek izbora izveden na mednarodni ravni in je skladno z določenimi protokoli tam sprejeta tudi odločitev o financiranju, je ponovitev »*pro forma*« postopka na nacionalni ravni nesmiselna, saj povzroča podvajanje postopkov in ustvarja dodatne administrativne ovire zaradi usklajevanja procesov na mednarodni ravni. Člen zato pomeni tudi pomemben korak pri odpravljanju administrativnih ovir (ovir - ne gre samo za dodatno delo, ampak je včasih sodelovanje onemogočeno). Člen zapolnjuje vrzel predhodne zakonodaje na področju raziskovalne dejavnosti, kjer ni bilo ustrezno pravno urejeno sofinanciranje mednarodnega sodelovanja na področju raziskovalne dejavnosti s strani ministrstva, pristojnega za znanost, kot to določajo sprejete strategije. Člen pomeni pomemben korak k odpravljanju administrativnih ovir in izogibanju podvajanja postopkov. Hkrati prispeva k izgradnji enotnega evropskega raziskovalnega prostora ter doseganju sinergij med različnimi viri financiranja, skladno s strateškimi cilji Slovenije in EU.

Člen v četrtem odstavku določa, da projekte, ki so bili na razpisih v okviru centralnih programov EU odlično ocenjeni, vendar niso bili sprejeti v sofinanciranje, ali projekte, ki so bili izbrani na razpisih v okviru centralnih programov EU in ki omogočajo dopolnjevanje z drugimi evropskimi ali državnimi sredstvi, lahko ministrstvo, pristojno za znanost, tehnologijo, druga ministrstva, ARRS oziroma agencija, pristojna za tehnološki razvoj ali druga pravna oseba javnega prava sofinancira v okviru svojih pristojnosti in finančnega načrta preko neposredne pogodbe o sofinanciranju, v skladu s splošnim aktom ARRS oziroma agencije, pristojne za tehnološki razvoj, ali podzakonskim aktom pristojnega ministrstva.

K 35. členu:

Člen opredeljuje namen in vsebino financiranja razvoja znanstvenih kadrov, ki vključuje zagotavljanje sredstev za kadrovske pomlajevanje raziskovalnih skupin, doktorska in poddoktorska usposabljanja, razvoj nadaljnje raziskovalne kariere raziskovalcev ter instrumente za reintegracijo slovenskih raziskovalcev, ki delujejo v tujini. Člen tudi daje podlago za izvajanje inštrumentov kariernega razvoja raziskovalcev na vseh stopnjah raziskovalne kariere. Navedeni ukrepi ciljno dopolnjujejo sredstva, ki so v okviru programskega stebra namenjeni razvoju znanstvenih kadrov (mladim raziskovalcem).

Člen opredeljuje tudi financiranje dejavnosti popularizacije znanosti.

K 36. členu:

Člen opredeljuje način financiranja javnih infrastrukturnih zavodov, ki se financirajo na podlagi letnega programa dela. Sredstva se določijo v pogodbi med zavodom in ministrstvom pristojnim za znanost. Financiranje vključuje sredstva za plače, in druge izdatke za zaposlene, sredstva za prispevke delodajalca za socialno varnost, za izdatke za blago in storitve, nakup opreme ter za raziskovalno infrastrukturo.

K 37. členu:

Člen opredeljuje investicije in investicijsko vzdrževanje javnih raziskovalnih in javnih infrastrukturnih zavodov kot poseben del financiranja, ki se izvaja skladno z letnim načrtom investicij in investicijskega vzdrževanja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda, ki je sestavni del letnega programa dela javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda. Načrt mora biti usklajen s finančnim načrtom ministrstva, pristojnega za znanost. Drugi in tretji odstavek določata, da je namen investicij zagotavljanje

pogojev za izvajanje dejavnosti, kar vsebuje gradnjo, rekonstrukcijo, obnovo in pridobivanje oziroma najmanj stvarnega premoženja.

Peti in šesti odstavek opredeljujeta način določitve sredstev posameznemu zavodu, ki se izvede na podlagi posebnih meril in sklepa ministra za javni raziskovalni zavod, za javni infrastrukturni zavod pa ob upoštevanju letnega programa dela. Sredstva za investicijsko vzdrževanje se javnemu raziskovalnemu in infrastrukturnemu zavodu izplačajo na podlagi pogodbe med ministrstvom in zavodom.

Izjema, ki je določena v sedmem odstavku, omogoča, da se sredstva za investicijsko vzdrževanje namenijo tudi drugim raziskovalnim organizacijam, ki niso javni raziskovalni in infrastrukturni zavodi, ki imajo raziskovalno infrastrukturo, sofinancirano iz sredstev državnega proračuna in ki je javno dostopna pod enakimi pogoji, kot to velja za javne raziskovalne zavode. Način in pogoje sofinanciranja določi minister, pristojen za znanost, v pogodbi o sofinanciranju.

K 38. členu:

Člen določa, da vlada sprejme normative in standarde za določitev obsega sredstev za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financira iz državnega proračuna na podlagi cene FTE ter za spremljanje in porabo sredstev državnega proračuna.

K 39. členu:

Člen opredeljuje vzpostavitev Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti. Že v raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 je bilo ugotovljeno, da raziskovalni poklic zahteva izrazit čut za odgovornost. To še zlasti velja v majhnem prostoru, kot je slovenski, kjer se raziskovalci pogosto znajdejo v položajih, ki bi jih bilo mogoče razumeti kot navzkrižje interesov ali škodovanje ugledu raziskovalne ustanove oziroma poklica na splošno. Zato je bil v RISS predviden ukrep (številka 28) vzpostavitve častnega rabsodišča za znanstveno področje, sestavljenega iz vrhunskih, nepristranskih in etično neoporečnih članov znanstvene skupnosti. SAZU in ministrstvo, pristojno za znanost sta v letu 2016 skupaj ustanovila Svet za pripravo vsebinskih izhodišč za ustanovitev nacionalne komisije za integriteto v znanosti. Osnovna naloga sveta je bila obravnava in priprava vsebinskih izhodišč za ustanovitev in delovanje nacionalne komisije za integriteto v znanosti kot vzpostavitvi častnega rabsodišča za znanstveno področje. Svet, ki so ga sestavljali eminentni znanstveniki, je deloval pri SAZU in se je v letih 2016–2017 večkrat plenarno sestal. V letu 2016 je pripravil in v letu 2017 sprejel Priporočila v zvezi z ustanovitvijo Nacionalne komisije za integriteto v znanosti. Ob zaključku mandata sveta je bil v maju 2017 na SAZU organiziran zadnji posvet o integriteti z naslovom Pot k ustanovitvi nacionalnega telesa, na katerem so bila predstavljena sprejeta priporočila. Ta so služila kot podlaga za pripravo člena o Nacionalnem svetu za etiko in integriteto v znanosti.

Ključni namen Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti ni sankcioniranje, temveč spodbujanje vzpostavitve kulture integritete in etike, ter opozarjanje na pomen le-te v raziskavah. Glede na to, da se znanost v sedanosti srečuje z etičnimi izzivi na mnogih področjih (znatno presega tradicionalno polje medicine in veterine), je tovrstna ureditev ključna za razvoj znanosti in zaupanje širše družbe vanjo. Njegove naloge so: preventivno delovanje in izobraževanje na področju etike v znanosti z namenom spodbujanja dobrih praks in preprečevanja nepoštenosti ter lažnih informacij, sprejemanje mnenj o ravnanju v

skladu z etičnimi pravili po lastni presoji ter na predlog institucij ali posameznikov, kadar to oceni za primerno, sodelovanje z etičnimi komisijami v raziskovalnih in visokošolskih organizacijah ter podajanje svetovalnih mnenj oziroma priporočil k njihovim internim etičnim kodeksom, sodelovanje v mednarodnih omrežjih in združenjih, spodbujanje raziskovanja in seznanjanja javnosti z vprašanji etike v znanstvenoraziskovalni dejavnosti, priprava, sprejem in objava letnega poročila, s čimer bo o svojem delu obveščal tudi javnost.

Nacionalni svet za etiko in integriteto v znanosti, ki bo deloval na sedežu SAZU v okviru SAZU, bo imel 11 članov, ki jih bo na predlog SAZU, Inženirske akademije Slovenije, Rektorske konference Republike Slovenije, Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, Skupnosti samostojnih visokošolskih zavodov ter ARRS imenoval SAZU. Pri tem bosta v največji možni meri upoštevana uravnoteženo zastopanje spolov in uravnoteženost znanstvenih disciplin. Člani Nacionalnega sveta za etiko in integriteto v znanosti so pri svojem delovanju delujejo strokovno, samostojno in neodvisno, kar pomeni, da pri svojem delu niso vezani na sklepe, stališča in navodila institucij, ki so jih imenovali ali drugih institucij. Pri svojem delu upoštevajo načelo preprečevanja konflikta interesov in načelo nepristranskosti.

K 40. členu:

Člen določa, da se raziskovalno delo po tem zakonu izvaja v skladu z načeli odprte znanosti in navede nekaj načel odprte znanosti (odprti dostop do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov, vrednotenje kakovosti in vpliva raziskav, povezovanje in vključevanje zainteresirane javnosti). Podrobnejša določila za izvajanje znanstvenoraziskovalnega dela po načelih odprte znanosti določi vlada ob upoštevanju znanstvenoraziskovalne in inovacijske strategije Slovenije, priporočil evropskih raziskovalnih politik in dobrih praks. Ukrepi na področju odprte znanosti bo opredelila vlada v akcijskem načrtu. Spodbujanje praks odprte znanosti mora biti vgrajeno v vrednotenje in ocenjevanje dela raziskovalcev, raziskovalnih organizacij, raziskovalnih programov in projektov. S tem bo delo raziskovalcev na področju odprte znanosti postalo sestavni del raziskovalne dejavnosti.

Vsebinsko člen upošteva dokumente, ki določajo usklajeno delovanje pri uvajanju odprte znanosti v evropskem raziskovalnem prostoru: Amsterdamski poziv za delovanje v smeri odprte znanosti (Amsterdam Call for action on open science, 2016), Zaključki Sveta Evropske unije glede prehoda v sistem odprte znanosti (Council conclusions on the transition towards an Open Science system, 2016) in Zaključki Sveta Evropske unije o Evropskem oblaku odprte znanosti (Council conclusions on the European Open Science Cloud (EOSC), 2018). Člen pomeni uresničevanje določil Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020. Člen pomeni pravno podlago za določitev podrobnejših določil za izvajanje raziskovalnega dela v skladu z načeli odprte znanosti v podrejenih predpisih oziroma aktih in s tem sledi akcijskemu načrtu izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020.

Namen člena je usklajitev Slovenije z določili glede odprte znanosti v evropskem raziskovalnem prostoru, večja vidnost in odmevnost raziskovalnega dela slovenskih raziskovalcev ter boljši izkoristek javnih sredstev, namenjenih za raziskovalno delo. Posledice izvajanja člena bodo sodelovanje raziskovalcev v vseh fazah izvajanja raziskovalnega dela in odprta dostopnost rezultatov javno financiranih raziskav v obliki

znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov na svetovnem spletu, do katerih bo lahko dostopal kdor koli z dostopom do interneta kjer koli na svetu.

Hkrati določba ne pomeni neposrednih dodatnih stroškov za raziskave niti ne omejevanja raziskovalcev pri izbiri mesta objave ampak spodbuja k uvajanju načel odprte znanosti in uporabi odprtega dostopa.

Za sofinanciranje izvajanja ukrepov odprte znanosti, ministrstvo, pristojno za znanost in ARRS lahko z izvajalci znanstvenoraziskovalne dejavnosti sklepa neposredne pogodbe o sofinanciranju. Gre za sofinanciranje ukrepov akcijskega načrta iz prvega odstavka 40. člena.

K 41. členu:

Predlagani člen določa, da morajo izvajalci raziskovalne dejavnosti, sofinancirane z javnimi sredstvi v obsegu 50 ali več odstotkov, zagotoviti odprti dostop do vseh recenziranih znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov. Na tak način se zaščiti javni interes odprtega dostopa do pretežno javno financiranih raziskav in omogoči sklepanje pogodb o financiranju raziskav med poslovnimi subjekti in javnimi raziskovalnimi zavodi, ko se odprti dostop sicer vzpodbuja preko vzpodbud raziskovalcem, ni pa obvezen.

Nadalje člen določa, da morajo biti rezultati raziskav, sofinancirani iz javnih virov, odprti in dostopni, ob upoštevanju omejitev, ki jih nalaga varstvo intelektualne lastnine, varstvo osebnih podatkov, varnost oseb ali države. Odprti raziskovalni podatki morajo biti objavljeni ali drugače dostopni na način, ki omogoča njihovo najdljivost, dostopnost, interoperabilnost ter ponovno uporabo. V tej določbi gre za uvedbo pomembnih načel standardizacije raziskovalnih podatkov po načelih FAIR (»Findable/Najdljivi, Accesible/Dostopni, Interoperable/Interoperabilni in Reusable/ponovno uporabni). Vsebinsko člen upošteva dokumente, ki določajo usklajeno delovanje glede odprte znanosti v evropskem raziskovalnem prostoru in pomeni uresničevanje določil Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020, in sicer poglavij 6 Določila glede odprtega dostopa do recenziranih publikacij v Sloveniji in 7 Pilotni program Odprti dostop do raziskovalnih podatkov v Sloveniji.

V tretjem odstavku člen opredeljuje izjeme za naknadno obdelavo osebnih podatkov iz raziskav, sofinanciranih z javnimi viri v podobne ali druge raziskovalne namene v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Naknadna obdelava za druge ali podobne namene po tretjem odstavku sledi usmeritvam iz četrtega odstavka člena 6 Splošne uredbe o varstvu podatkov (Uredba (EU) 2016/679) glede možnosti obdelav osebnih podatkov v druge namene. To je po predlagani določbi vseeno zamejeno, saj gre še vedno za raziskovalne namene.

Četrty odstavek daje podlago javnim raziskovalnim organizacijam ali drugim pristojnim javnim zavodom za vzpostavitev področnih podatkovnih središč za raziskovalne podatke, vključno z osebnimi podatki. Podatkovna skladišča po četrtem odstavku (raziskave ter osebni podatki, kadar določena raziskava dejansko ne omogoča anonimizacije) bodo vzpostavljena v javnih raziskovalnih organizacijah, ki bodo torej imele status upravljavca (osebnih podatkov). V Akcijskem načrtu izvedbe Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020, ki ga je sprejela Vlada Republike Slovenije, http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Znanost/doc/Odprti_dostop/Akcijisk

[i_nacrt - POTRJENA VERZIJA.pdf](#), je na str. 8 (opomba 7), glede področnih središč raziskovalnih podatkov določeno »Področno podatkovno središče upravlja repozitorij oziroma spletni arhiv raziskovalnih podatkov in nudi podporo raziskovalcem pri pripravi raziskovalnih podatkov za odprti dostop.«.

V petem odstavku je določeno, da podrobnejše zahteve glede priprave znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov (iz prvega in drugega odstavka tega člena) ter roke za zagotovitev odprtega dostopa določi vlada ob upoštevanju določil iz tretjega odstavka tega člena.

K 42. členu:

Člen določa, da morajo znanstvene revije izdajateljev s sedežem v Sloveniji in zamejstvu, ki vsebujejo recenzirane članke in je njihovo izdajanje v celoti financirano z javnimi sredstvi, zagotoviti odprti dostop do svojih vsebin. Nadalje člen določa, da se javno financiranje znanstvenih monografij izvaja pod pogoji, ki omogočajo odprti dostop do celotnih besedil digitalnih izdaj znanstvenih monografij ob objavi ob upoštevanju pravic intelektualne lastnine (v primeru, ko so v monografiji avtorska dela tretjih oseb in te ne dovolijo uporabe proste licence) in upravljanje avtorskih pravic s prostimi licencami. Vsebinsko člen sledi dokumentom, ki določajo usklajeno delovanje glede odprte znanosti v evropskem raziskovalnem prostoru. Člen pomeni uresničevanje določil Nacionalne strategije odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015-2020, in sicer poglavja 8 Odprta dostopnost znanstvenih revij in monografij, izdanih v Sloveniji.

K 43. členu:

Člen določa, da je Javna agencija za raziskovalno dejavnost (ARRS) pravna oseba javnega prava, ki jo ustanovi Republika Slovenija, in je posredni proračunski uporabnik. Vloga ARRS je opravljanje strokovnih, razvojnih in izvršilnih nalog v zvezi z izvajanjem sprejete strategije za področje znanstvenoraziskovalne dejavnosti oziroma njenih posameznih delov in drugih nalog pospeševanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Na podlagi predloga zakona je ARRS z zakonom podeljeno javno pooblastilo, da opravlja z zakonom določene naloge v javnem interesu za zagotovitev trajnega, strokovnega in neodvisnega odločanja o izbiri aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna. Javno pooblastilo pomeni prenos dela funkcije državne uprave na osebe, ki se strukturno ne vključujejo oziroma niso del državne uprave. Na podlagi tega pooblastila lahko njegovi nosilci (ARRS) izdajajo tudi splošne pravne akte za izvrševanje javnih pooblastil.

K 44. členu:

V členu so opredeljene naloge ARRS in našteje eksemplifikativno po točkah. Konkretno naloge, ki jih bo opravljal ARRS, pa bo določal akt o ustanovitvi ARRS. Akt o ustanovitvi ARRS bo torej lahko določil, da ARRS opravlja tudi druge naloge, če so povezane z nalogami, določenimi v tem zakonu, oziroma če so nujen pogoj za opravljanje teh nalog.

K 45. členu:

Člen okvirno določa način izbora in izvajanje aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih financira ARRS.

V prvem odstavku predlog zakona določa, da se v postopkih izbora aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti in postopkih izvajanja in financiranja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, zakon, ki ureja javne agencije, ne uporablja.

V drugem odstavku so določeni kriteriji, ki so uporabljeni za izbor aktivnosti, ki jih izvaja ARRS. Kot področja kriterijev so določeni znanstvena odličnost, družbeni vpliv ter kakovost in učinkovitost izvedbe predlagane aktivnosti. V splošnih aktih ARRS se opredelijo kateri od naštetih kriterijev se pri izboru predlogov posamezne aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti uporabijo, podrobnejši pogoji in kazalniki, postopki izbora, financiranje, spremljanje in nadziranje izvajanja aktivnosti. Glede na to, da se preko ARRS financira različne instrumente, pri katerih imajo kriteriji odličnosti, vpliva in kakovosti izvedbe različno težo, je v okviru teh elementov podrobnejša ureditev prepuščena splošnemu aktu ARRS

V tretjem odstavku je opredeljeno, da merila, načine izračuna, metode ocenjevanja ter po potrebi podrobnejši postopek ocenjevanja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, določi znanstveni sveta agencije v metodologiji kot izvedbenem aktu.

V četrtem odstavku je opredeljeno, da recenzenti izvajajo evalvacijo predlogov aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, in so izbrani na podlagi svojih znanj in izkušenj ter kompetenc, primernih za izvedbo določene naloge. V petem odstavku je opredeljeno, da neodvisni strokovni nadzor nad konsistentnostjo ocenjevanja raziskovalnih projektov, ki se jih ocenjuje s tujimi recenzenti, opravljajo znanstveni uredniki, ki v postopku evalvacije ne sodelujejo kot recenzenti iz prejšnjega odstavka tega člena. Znanstveni uredniki skrbijo za kakovost pripravljenih recenzij, na smejo pa posegati v ocene.

V šestem odstavku je določeno, da oblikovanje prednostnega seznama temelji na rezultatih evalvacije iz tega člena in da se pri izboru upošteva prednostni seznam. V sedmem odstavku je opredeljeno, kaj vsebuje obrazložitev posamične odločitve o izboru aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Predlagana določba osmega odstavka pomeni kot *lex specialis* izjemo od veljavnega Zakona o javni rabi slovenščine (ZJRS). ZJRS sicer omogoča uporabo tujega jezika, vendar le v primerih, ko tako določa specialni področni zakon. V navedeni določbi je predlagano, da ne glede na zakon, ki ureja javno rabo slovenščine, se lahko deli postopkov za izbor aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, pri katerih sodelujejo tuji recenzenti, izvajajo v tujem jeziku. Na zahtevo prijavitelja ARRS zagotovi prevod recenzije v slovenski jezik. Pri tem gre predvsem za evalvacije predlogov in dokumentacijo, ki se kot podpora za odločanje oblikuje v evalvacijskem postopku v katerem sodelujejo tuji eksperti. Določba je nujna, saj je treba zaradi relativne majhnosti in zaprtosti slovenskega prostora v postopke evalvacij vključevati evalvatorje iz tujine zaradi zagotavljanja transparentnosti izbora in preprečevanja navzkrižja interesa. Pri tem pa vodenje samega postopka ostaja v celoti voden v slovenskem jeziku, v tujem jeziku so torej predvsem vsebine, ki so potrebne za oblikovanje ocene s strani tujega eksperta (tudi deli prijavne vloge, ki so podlaga za ocenjevanje).

Deveti odstavek določa način ravnanja z osebni podatki recenzenta. Skladno z mednarodno in EU prakso je določeno, da so imena recenzentov objavljena najmanj enkrat letno na spletnih straneh ARRS, na skupnem seznamu, ne glede na to, v katerem ocenjevalnem postopku je recenzent sodeloval. Identiteta recenzenta posameznega projektnega predloga je varovan osebni podatek. Skladno z mednarodno prakso je to potrebno zaradi preprečevanja potencialnih konfliktov interesov in vplivanja prijaviteljev na delo recenzentov.

V desetem odstavku je določeno, da se razpisni postopki in postopki povezani s spremljanjem izvajanja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti lahko izvajajo tudi samo v elektronski obliki. V primerih, kjer je to smiselno, se lahko ohranja tudi drugačen način vodenja postopkov, vendar je zaradi težnje po digitalizaciji in optimizaciji procesov dopuščena možnost, da se celoten postopek vodi na elektronski način.

V enajstem odstavku predlog zakona določa ugovorni postopek. V predlogu zakona je določeno, da zoper odločitev ARRS o izbiri aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna, ki jo na prvi stopnji sprejme direktor ARRS, in zoper odločitve direktorja ARRS oziroma od direktorja pooblaščne osebe, na podlagi katerih se v postopku izvajanja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti urejajo pravice in obveznosti posameznikov oziroma strank, lahko stranka v 15 dneh po vročitvi vloži ugovor. Stranka mora v ugovoru natančno opredeliti razloge, zaradi katerih vlaga ugovor. Ugovor se lahko vloži zaradi kršitve postopka ali očitne pomote. Ocena in pripadajoče pojasnilo recenzenta ne moreta biti predmet ugovora. Vloženi ugovor ne zadrži podpisa pogodb z izbranimi prijavitelji oziroma izvršitve odločitve. O ugovoru zoper odločitev o izboru aktivnosti znanstvenoraziskovalnih dejavnosti odloči upravni odbor ARRS, o ugovoru zoper druge odločitve v postopku izvajanja aktivnosti znanstvenoraziskovalnih dejavnosti pa najmanj tričlanska komisija za ugovore, ki jo imenuje upravni odbor ARRS, v 60 dneh po njegovem prejemu ob smiselni uporabi zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če ni s tem zakonom določeno drugače. Zoper odločitev upravnega odbora ARRS in komisije za ugovore ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor.

Predlagana ureditev z ugovornim postopkom je sicer že zdaj uveljavljena v četrtem odstavku 15. člena sedaj veljavnega Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti. Z novim specialnim zakonom na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti se torej, enako kot zdaj že z do sedaj veljavnim Zakonom o raziskovalni in razvojni dejavnosti, nadaljuje že uvedeni odstop od systemske ureditve pravnih sredstev in nadzora nad zakonitostjo odločb po veljavnem Zakonu o javnih agencijah (ZJA), v skladu s katerim je zoper odločbo agencije dovoljena pritožba pri pristojnem ministrstvu (drugi odstavek 28. člena ZJA), kar pomeni, da pristojno ministrstvo opravlja nadzor nad zakonitostjo odločb, s katerimi agencija odloča o pravicah in obveznostih posameznikov. V skladu s predlogom zakona se glede vprašanj, ki s tem zakonom niso urejena, namreč uporablja ZJA, kar pomeni, da bi se ob odsotnosti specialne ureditve v tem zakonu uporabljala veljavna ureditev po ZJA tudi glede postopka s pravnimi sredstvi zoper odločbe ARRS. Takšen sistem je za izbor aktivnosti raziskovalne dejavnosti neprimeren, saj celoten sistem (primerljivo z mednarodnimi ureditvami) temelji na recenzentskem postopku, v katerem mora biti neodvisnemu strokovnjaku dana avtoriteta ocene kvalitete predloga. Pri tem je seveda ključna točka nabor/izbor recenzentov, nikakor pa ne sme biti pod vprašaj postavljena pravilnost odločitve recenzentskega procesa.

V dvanajstem odstavku je določeno, da ARRS v splošnem aktu določi način vzpostavitve in dela komisije za ugovore ter postopek iz enajstega odstavka tega člena.

K 46. členu:

Člen opredeli organe v ARRS, ki so direktor, upravni odbor in znanstveni svet. Organiziranost ARRS že od ustanovitve odstopa od ZJA z vzpostavitvijo znanstvenega sveta kot najvišjega strokovnega in svetovalnega telesa ARRS. Znanstveni svet sestavlja 6 članov, tako da so zastopana vsa področja znanstvenih ved. S tem se zagotavlja vključenost znanstvene skupnosti v pripravo znanstvene strategije, ter v znanstveno upravljanje,

spremljanje in nadzor kakovosti. Na ta način sledimo uveljavljenemu modelu sodobnega upravljanja z znanstvenoraziskovalno dejavnostjo v EU in drugod po svetu.

K 47. členu:

Člen določa število članov upravnega odbora, sestavo upravnega odbora, način njihovega imenovanja in razrešitve ter mandat upravnega odbora. Določeno je, da člani upravnega odbora ARRS v času svojega mandata ne smejo kandidirati za sredstva ARRS za financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 2. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona zaradi izogibanja konflikta interesov. Člen določa tudi skrbnost članov upravnega odbora ARRS in odškodninsko odgovornost članov upravnega odbora ARRS pri opravljanju njihovih nalog v upravnem odboru. Člani upravnega odbora morajo svoje naloge opravljati s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika. Za kršitev dolžne skrbnosti ali zaradi kršitve varovanja poslovne skrivnosti so odškodninsko odgovorni po splošnih načelih obligacijskega prava.

K 48. členu:

Člen opredeljuje pristojnosti upravnega odbora ARRS. Naloge upravnega odbora bodo podrobneje urejene v aktu o ustanovitvi. Naloge upravnega odbora so zlasti: izvajati nadzor nad vodenjem poslov ter nad finančnim in premoženjskim stanjem ARRS; sprejemati periodična poročila o doseženih ciljih in rezultatih ter v zvezi s tem oblikovati svoja poročila; sprejemati splošne akte ARRS za izvrševanje javnih pooblastil, sprejemati statut; imenovati zunanjega revizorja za pregled finančnega poslovanja ARRS; opravljati druge naloge, ki so določene v zakonu ali aktu o ustanovitvi ARRS.

Naloga upravnega odbora je tudi, da izvede javni natečaj za imenovanje direktorja in vladi predlaga imenovanje oziroma razrešitev direktorja.

K 49. členu:

Člen določa pogoje za imenovanje direktorja ARRS, način njegovega imenovanja in razrešitve ter mandat. Predlagani način izbora direktorja ARRS (imenuje in razrešuje ga vlada na predlog upravnega odbora; za imenovanje se predhodno izvede javni natečaj) je primeren in nujen za zagotavljanje neodvisnosti ARRS, ki je potrebna zaradi evropsko primerljive in transparentne izvedbe evalvacijskih postopkov za izbor financiranih izvajalcev raziskovalne dejavnosti.

K 50. členu:

Člen opredeljuje pristojnosti direktorja ARRS in določa, da se naloge direktorja ARRS podrobneje uredijo v aktu o ustanovitvi ARRS in statutu.

K 51. členu:

Člen opredeljuje skrbnost in odgovornost direktorja ARRS v zvezi z opravljanjem njegovega dela.

K 52. členu:

Člen določa, da se v agenciji ustanovi znanstveni svet agencije kot najvišje strokovno telo ARRS. Znanstveni svet, ki ima šest članov, tako da so zastopana vsa področja znanstvenih ved, pri čemer je potrebno upoštevati uravnoteženo institucionalno zastopanost in uravnoteženo zastopanost spolov. S tem se zagotavlja vključenost znanstvene skupnosti v pripravo znanstvene strategije, ter v znanstveno upravljanje, spremljanje in nadzor kakovosti.

Na ta način sledimo uveljavljenemu modelu sodobnega upravljanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti v EU in drugod po svetu.

Znanstveni svet ARRS imenuje vlada za dve leti, pri čemer je posamezni član znanstvenega sveta ARRS lahko imenovan za največ en zaporeden mandat. Člani znanstvenega sveta v času opravljanja funkcije ne smejo kandidirati za sredstva ARRS za financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 2. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona. Na ta način je vzpostavljena varovalka za izogibanje konflikta interesov in vzpostavitev dolgotrajnih mandatov, ki bi potencialno lahko imeli neželene posledice za delovanje znanstvenega sveta.

V prvem odstavku tega člena je tudi določeno, da so naloge znanstvenega sveta opredeljene v aktu o ustanovitvi in statutu ARRS.

Člen v četrtem odstavku opredeljuje način imenovanja znanstvenega sveta na predlog Razvojnega sveta Republike Slovenije kot strokovno posvetovalnega telesa Vlade Republike Slovenije za področje znanstvenoraziskovalne in inovacijske dejavnosti. Razvojni svet je opredeljen v 8. členu tega zakona.

Za izvajanje svojih nalog znanstveni svet agencije lahko ustanovi stalna strokovna telesa in zunanje ekspertne panele za izvajanje nalog ter komisije in druga delovna telesa za izvedbo posameznih strokovnih nalog.

Način oblikovanja in naloge strokovnih teles se podrobneje opredelijo v splošnem aktu ARRS.

K 53. členu:

Člen določa oblikovanje Koordinacije samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, ki jo oblikujejo raziskovalni zavodi s področja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, za obravnavanje in usklajevanje vprašanj skupnega pomena. Delovanje Koordinacije izvajalcev znanstvenoraziskovalne dejavnosti financirajo njeni člani.

K 54. členu:

Prvi odstavek določa, da ministrstvo, pristojno za znanost, oziroma druga ministrstva, sofinancirajo aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti za uresničevanje strateških dokumentov države in EU.

V drugem odstavku je določeno, da ministrstvo, pristojno za znanost, oziroma druga ministrstva, sredstva namenijo za aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Podrobnejši način sofinanciranja aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 2. in 5. do 7. ter 9. točke drugega odstavka 12. člena, pogoje in merila, postopke izbora, spremljanje in nadziranje izvajanja teh aktivnosti, v delu, v katerem navedeno ni določeno v predpisih, vsak za svoje področje določijo minister, pristojen za znanost, oziroma drugi ministri, s podzakonskimi predpisi. V tretjem odstavku je določeno ravnanje v primeru dodelitev državnih pomoči.

V četrtem odstavku je določeno oblikovanje prednostnega seznama glede na evalvacijski rezultat.

Določena je tudi raba slovenščine v poslovanju pri evalvacijskem postopku.

K 55. členu:

Člen ureja zbirke podatkov, ki se vodijo pri ARRS, kot upravljalcu naslednjih zbirk: zbirke podatkov o prejemnikih sredstev za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti po tem zakonu in izvajanju aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, financiranih s strani ARRS in ministrstva pristojnega za znanost, evidence raziskovalnih organizacij in zbirke podatkov o recenzentih. V členu se urejajo tudi SICRIS in hranjenje zbirk podatkov in dokumentacije pri ARRS in IZUM-u.

V drugem odstavku je določeno, kateri podatki se vodijo v zbirki podatkov o prejemnikih sredstev za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti po tem zakonu in izvajanju aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, financiranih s strani ARRS. Ker se potrebe in zahteve za spremljanje porabe sredstev in spremljanje izvajanja aktivnosti lahko spremenijo, ko se spreminja struktura proračuna, klasifikacije, postopki dodelitve sredstev, je v tretjem odstavku predvideno, da se v zbirki lahko vodijo tudi drugi podatki, ki niso osebni, če so ti potrebni za doseg namena zbiranja iz prvega odstavka tega člena zakona in so navedeni v splošnih aktih ARRS.

V evidenci raziskovalnih organizacij se vodijo podatki o raziskovalnih organizacijah, ki so vpisani v evidenco raziskovalnih organizacij ter njihovih raziskovalnih skupinah, raziskovalcih in strokovnih in tehničnih sodelavcih. V evidenci raziskovalnih organizacij se v okviru podatkov o izvajalcih znanstvenoraziskovalne dejavnosti pravnih in fizičnih oseb vodijo tudi podatki o zasebnih raziskovalcih, ki so vpisani v register zasebnih raziskovalcev in ob raziskovalnih organizacijah sodijo med izvajalce znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Pri zasebnih raziskovalcih se ob EMŠO vodi tudi davčna številka, ki je potrebna pri sklepanju pogodb o financiranju, nakazovanju sredstev, saj so neposredni prejemniki sredstev s strani ARRS. Ker se zahteve za spremljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti (tako porabe sredstev, kot vsebine) spremenijo, spremenjene klasifikacije, družbenoekonomski cilji, potrebe po razvrščanju raziskovalnih organizacij, je predvidena možnost, da se, če taka potreba nastane, lahko vodijo tudi drugi podatki, ki niso osebni, če so ti potrebni za doseg namena zbiranja iz prvega odstavka tega člena zakona.

Pri podatkih o raziskovalcih se vodijo podatki o evidenčni številki vpisa raziskovalca v evidenco raziskovalnih organizacij, ki jo določi ARRS, evidenčna številka vpisa v COBISS/SICRIS, ki jo ARRS pridobi od IZUM, osebno ime, državljanstvo, spol, EMŠO oziroma za tuje državljane datum rojstva, naslov in država prebivališča (ulica, hišna številka, poštna številka, kraj in država), naslov elektronske pošte, klasifikacija raziskovalne dejavnosti po šifrantu ARRS, status aktivnosti po šifrantu ARRS, razlikuje raziskovalce glede tega ali je raziskovalec zaposlen v raziskovalni organizaciji in izvaja raziskovalno dejavnost, zaposlen v raziskovalni organizaciji in nima raziskovalne dejavnosti, ni podatka o zaposlitvi v raziskovalni organizaciji, je podatek neažuriran, je raziskovalec pokojni, v pokoju ali ima dodatni status (npr. zasebni raziskovalec, mladi raziskovalec). Nadalje se v evidenci vodijo podatki o izobrazbi (univerza, fakulteta, država v kateri je univerza, leto diplome, raven izobrazbe, študijski program, pridobljeni strokovni oziroma znanstveni naslov, priznanje umetniških del), izjava o dovoljenju za objavo določeni podatkov na SICRIS-u, podatki o delovnem razmerju oziroma zaposlitvi (evidenčna številka vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij in naziv raziskovalne organizacije, evidenčna številka vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij in ime raziskovalne skupine, odstotni delež zaposlitve glede na polno zaposlitev, kot je opredeljen v pogodbi o zaposlitvi, z datumom začetka zaposlitve,

odstotni delež zaposlitve za raziskovalno/razvojno dejavnost glede na polno zaposlitev, kot je opredeljen v pogodbi o zaposlitvi z datumom začetka zaposlitve, raziskovalni naziv, datum izvolitve in naziv organa ali komisije, ki je dodelila raziskovalni naziv, in naziv delovnega mesta, podatki o prekinitvi delovnega razmerja, datum prenehanja delovnega razmerja in razlog prenehanja delovnega razmerja (prenehanje, upokožitev, smrt). Podobni podatki kot za raziskovalce se vodijo tudi za strokovne in tehnične sodelavce.

Zbirka podatkov o recenzentih se bo pri ARRS vzpostavila in vodila z namenom vzdrževanja nabora recenzentov za potrebe izvajanja evalvacij raziskovalnih programov v okviru stabilnega financiranja, institucionalnih evalvacij prejemnikov stabilnega financiranja, v delu ki jih bo izvajal ARRS, evalvacij raziskovalnih projektov in drugih aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti ob dodeljevanju sredstev ter tudi v primeru preverjanja učinkovitosti doseganja ciljev (porabe sredstev). Vsebuje podatke, ki omogočajo vodenje zbirke in izbiro ustreznega recenzenta za posamezni namen ter navezavo stika (zaporedno številko recenzenta, njegovo osebno ime, strokovni oziroma znanstveni naslov, elektronski naslov, podatke o zaposlitvi (organizacija), podatke o znanstvenem in strokovnem področju recenzenta, podatke o znanstveni uspešnosti recenzenta in status aktivnosti po šifrantu ARRS.

Zbirke se pri ARRS vodijo za načrtovanje politike, izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, izvajanje evalvacij in dodeljevanja sredstev, izplačil in nadzora, spremljanje stanja na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti, namene promocije znanstvenoraziskovalnega dela, analize in statistične namene. Podatki se iz zbirk prenašajo v elektronsko zbirko podatkov o raziskovalni dejavnosti v Republiki Sloveniji, to je v SICRIS (v nadaljnjem besedilu: SICRIS).

SICRIS je bil vzpostavljen za spremljanje in podporo znanstvenoraziskovalni dejavnosti v Republiki Sloveniji, to je za potrebe vrednotenja rezultatov znanstvenoraziskovalnega dela, ki se uporablja pri financiranju, evalviranju in nadzoru izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, za podporo izvajanju politike znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financira iz državnega proračuna in drugih virov, za zagotavljanje transparentnosti financiranja raziskovalnih projektov in programov in njihovih rezultatov ter nakupa raziskovalne opreme, za prikaz znanstvenoraziskovalnega in razvojnega potenciala Slovenije in s tem povezano podporo pri doseganju ciljev družbenega in gospodarskega razvoja Slovenije, za znanstvenoraziskovalne, raziskovalno-analitične in statistične namene oziroma za izvajanje statističnih, socialno-ekonomskih in drugih raziskovanj s področja znanosti. Upravitelj je javni infrastrukturni zavod Institut informacijskih znanosti (v nadaljnjem besedilu: IZUM). IZUM opravlja dejavnost informacijske in komunikacijske podpore znanstvenoraziskovalni dejavnosti, vzdržuje SICRIS ter vodi, nadgrajuje in obdeluje podatke o raziskovalni dejavnosti v Republiki Sloveniji, ki zajema podatke o raziskovalnih organizacijah in zasebnih raziskovalcih, o raziskovalnih skupinah, raziskovalnih programih in projektih, o raziskovalcih ter o raziskovalni opremi. SICRIS se vodi elektronsko. V okviru procesov, ki potekajo na tem področju v EU prostoru, se SICRIS vključuje v evropske in globalne CRIS sisteme in druge informacijske platforme. V SICRIS se vodijo podatki iz trinajstega odstavka 55. člena tega zakona ter drugi podatki, če so potrebni za doseg namena iz petnajstega odstavka. Osebni podatki, ki niso navedeni v trinajstem odstavku tega člena, se lahko vodijo le po predhodni privolitvi raziskovalca.

Zbirke podatkov iz prve in druge točke prvega odstavka tega člena ARRS, v delu, ki se vodi elektronsko, trajno hrani v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega

gradiva. Zbirka podatkov iz tretje točke prvega odstavka tega člena se hrani do poteka namena iz prvega odstavka tega člena. Dokumentacija, na podlagi katere so bili zbrani osebni podatki za evidence iz prvega odstavka tega člena, se na ARRS hrani do poteka namena iz prvega odstavka tega člena v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva. V primeru prenehanja delovanja ARRS se v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, podatki iz zbirk podatkov iz tega člena tega zakona predajo njegovemu pravnemu nasledniku, če tega ni, pa Arhivu Republike Slovenije.

Podatki v SICRIS se trajno hranijo skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva. V primeru prenehanja delovanja IZUM se v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva, se podatki iz SICRIS oziroma SICRIS predajo njegovemu pravnemu nasledniku, če tega ni, pa Arhivu Republike Slovenije.

Trajna dostopnost podatkov o raziskovalni dejavnosti Slovenije je pomembna. Pri raziskovalni dejavnosti so pregledi desetletnih obdobj precej običajni, prav tako so podatki iz SICRIS-a so pomembni še precej po izteku nekega raziskovalnega projekta ali programa. Trajno hranjenje podatkov je pomembno za prikaz znanstvenoraziskovalnega in razvojnega dela Slovenije in s tem povezano podpora pri doseganju ciljev družbenega in gospodarskega razvoja Slovenije, za znanstvenoraziskovalne, raziskovalno-analitične in statistične namene oziroma za izvajanje statističnih, socialno-ekonomskih in drugih raziskovanj s področja znanosti.

Pogoje in postopek za vpis v evidenco raziskovalnih organizacij iz 2. točke prvega odstavka tega člena ter način vodenja zbirk podatkov iz prvega odstavka tega člena določi v splošnem aktu ARRS, Način vodenja SICRIS pa v splošnem aktu določi IZUM.

K 56. členu:

Člen določa, da ARRS podatke za svoje zbirke iz 2. točke prvega odstavka 55. člena tega zakona zbira neposredno na podlagi prijav ali predlogov od izvajalcev znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter iz uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije, lahko pa tudi z neposrednim dostopom oziroma povezovanjem osebnih podatkov. ARRS pridobi podatke o mladih raziskovalcih in raziskovalnih programih od prejemnikov stabilnega financiranja. ARRS brezplačno pridobiva podatke iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev: ministrstva za notranje zadeve, FURS, raziskovalnih organizacij, ki so delodajalci, od IZUM-a in AJPES-a. Z namenom avtomatičnega usklajevanja sprememb podatkov se povezuje s Centralnim registrom prebivalstva in Poslovnim registrom Slovenije.

Člen določa tudi, da IZUM podatke iz trinajstega odstavka 55. člena tega zakona za SICRIS brezplačno pridobiva od ARRS na podlagi evidenčnih števil vpisa v evidenco raziskovalnih organizacij iz zbirk podatkov v 1. in 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona. Dodatno IZUM od ARRS brezplačno pridobiva še vsebinske podatke za raziskovalne programe in raziskovalne projekte in sicer povzetek, ključne besede, pomen za razvoj znanosti in pomen za razvoj Slovenije v slovenščini in angleščini ter identifikacije del, ki so nastala kot rezultati raziskovalnega programa oziroma projekta, ki jih ARRS prenese iz prijav oziroma poročil prijaviteljev. Vsebinske podatke za raziskovalne programe in podatke o mladih raziskovalcih IZUM lahko brezplačno pridobi od prejemnikov stabilnega financiranja, če ARRS s temi podatki ne razpolaga. Prenese se tudi podatke o nazivu raziskovalne infrastrukture oziroma raziskovalne opreme, letu nabave, nabavni vrednosti, klasifikaciji in

viru sofinanciranja. Podatke o nazivu raziskovalne infrastrukture oziroma raziskovalne opreme, letu nabave, nabavni vrednosti, klasifikaciji in virih financiranja ter ime in priimek skrbnika opreme IZUM lahko brezplačno pridobi od raziskovalne organizacije ali financerjev teh aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, če ARRS s temi podatki ne razpolaga.

Podatke, ki jih na podlagi izrecnega soglasja raziskovalca dodatno vodi SICRIS, IZUM pridobiva neposredno od raziskovalcev in iz nacionalnega knjižničnega sistema (COBBIS), ki ga upravlja IZUM.

Podatke za mednarodne projekte, vezane na slovenske raziskovalne organizacije, IZUM brezplačno pridobiva od raziskovalnih organizacij ter iz uradnih mednarodnih baz.

Podatke IZUM uporablja in jih obdeluje za namene izvajanje dejavnosti, vodenje zbirk podatkov po tem zakonu, pripravo obdelav podatkov za spremljanje znanstvene odličnosti na prošnjo ARRS, raziskovalnih organizacij in ministrstev, pristojnih za znanost, tehnologijo in razvoj oziroma za namene iz trinajstega odstavka prejšnjega člena tega zakona.

Člen določa tudi, da morata na zahtevo ministrstva, pristojnega za znanost, ARRS in IZUM, zaradi izvajanja nadzora, priprave finančnega načrta, ter načrtovanja, spremljanja in izvajanja politike znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter za znanstveno-raziskovalne namene in za izvajanje analiz brezplačno posredovati podatke oziroma obdelave podatkov iz vseh zbirk podatkov, ki jih upravljata, razen iz zbirke recenzentov iz desetega odstavka prejšnjega člena tega zakona.

Člen določa tudi, da raziskovalne organizacije lahko iz SICRIS brezplačno pridobivajo trenutne podatke, ki se nanašajo nanje, na njihove raziskovalne skupine in na pri njih zaposlene raziskovalce, strokovne in tehnične sodelavce, v eni od standardnih oblik tako kot so le-ti zapisani v sistemu. Te podatke lahko potem raziskovalne organizacije same s pomočjo lastnih nadaljnjih obdelav uporabljajo za izvajanje dejavnosti, samoevalvacij, evalvacij, nadzora ter za spremljanje stanja, za analize oziroma v statistične namene.

Izvajalci stabilnega financiranja iz 17. člena tega zakona lahko iz zbirk podatkov iz 1. in 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona brezplačno pridobivajo podatke, ki se nanašajo nanje, na njihove raziskovalne skupine in na pri njih zaposlene raziskovalce, strokovne in tehnične sodelavce, ki jih uporabljajo za izvajanje dejavnosti, samoevalvacij, evalvacij, nadzora ter za spremljanje stanja, za analize oziroma v statistične namene.

ARRS lahko osebne podatke, o katerih vodi zbirke podatkov, in podatke, ki jih pridobi od upravljavcev zbirk osebnih podatkov iz drugega in tretjega odstavka tega člena, obdeluje samo za namen, določen v prvem odstavku prejšnjega člena.

K 57. členu:

Člen določa pogoje za raziskovalne organizacije.

K 58. členu:

Predlagane določbe upoštevajo določbe četrtega do devetega odstavka 27. člena do sedaj veljavnega Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti. V skladu z že preneseno Direktivo Sveta 2005/71/ES z dne 12. oktobra 2005 in, v skladu z Direktivo (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016, mora vsako raziskovalno organizacijo, ki želi gostiti raziskovalce iz tretjih držav in zato sklepati sporazume o gostovanju, vnaprej odobriti država, v skladu s postopki,

določenimi v njeni notranji zakonodaji ali upravni praksi. Raziskovalne organizacije v ta namen podajo vlogo za odobritev sklepanja sporazumov za določen čas, najmanj za pet let. Direktiva (EU) 2016/801 z dne 11. maja 2016 v 4. členu omogoča tudi, da država sprejme bolj ugodne določbe za osebe, za katere se uporablja ta direktiva. Na tej podlagi je določeno, da raziskovalne organizacije, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti, določene s tem zakonom, in so zato vpisane v evidenco raziskovalnih organizacij pri ARRS, lahko sklepajo sporazume o gostovanju, saj ni razlogov, zaradi katerih bi jim omejevali sklepanje sporazumov o gostovanju in tako oteževali vstop državljanov tretjih držav za namen znanstvenega raziskovanja. Raziskovalnim organizacijam, če želijo sklopiti sporazume o gostovanju, ni treba vlagati vlog, pristojnemu organu pa za to ni treba izdajati upravnih odločb, ampak že sam zakon tem organizacijam omogoča sklepanje sporazumov o gostovanju. Tak predlog izhaja iz dejstva, da ARRS vodi evidenco raziskovalnih organizacij. V to evidenco se lahko vpišejo le izvajalci raziskovalne dejavnosti, ki izpolnjujejo natančno določene pogoje, s čimer je dosežen nadzor nad raziskovalnimi organizacijami. Sporazum o gostovanju je sporazum med raziskovalcem iz tretje države in raziskovalno organizacijo, s katerim se raziskovalec iz tretje države zaveže, da si bo prizadeval dokončati znanstvenoraziskovalno dejavnost, raziskovalna organizacija pa, da bo v ta namen gostila raziskovalca. Nadzor nad izvajanjem sporazumov o gostovanju opravlja ARRS. Raziskovalna organizacija izgubi pravico do sklepanja sporazumov oziroma mora odstopiti od že sklenjenih sporazumov v primeru izbrisa iz evidence raziskovalnih organizacij, za kar je pristojna ARRS. Na podlagi evidence raziskovalnih organizacij ARRS objavi seznam raziskovalnih organizacij, ki lahko sklepajo sporazume in vseh raziskovalnih organizacij s sklenjenimi sporazumi. Vsebinsko, obliko in način sklepanja sporazumov, način obveščanja, vsebino in način objave seznama ter način nadzora nad izvajanjem sporazumov s podzakonskim aktom določi minister, pristojen za znanost.

K 59. členu:

Člen določa, da so javni raziskovalni zavodi avtonomni, zlasti na področju raziskovanja in posredovanja znanja, pri urejanju notranje organizacije, sprejemanju pogojev za izvolitev v raziskovalne nazive ob upoštevanju minimalnih pogojev določenih v splošnem aktu ARRS, izvolitvah v raziskovalne nazive, izbiro zaposlenih za zasedbo delovnih mest, oblikovanju in določitvi področij znanstvenoraziskovalnega dela, volitvah, imenovanju in odpoklicu organov, odločanju o obliki sodelovanja z drugimi organizacijami.

Člen opredeljuje samo avtonomijo javnih raziskovalnih zavodov, saj je avtonomija univerz in drugih visokošolskih zavodov opredeljena že v Zakonu o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ, 65/17, 175/20 – ZIUOPDVE in 57/21 – odl. US).

K 60. členu:

Člen v prvem odstavku določa, da so javni raziskovalni zavodi, ki jih je ustanovila RS ali so ustanovljeni z veljavnim zakonom, ki ureja SAZU lastnik premoženja, pridobljenega iz javnih in drugih virov. Navedeno ne velja za javne infrastrukturne zavode. V drugem odstavku člen določa, da mora imeti javni raziskovalni zavod v svojih aktih ustrezno opredeljeno področje ravnanja s premoženjem in ga upravljati skladno z določili teh aktov, če zakon ne določa drugače. Tretji in četrti odstavek določata, da mora zavod za kakršno koli večjo premoženjsko spremembo pridobiti soglasje ustanovitelja in za katere namene lahko porabijo sredstva, pridobljena s prodajo.

Člen uvaja podoben status nepremičnin za javne raziskovalne zavode, kot velja za univerze, skladno z Zakonom o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ, 65/17, 175/20 – ZIUOPDVE in 57/21 – odl. US). Na ta način sta obe organizacijski obliki javnih raziskovalnih organizacij izenačeni glede upravljanja oz. lastništva nepremičnin.

K 61. členu:

Člen v prvem odstavku določa, da mora raziskovalec, ki je zaposlen v raziskovalni organizaciji, imeti najmanj izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven, in izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom in splošnimi akti ARRS.

V drugem odstavku je določeno, da je raziskovalec, zaposlen v raziskovalni organizaciji razvrščen v raziskovalni naziv ali primerljiv visokošolski naziv. Opredeljene so skupine raziskovalnih nazivov.

V tretjem odstavku so določeni pogoji za posamezne skupine raziskovalnih nazivov.

V četrtem odstavku je določeno, da raziskovalne nazive, primerjalnik nazivov in minimalne pogoje za izvolitev v raziskovalni naziv se določi v splošnem aktu ARRS in so primerljivi z nazivi na področju visokega šolstva. Pogoje za izvolitev v naziv sprejme raziskovalna organizacija, upošteva minimalne pogoje za izvolitev v raziskovalni naziv, določene v splošnem aktu ARRS.

V petem odstavku je določeno, da raziskovalcem, ki so kot izvajalci aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti zaposleni v okviru aktivnosti znanstvenoraziskovalnih dejavnosti iz 2., 5., 6. in 7. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona za določen čas, se zaradi odsotnosti iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo zaposlitev podaljša za čas upravičene odsotnosti, zaradi drugih oblik upravičenih odsotnosti, določenih v predpisih o zdravstvenem zavarovanju, pa samo če gre za neprekinjeno odsotnost daljšo od šestih mesecev, in sicer največ za čas upravičene odsotnosti. Če sredstev za podaljšanje zaposlitve ni mogoče zagotoviti iz prvotnega vira, se zaposlitev krije iz sredstev za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

V šestem odstavku je določeno, da mora raziskovalec iz tretje države, ki želi v Republiki Sloveniji opravljati znanstvenoraziskovalno dejavnost, z raziskovalno organizacijo gostiteljico skleniti sporazum o gostovanju.

Raziskovalci iz tretjih držav, s katerimi imajo raziskovalne organizacije sklenjene sporazume o gostovanju, morajo izpolnjevati enake pogoje kot drugi raziskovalci po tem zakonu. Delodajalec jih mora razvrstiti v raziskovalne nazive ali primerljive visokošolske nazive, če so zaposleni v raziskovalni organizaciji.

Osmi in deveti odstavek: Med raziskovalci imajo poseben položaj zasebni raziskovalci, ki ga pridobijo z vpisom v register zasebnih raziskovalcev pri ARRS. S tem, ob raziskovalnih organizacijah, postanejo izvajalci znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Podatke, postopek in pogoje za vpis in izbris iz registra zasebnih raziskovalcev, ter za spremembo podatkov v registru zasebnih raziskovalcev ter poročanje o opravljenem delu na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti s splošnim aktom določi ARRS.

K 62. členu:

Člen v prvem odstavku določa, da se znanstvenoraziskovalna obveznost zaposlenemu raziskovalcu določi kot polna, kar ustreza delovnemu razmerju za polni delovni čas, ali kot zmanjšana, kar ustreza delovnemu razmerju s krajšim delovnim časom.

V drugem odstavku je določeno, da raziskovalec v raziskovalni organizaciji s polno znanstvenoraziskovalno obveznostjo lahko, če so za to zagotovljena sredstva, izjemoma opravlja znanstvenoraziskovalno dejavnost še največ 20 % polnega delovnega časa tudi pri istem delodajalcu, vendar ne iz državnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Ta določba omogoča javnim raziskovalnim zavodom večjo prilagodljivost, ko gre za izvedbo raziskovalnih projektov.

Tretji odstavek določa, da lahko direktor javnega raziskovalnega zavoda opravlja znanstvenoraziskovalno obveznost kot dopolnilno zaposlitev pri istem ali drugem delodajalcu, v obsegu, ki ne presega 20 % polnega delovnega časa. Dopolnilna zaposlitev se lahko financira iz sredstev ARRS ali drugih sredstev.

K 63. členu:

Člen določa okvirne pogoje za vodjo raziskovalnega projekta ali programa.

K 64. členu:

Člen opredeljuje določitev plače raziskovalcem za delo na projektih za določen čas.

Člen v prvem odstavku določa, da se za določitev plač raziskovalcev, zaposlenih v javnih raziskovalnih organizacijah, ki se zaposlijo za določen čas na podlagi posebne pogodbe med raziskovalno organizacijo in Evropsko komisijo ali drugim organom EU, mednarodno organizacijo ali tujo ustanovo ali drugim tujim financerjem ali gospodarskim subjektom (v nadaljnjem besedilu: sopogodbenuk), se ne uporabljajo določila zakona, ki določa plače v javnem sektorju tudi, če v pogodbi niso določeni plača in drugi prejemki, ki jih raziskovalec prejema v času tovrstne zaposlitve. V tem primeru se višina osnovne plače raziskovalca določi z internimi akti javne raziskovalne organizacije, ob smiselni uporabi zakona, ki ureja sistem plač javnih uslužbencev. V tem primeru plača raziskovalca z vsemi dodatki ne sme presegati dvakratnika osnovne plače v najvišjem plačnem razredu delovnega mesta, na katerega je raziskovalec razporejen.

Namen določil prvega odstavka je, da se javnim raziskovalnim organizacijam omogoči mehanizem za oblikovanje kadrovske politike, ki dopušča nagrajevanje izjemno uspešnih raziskovalcev. Na ta način se spodbuja sodelovanje z okoljem (gospodarstvom in negospodarstvom) ter sodelovanje v mednarodnih projektih razpisih, kjer je praviloma način nagrajevanja pogojen z nacionalnimi pravili, kar ob neustreznem sistemu bonusov slovenske raziskovalce postavlja v neustrezen in manjvreden položaj.

Člen v drugem odstavku določa, da se plače raziskovalcev, napotenih na delo v tujino, za čas dela v tujini določijo v skladu z uredbo vlade, ki ureja plače in druge prejemke javnih uslužbencev za delo v tujini.

K 65 členu:

Člen ureja mirovanje pravic, obveznosti in odgovornosti raziskovalcev iz delovnega razmerja.

K 66. členu:

Predlagani člen ureja t.i. sobotno leto. Določeno je, da imajo delavci v javnih raziskovalnih organizacijah, ki so izvoljeni v raziskovalne nazive oziroma v nazive visokošolskih učiteljev, pravico, da v šestih letih lahko za eno leto preidejo na drugo raziskovalno organizacijo.

K 67. členu:

Člen opredeljuje javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod.

K 68. členu:

Člen opredeli organe javnega raziskovalnega in infrastrukturnega zavoda (upravni odbor, znanstveni oziroma strokovni svet, direktor). Določen je tudi mandat in način sestave upravnega odbora. S predlaganim drugim odstavkom se določa način sestave upravnega odbora, ki je sicer že uveljavljen z drugim odstavkom 33. člena sedaj veljavnega Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti. Javni raziskovalni zavod in javni infrastrukturni zavod upravlja upravni odbor, v katerem so predstavniki ustanovitelja, predstavniki zaposlenih in predstavniki uporabnikov oziroma zainteresirane javnosti. Upravni odbor ima od pet do devet članov. Število članov mora biti liho, pri čemer nobena od treh strani v upravnem odboru ne sme imeti večine. Število članov upravnega odbora in način njihovega imenovanja oziroma izvolitve se določita z aktom o ustanovitvi, podrobnejši način imenovanja oziroma izvolitve članov upravnega odbora pa se lahko določi s statutom javnega zavoda. S predlaganim se zagotavlja večja samostojnost javnih raziskovalnih zavodov, hkrati pa ohranja ustrezna zastopnost predstavnikov ustanovitelja (države), da ta lahko opravlja svojo usmerjevalno in nadzorno nalogo. Tretji odstavek opredeljuje vlogo znanstvenega oziroma strokovnega sveta, ki obravnava vprašanja s področja znanstvenega in strokovnega dela javnega zavoda. Sestava, dolžina mandata, način oblikovanja in podrobnejše naloge znanstvenega oziroma strokovnega sveta, se v skladu z aktom o ustanovitvi določijo v statutu javnega zavoda, na način, da bo upoštevana spolna uravnoteženost članov.

K 69. členu:

Člen opredeljuje pristojnosti upravnega odbora javnega raziskovalnega oziroma javnega infrastrukturnega zavoda. Nadalje člen določa, da so naloge upravnega odbora podrobneje opredeljene v aktu o ustanovitvi javnega zavoda. Opredelitev upošteva določila veljavnega zakona, ki ureja zavode, to je Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP).

K 70. členu:

Člen opredeljuje skrbnost članov upravnega odbora javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda.

K 71. členu:

Opredeljeni so okvirni pogoji za imenovanje direktorja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda. Določeno je, da so podrobnejši pogoji opredeljeni v aktu o ustanovitvi zavoda.

K 72. členu:

Opredeljene so pristojnosti direktorja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda ob upoštevanju določil veljavnega zakona, ki ureja zavode, in specifik znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

K 73. členu:

Opredeljena je odgovornost in skrbnost direktorja javnega raziskovalnega oziroma infrastrukturnega zavoda ob upoštevanju določil veljavnega zakona, ki ureja zavode, in specifik znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

K 74. členu:

Predlagani člen opredeljuje znanstveni svet kot strokovni organ javnega zavoda in nadalje določa, da so sestava znanstvenega sveta in njegove naloge določene v statutu javnega zavoda v skladu z aktom o ustanovitvi.

K 75. členu:

Predlagani člen določa, da so za zagotavljanje enakih možnosti spolov javne raziskovalne organizacije dolžne sprejeti in izvajati program ukrepov ter najmanj enkrat letno obravnavati njegove učinke in poročati o njih v okviru rednih letnih poročil.

K 76. členu:

Za zagotavljanje neprekinjenega delovanja ključnih nacionalnih infrastruktur na Arnes in IZUM se ureja zakonska podlaga za opravljanje stalne pripravljenosti.

IZUM med drugim upravlja in vzdržuje COBISS, nacionalni informacijski sistem za delovanje splošnih knjižnic, SICRIS, temeljni informacijski sistem za področje znanosti ter nacionalno superračunalniško infrastrukturo, ki je hkrati del vseevropske superračunalniške infrastrukture EuroHPC. Arnes upravlja nacionalno komunikacijsko omrežje preko katerega imajo dostop do internet vse javne ustanove, vključno z državno upravo, številne informacijske storitve za organizacije s področja raziskovanja, izobraževanja ter kulture, nacionalni domenski strežnik za .SI, osrednji izmenjevalnik internetnega prometa v Sloveniji, itd.

Vsak izpad naštete infrastrukturne dejavnosti bi pomeni znatno tveganje za škodo, ki se multiplicira s številom organizacij in sistemov, ki so vezani na našteto infrastrukturo. Zato je izjemno pomembno, da dejavnike tveganj omejujemo tudi z zakonsko podlago za neprekinjen nadzor nad ključnimi infrastrukturami. Prav tako je upravljanje infrastruktur na javnih zavodih IZUM ter Arnes povezano z zagotavljanjem informacijske varnosti, ki vpliva na celotno delovanje javnega in državnega sektorja.

Člen omejuje opravljanje stalne pripravljenosti le na sodelavce, ki skrbijo za naštete infrastrukturne dejavnosti. Infrastrukturne dejavnosti pa v zakonu niso posebej navedene, ker se zaradi novih potreb na področju informatizacije javnega sektorja pojavljajo nove, ki ravno tako potrebujejo stalen nadzor.

K 77. členu:

Prenos znanja v družbo je eden ključnih namenov raziskovalnih aktivnosti. Obstaja več načinov tovrstnega prenosa, izbor inštrumenta pa je odvisen od konkretnih okoliščin. Ena pomembnih poti je tudi ustanavljanje podjetij, ki temeljijo na pridobljenem znanju, kar je v obstoječi zakonodaji precej omejeno.

Člen v prvem odstavku določa, da javne raziskovalne organizacije in raziskovalci spodbujajo uporabo, zaščito in prenos znanja na način, da so raziskovalni rezultati, financirani iz javnih virov, preneseni v družbo. Prihodki iz dejavnosti prenosa znanja se vračajo v financiranje osnovne dejavnosti javne raziskovalne organizacije vlagajo kot kapitalski deleži v gospodarsko družbo, ki jo javna raziskovalna organizacija soustanovi ali uporabijo za nagrajevanje izumiteljev skladno z zakonom, ki ureja izume iz delovnega razmerja.

Člen v drugem in tretjem odstavku določa, da javna raziskovalna organizacija lahko zaradi prenosa znanja v gospodarstvo ustanovi ali soustanovi zavod ali gospodarsko družbo. V gospodarsko družbo vstopa z intelektualno lastnino ali preteklimi prihodki iz dejavnosti prenosa znanja, pridobljenimi z izvajanjem znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Pri tem kot ustanovitelj ali soustanovitelj odgovarja za obveznosti ustanovljene pravne osebe do višine svojega kapitalskega vložka.

V četrtem odstavku je določeno, da mora JRO sprejeti poseben akt, v katerem so določeni način vrednotenja, postopek ustanavljanja, pogoji ustanovitve gospodarske družbe ter pogoji za dodatne kapitalске vloške in izstop. Določeno je tudi, da k aktu da soglasje vlada. Peti odstavek določa, da za ustanovitev gospodarske družbe, ki mora temeljiti na družbeni pogodbi, javna raziskovalna organizacija potrebuje soglasje ustanovitelja, in sicer na predlog upravnega odbora javne raziskovalne organizacije.

Šesti odstavek določa, da je za ustanovitev zavoda potrebno soglasje ustanovitelja.

K 78. členu:

Člen v prvem odstavku določa, da javni raziskovalni zavodi v okviru svoje znanstvenoraziskovalne dejavnosti in ob izpolnjevanju predpisanih pogojev po predpisih, ki urejajo visokošolsko izobraževanje, lahko sodelujejo z univerzami in samostojnimi visokošolskimi zavodi pri oblikovanju in izvajanju visokošolskega izobraževanja.

S spodbujanjem povezovanja med različnimi raziskovalnimi organizacijami je cilj doseči sinergije med raziskovalnim in študijskim procesom ter omogočiti optimalne kanale prenosa znanja med njimi.

K 79. členu:

Člen opredeljuje javno službo na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti kot dejavnost, ki se izvaja v obliki stabilnega financiranja. V sklopu javne službe se financira aktivnosti, katerih temeljna značilnost je dolgoročna stabilnost, dostopnost rezultatov vsem pod enakimi pogoji in pomembnost za državo. Zato se aktivnosti javne službe financirajo iz javnih virov. Javna služba se financira prek štirih sklopov delovanja in sicer:

- zajema infrastrukturni steber financiranja (ISF), kjer so financirane infrastrukturne aktivnosti, ki so potrebna osnova za izvajanje raziskovalne dejavnosti. V sklopu tega je financirano tudi osnovno delovanje institucij (ustanoviteljske obveznosti);

- programski steber financiranja (PSF), kjer so zajete temeljne, dolgoročne raziskovalne aktivnosti izvajalcev javne službe. Aktivnosti v okviru tega stebra so namenjene temeljnim raziskavam, ki jih institucija s svojimi organi tudi ustrezno usmerja. V kontekstu tega stebra je omogočena tudi podpora novim raziskovalnim področjem, oblikovanje novih raziskovalnih skupin in izvajanje institucionalnih razvojnih strategij.
- Razvojni steber financiranja (RSF) predstavljajo razvojna sredstva, ki jih institucija prejme na podlagi »strateškega dogovora« z državo. Na tej ravni se uskladijo razvojne prioritete institucije in pričakovanja ustanovitelja/države, glede dolgoročnega razvoja.
- Programe nacionalnih raziskav (PNR) sestavljajo raziskave, ki so dolgoročno pomembne za Slovenijo in za katere ni pričakovati, da jih je mogoče financirati iz drugih virov. Aktivnosti v tem sklopu nimajo zgolj namena doseganja znanstvenih učinkov, ampak predstavljajo z nacionalnega vidika pomembno materijo. Raziskave v tej kategoriji zajemajo širok spekter tematik, katerih nabor sprejme Vlada republike Slovenije.

Javno službo na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti izvajajo javni raziskovalni in visokošolski zavodi kot svoje temeljno poslanstvo. Poleg njih javno službo izvajajo tudi drugi subjekti, in sicer javni zavodi, ustanovljeni po drugih zakonih, ki izpolnjujejo pogoje iz 80. člena tega zakona ter subjekti zasebnega prava, ki niso ustanovljeni po zakonu, ki ureja gospodarske družbe in izpolnjujejo pogoje iz 80. člena.

Člen opredeljuje tudi opravljanje drugih dejavnosti javnih raziskovalnih zavodov ter namen uporabe presežka prihodkov nad odhodki, ob upoštevanju določil zakona, ki ureja fiskalno pravilo in način poravnave presežka prihodkov nad odhodki, ustvarjenega z navedenimi dejavnostmi, in določa, iz katerih virov se lahko krije presežek odhodkov nad prihodki glede na dejavnosti, iz katere je bil presežek odhodkov ustvarjen.

Člen določa tudi, da se prihodki znanstvenoraziskovalne dejavnosti iz 2. ter od 5. do 9. točke drugega odstavka 12. člena tega zakona pri prejemnikih stabilnega financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti obravnavajo enako kot prihodki javne službe.

K 80. členu:

Člen opredeljuje minimalne pogoje za pridobitev stabilnega financiranja. Opredeljuje minimalne vstopne pogoje kapacitete in pogoje znanstvene odličnosti, ki jih mora raziskovalna organizacija izpolnjevati, da je vključena v stabilno financiranje. Pri tem je v kontekstu kapacitete poudarek na projektih, ki jih raziskovalna organizacija pridobi iz virov financiranja pri katerih izborni postopek temelji na ocenjevanju znanstvene odličnosti (projekti ARRS in projekti okvirnih programov EU), hkrati pa s kriterijem spodbujamo tudi sodelovanje z gospodarstvom oz. prenos znanja iz raziskovalnih organizacij v gospodarstvo.

K 81. členu:

Člen opredeljuje stabilno financiranje javnih zavodov ustanovljenih po drugih zakonih.

K 82. členu:

Člen opredeljuje koncesije za izvajanje javne službe v znanstvenoraziskovalni dejavnosti (subjekte, pogoje).

K 83. členu:

Člen opredeljuje dodelitev in trajanje koncesije. Koncesija se raziskovalni organizaciji, ki še nima podeljene koncesije, podeli na podlagi javnega razpisa, ki se lahko objavi eno leto pred začetkom evalvacije raziskovalnih programov iz 30. člena tega zakona, kjer se določijo tudi področja novega financiranja na katerih se podelijo nove koncesije ter za to namenjena proračunska sredstva.

Člen določa transparentni način podeljevanja koncesij, to je z objavo javnega razpisa za podelitev koncesij. Vsebina in postopek javnega razpisa bosta sicer določena s splošnim aktom ARRS.

Člen tudi določa, da koncesijo podeli ARRS z odločbo. Podeljevanje koncesij s strani ARRS, ki je statusno javna agencija, je smiselno in dopustno, saj je ARRS s tem zakonom podeljeno javno pooblastilo, da opravlja z zakonom določene naloge v javnem interesu za zagotovitev trajnega, strokovnega in neodvisnega odločanja o izbiri aktivnosti znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki se financirajo iz državnega proračuna. Javno pooblastilo pomeni prenos dela funkcije državne uprave na osebe, ki se strukturno ne vključujejo oziroma niso del državne uprave. Na podlagi tega pooblastila lahko njegovi nosilci (ARRS) izdajajo tudi splošne pravne akte za izvrševanje javnih pooblastil.

Podeljevanje koncesij s strani ARRS omogoča tudi veljavni Zakon o zavodih (ZZ, Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP), ki v 25. členu določa, da se koncesija za opravljanje javne službe lahko da z zakonom ali odlokom občine ali mesta ali z odločbo pristojnega organa v skladu z zakonom oziroma odlokom (akt o koncesiji).

Za koncesije na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti tudi niso relevantne določbe Zakona o nekaterih koncesijskih pogodbah (ZNKP, Uradni list RS, št. 9/19), saj navedeni zakon v 11. členu, prvi odstavek, 11. točka, izrecno določa, da se ne uporablja za koncesije za negospodarske storitve splošnega pomena. Prav tako za koncesije na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti tudi niso relevantne določbe Zakona o javno-zasebnem partnerstvu (ZJZP, Uradni list RS, št. 127/06). Četudi za koncesije na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti sicer nerelevanten, tudi ZJZP sicer v prvi točki 26. člena koncesijsko partnerstvo opredeljuje kot dvostransko pravnega razmerja med državo oziroma samoupravno lokalno skupnostjo ali *drugo osebo javnega prava kot koncedentom* in pravno ali fizično osebo kot koncesionarjem.

Koncesije na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti bodo torej urejene s splošnim zakonom (ZZ), specialnim področnim zakonom (ZZRID) ter splošnim aktom ARRS.

K 84. členu:

Člen opredeljuje postopek izbora koncesionarja. ARRS v postopku javnega razpisa ugotovi izpolnjevanje pogojev iz 80. člena tega zakona, izvede evalvacijski postopek iz 30. člena tega zakona na podlagi katerega oblikuje prednostno listo skladno z razpoložljivimi sredstvi in izda odločbo o podelitvi koncesije za opravljanje javne službe na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti izbranim prijaviteljem ali odločbo o zavrnitvi prijave za podelitev koncesije.

Zakon v tem členu določa tudi vsebino in obliko koncesijske pogodbe.

K 85. členu:

Člen določa način prenehanja koncesijskega razmerja. V tem členu se urejajo različne oblike prenehanja koncesije, in sicer s prenehanjem koncesijske pogodbe in z odvzemanjem koncesije.

K 86. členu:

Poleg klasičnih razlogov za prenehanje koncesijske pogodbe po poteku časa, za katerega je bila sklenjena, z odpovedjo in z razdrtjem, zakon v tem členu določa prenehanje tudi zaradi likvidacije ali stečaja koncesionarja.

K 87. členu:

Zaradi kršitev koncesionarja, ki so določene v tem členu, zakon predvideva odvzem koncesije.

K 88. členu:

Zakon v tem členu določa postopek odvzema koncesije. Koncesionarja na kršitve, ki so lahko razlog za odvzem koncesije, opozori pristojni organ in mu določi, naravi kršitev primeren, rok za njihovo odpravo. Če koncesionar temu pozivu ne sledi, se mu koncesija odvzame po uradni dolžnosti. Če gre pri kršitvah za elemente kaznivega dejanja ali posledice višje sile, opozorilo za odpravo kršitev ni relevantno.

K 89. členu:

V tem členu zakon določa pravne posledice odvzema koncesije. Koncesionar in ARRS morata izpolniti obveznosti, ki so nastale do prenehanja koncesijskega razmerja. Koncesionar, ki mu je bila odvzeta koncesija, mora ARRS povrniti vso škodo, ki je posledica kršitve, zaradi katere mu je bila koncesija odvzeta.

K 90. členu:

Člen opredeljuje nadzora ministrstva, pristojnega za znanost, nad delom in poslovanjem ARRS.

K 91. členu:

Člen opredeljuje izvajanje nadzora ARRS nad porabniki proračunskih sredstev, glede sredstev, katera dodeljuje ARRS po tem zakonu.

K 92. členu:

Člen opredeljuje izvajanje nadzora ministrstva, pristojnega za znanost, oziroma drugega pristojnega ministrstva, nad porabniki proračunskih sredstev, katerim sredstva dodeli ministrstvo, pristojno za znanost oziroma drugo pristojno ministrstvo.

K 93. členu:

Člen opredeljuje dinamiko naraščanja finančnih sredstev do dosega ciljne vrednosti 1 % BDP za znanstvenoraziskovalno dejavnost. Glede na velik razkorak med trenutno in ciljno višino financiranja je predviden fazni način za doseg tega cilja, in sicer na podlagi letne rasti po 0,08 % BDP do dosega ciljnega stanja. Prvi odstavek 93. Člena torej določa prehod od sedanjega stanja (od 0,52 % BDP – ocena za leto 2021) do 1 % BDP na način, da delež sredstev za državno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v % BDP raste za 0,08

odstotne točke na letni ravni (torej če bi bil v letu 2021 0,52 %, bi bil nato 0,6 % BDP v letu 2022, 0,68 % BDP v letu 2023, 0,76 % v letu 2024, 0,84 % BDP v letu 2025, 0,92 BDP v letu 2026 in 1 % BDP v letu 2027).

Četrty odstavek tega člena opredeljuje, da se prvo in drugo leto 90 % letnega prirasta sredstev državnega proračuna za znanstvenoraziskovalno dejavnost nameni za stabilno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Peti odstavek določa, da se v prvem letu celotna sredstva iz četrtega odstavka tega člena dodelijo na podlagi 103. člena tega zakona, nato pa se ciljno vrednost iz 103. člena tega zakona doseže v petih enakih zaporednih letnih povečanjih.

K 94. členu:

Prehodna določba opredeljuje potek mandata članov Sveta za znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Člen opredeljuje tudi imenovanje ter začetek delovanja Razvojnega sveta Republike Slovenije.

K 95. členu:

Prehodna določba določa, da se mandat direktorja ARRS in mandati upravnega odbora, znanstvenega sveta ter drugih strokovnih teles ARRS nadaljujejo do njihovega izteka.

K 96. členu:

Prehodna določba določa potek mandata upravnega odbora javnih raziskovalnih in infrastrukturnega zavoda ter sveta javnega zavoda Akademska in raziskovalna mreža Slovenije in rok za uskladitev njihovih aktov.

K 97. členu:

Prehodna določba določa rok za uskladitev aktov prejemnikov stabilnega financiranja.

K 98. členu:

Člen opredeljuje rok za uskladitev akta o ustanovitvi ARRS in javne agencije, pristojne za tehnološki razvoj.

Člen opredeljuje tudi rok za izdajo oziroma uskladitev aktov ARRS in javne agencije, pristojne za tehnološki razvoj.

K 99. členu:

Člen opredeljuje rok za izdajo podzakonskih predpisov, ki so potrebni za izvajanje tega zakona.

K 100. členu:

Člen opredeljuje prenehanje veljavnosti dosedanjega zakona, podzakonskih predpisov in aktov ARRS. Člen opredeljuje tudi podaljšanje uporabe podzakonskih predpisov in aktov ARRS do sprejema novih podzakonskih predpisov in splošnih aktov ARRS na podlagi tega zakona, če niso v nasprotju s tem zakonom.

K 101. členu:

S predlagano prehodno določbo se opredeljuje dokončanje potekajočih javnih razpisov in pozivov ter dokončanje tekočih raziskovalnih aktivnosti pri ARRS in ministrstvu, pristojnem za znanost.

K 102. členu:

Člen določa začetek izvajanja evalvacij iz 30. člena tega zakona in sicer tako, da omogoča postopen prehod iz starega načina ocenjevanja na novega in s tem postopno vzpostavitev potrebnih kapacitet za izvedbo določil zakona in sprotno optimizacijo postopkov.

K 103. členu:

Člen podrobneje opredeljuje prehod na financiranje stabilnega izvajanja znanstvenoraziskovalne dejavnosti ter določa parametre za odpravo nesorazmerij in vzpostavitev začetnega stanja za izračunavanje stabilnega dela financiranja. Opredeljuje elemente za prvi izračun obsega sredstev za stabilno izvajanje raziskovalne dejavnosti za raziskovalne organizacije, ki že izvajajo javno službo na področju znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Člen opredeljuje določitev izhodiščne točke za področje infrastrukturnih obveznosti, ustanoviteljskih obveznosti, mladih raziskovalcev in raziskovalnih programov, ki so z novim sistemom financiranja prevedeni v stabilni del financiranja.

Z namenom minimiziranja letnih nihanj znotraj posamezne kategorije financiranja je v izračun zajeto deset letno obdobje. Zaradi zagotavljanja vzdržnosti modela je predvideno, da se za izravnavo porabi največ četrtina sredstev letnega prirasta. V kolikor prirast sredstev ne zadošča za odpravo nesorazmerij, se čas za odpravo ustrezno podaljša.

Ne glede na čas izravnave, se pri izračunu letnega povečanja stabilnega financiranja upošteva končno stanje po zaključenem povečanju.

K 104. členu:

Člen opredeljuje izjemo glede določitve vrednosti kazalnikov pri določitvi sredstev PSF-O in ISF-O za prvo pogodbeno obdobje.

K 105. členu:

Člen določa način prenosa premoženja z Republike Slovenije na javne raziskovalne zavode.

K 106. členu:

Člen določa obdobje dveh let, v katerem morata ARRS in IZUM uskladiti evidence z določbami tega zakona.

K 107. členu:

Končna določba zakona določa *vacatio legis*, in sicer začne ta zakon veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2022.